

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

ภาษาไทย

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษากลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

The Strategies of Expressing Politeness in a Request of Royal Thai Armed Forces
Officers

นามผู้วิจัย ร้อยเอกหญิง ธนิตา พรหมประสิทธิ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ศาสตราจารย์จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์โกวิท พิณพวง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษากลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

The Strategies of Expressing Politeness in a Request of Royal Thai Armed Forces Officers

โดย

ร้อยเอกหญิง ธนิตา พรหมประสิทธิ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชนิดา พรหมประสิทธิ์, ร้อยเอกหญิง 2554: การศึกษากลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของ
กำลังพลกองทัพไทย ปรินญาปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D. 200 หน้า

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์นายทหารสัญญาบัตรระดับชั้นยศร้อยตรี – ร้อยเอก โดยคัดเลือกเฉพาะ
กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรือ
อากาศ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เป็นสถานการณ์สมมติและให้เต็มบทสนทนาให้สมบูรณ์

จากการศึกษา พบกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยทั้งสิ้น 10 กลวิธี
ได้แก่ 1. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน 2. การกล่าวแสดงการขอบคุณ 3. การสารภาพตาม
ตรง 4. การกล่าวคำถาม 5. การกล่าวให้ทางเลือกว่าดีกว่า 6. การกล่าวถามความสมัครใจ 7. การกล่าวเสนอการ
ตอบแทน 8. การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ 9. การถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง และ 10. การใช้คำแสดงความเป็น
เฉพาะกลุ่ม

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตนเป็นกลวิธีที่ปรากฏมากที่สุด ซึ่งสามารถ
อภิปรายได้ว่า กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน โดยไม่มีคำอธิบายหรือเงื่อนไขอื่นมา
ประกอบการขอร้อง เป็นกลวิธีที่ผู้พูดได้แสดงออกถึงความจริงใจ และความจำเป็นในการขอร้องมากที่สุด
ด้วยการนำเสนอปัญหา เหตุจำเป็น หรือความต้องการของตน ให้ผู้ฟังรับทราบโดยตรง โดยปราศจากการ
แนะนำหรือสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการ
ขอร้องครั้งนี้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาตัดสินใจเองว่าจะสนองตามคำขอร้องนั้นหรือไม่
ดังนั้นกลวิธีแสดงการขอร้องสามารถสะท้อนให้เห็นค่านิยมหลักของกองทัพไทย อันปรากฏอยู่ในตัวกำลังพล
กองทัพไทย ซึ่งแสดงออกทางการใช้ภาษาในการสื่อสารกับกำลังพลกองทัพไทยด้วยกัน ที่แสดงให้เห็นถึง
ความมีวินัยในการทำงาน มุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ รวมถึงการมี
ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังแสดงถึงความ
ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงการปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานในทุกระดับชั้น
ด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ด้วยการพยายามรักษาน้ำใจผู้ฟังเมื่อต้องม
ีการรบกวน นอกจากนี้ยังแสดงถึงการมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล่าวแสดงออกและยื่นหยัดในสิ่งที่ถูก
และยังแสดงถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานร่วมกันในหมู่คณะด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์
ของการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน
ด้วยการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย จริงใจ และร่วมแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Thanida Phromprasit, Captain. 2011: The Strategies of Expressing Politeness in a Request of Royal Thai Armed Forces Officers. Doctor of Philosophy (Thai Language), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Wilaisak Kingkham, Ph.D. 200 pages.

This research aimed to study the use of polite language to fulfill a request using in Royal Thai Armed Forces by interviewing the key informants who are officers in Royal Thai Armed Forces who graduated from Chulachomkhaio Royal Military Academy, Royal Thai Naval Academy and Royal Thai Air Force Academy only.

According to this research found 10 strategies of using polite language to request which are 1. expressing the speaker's necessity or the speaker's most needed 2. expressing the speaker's gratefulness to the hearer 3. telling the truth 4. asking question 5. offering better choice 6. asking for the hearer's convenience 7. offering gifts 8. expressing the speaker's considerateness and 9. expressing abasement and respect for the audience and 10. using description of sociability words.

This research indicated that the most frequent strategy was expressing the speaker's necessity or the speaker's most needed without any conditions as this strategy could explain the speaker's sincerity and the importance of the speaker's appeal by presenting the speaker's problem, necessity or the most needed, to the hearer directly, without any suggestion or any personal opinion, in order to show the hearer how sincerely the speaker was and how necessary the problem was so that the hearer could consider by himself whether the hearer should give response in acceptance or rejection.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยด้วยความเมตตากรุณา การสนับสนุนส่งเสริม ตลอดจนการให้กำลังใจของบุคคลจำนวนมากมายหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่มีวันลืมพระคุณเลย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ ประธานที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.จันทก อติวัฒน์สิทธิ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.โกวิท พิณพวง หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี สถาบันวิจัยประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ อยู่เย็น รองศาสตราจารย์ สิริวรรณ นันทจันทุล และ อาจารย์ เมธาวิ ยุทธพงศ์ธาดา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พลตรี รักรัญญ มนต์สัตตา ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร พลตรี พรพิพัฒน์ เบญญศรี อดีตผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร นาวาเอกหญิง อรสา คุณรงค์เดช รองผู้อำนวยการส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร พันเอกหญิง ภคพัชญ์ บุณนาค ผู้อำนวยการกองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร นาวาโท เทพประทาน แข่งเจริญ อดีตผู้บังคับกองพันนักเรียนที่ 2 กรมนักเรียน โรงเรียนเตรียมทหาร

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณ ร้อยเอก นรภิจ มุสิกวงษ์ รวมทั้งกำลังพลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกนาย ทั้งจากกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กองบัญชาการกองทัพไทย ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์โรงเรียนเตรียมทหารทุกท่าน โดยเฉพาะพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และเจ้าหน้าที่ธุรการ กองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร สำหรับกำลังใจ ความช่วยเหลือ และความห่วงใยที่มีหยิบยื่นให้เสมอ

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคน สำหรับความช่วยเหลือที่ไม่เคยมีคำปฏิเสธ ผู้วิจัยขอขอบคุณในน้ำใจและความห่วงใยของเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ปริญญาเอกสาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาภาษาไทยทุกคน รวมทั้งขอขอบใจในแรงเชียร์ของนักเรียนเตรียมทหารทุกนาย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบใจน้องสาว บุคคลทั้งสามผู้ เป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้วิจัย

ธนิดา พรหมประสิทธิ์

มีนาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิด	5
นิยามศัพท์	6
สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิธีดำเนินการวิจัย	8
การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเรื่องภาษากับสังคม	9
แนวคิดเรื่องวาทกรรมสัมพันธ์ไทย และแนวคิดเรื่องวัจนกรรม	13
แนวคิดเรื่องความสุขภาพ	18
หลักนิยมของกองบัญชาการกองทัพไทย	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง และความสุขภาพในภาษาไทย	31
วิธีดำเนินการวิจัย	34
ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล	35
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	37
ขั้นเสนอผลการวิจัย	42
บทที่ 3 โครงสร้างทางภาษาของประโยคขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย	44
รูปประโยคแสดงการขอร้อง	48
การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง	62
โครงสร้างประโยค	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปและอภิปรายผล	84
บทที่ 4 กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย	87
ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพ ในการขอร้องผู้บังคับบัญชา	88
ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพ ในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน	103
ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพ ในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา	117
บทที่ 5 ภาพสะท้อนค่านิยมหลักของกองทัพไทยจากกลวิธีในการขอร้อง ของกำลังพลกองทัพไทย	146
ภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพ	149
ภาพสะท้อนถึงความจงรักภักดี	152
ภาพสะท้อนถึงความกล้าหาญ	154
ภาพสะท้อนถึงการทำงานเป็นทีม	156
สรุปและอภิปรายผล	157
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	160
สรุป	160
ข้อเสนอแนะ	181
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	183
ภาคผนวก	192
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	193
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	200

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านการใช้คำ : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา	97
2	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา	102
3	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านการใช้คำ : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน	110
4	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน	116
5	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านการใช้คำ : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา	125
6	แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้อง ผู้ใต้บังคับบัญชา	129

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

6

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและพฤติกรรมทางสังคม มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ความต้องการ และอารมณ์ต่างๆ พฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีสังคมใดที่ผู้พูดภาษา พูดเหมือนกันหมด ความแตกต่างในการใช้ภาษามีสาเหตุได้หลายประการ เช่น ผู้พูดภาษามีอาชีพต่าง ๆ กัน วัยต่างกัน เพศต่างกัน และสถานภาพทางสังคมต่างกัน (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, 2521: 21) ดังนั้นมนุษย์ในแต่ละสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาของกลุ่มตนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ในการสื่อสารนั้น ภาษาคือพาหนะให้เนื้อหาของสารเกาะเกี่ยวจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร ผู้ผลิตภาษาคือผู้ส่งสาร ภาษาที่ออกมาจะดีหรือไม่ดีอยู่ที่ทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้รับสารด้วย เพราะเมื่อผู้ส่งสารเลือกใช้ภาษาในการเสนอสารที่เหมาะสมกับผู้รับสาร เหมาะสมกับความรับรู้และทักษะการใช้ภาษาของผู้รับสารแล้ว (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539: 1) ผู้รับสารยังต้องเรียนรู้ภาษา รวมทั้งฝึกฝนการรับสารให้ดีมีวิจารณ์ญาณ ทั้งนี้เพื่อการสื่อสารที่ถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์

เมื่อภาษาที่มีความสำคัญต่อการสื่อสาร มนุษย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาของกลุ่มตนเพื่อที่จะสามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้ การใช้ภาษาในการสื่อสารนั้นจะต้องใช้ทั้งวจนภาษาหรือภาษาถ้อยคำ และอวจนภาษาหรือภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำประกอบกัน ในขณะที่พูดแม้จะใช้ภาษาถ้อยคำก็ยังคงต้องใช้ท่าทาง สายตา น้ำเสียงประกอบด้วย ในขณะที่ใช้ภาษาเขียน แม้จะเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ลายมือรวมทั้งการเลือกใช้กระดาษ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเขียนล้วนแล้วแต่สื่อความหมายถึงตัวตนของผู้ส่งสารได้ทั้งสิ้น (คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540: 5)

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2534: 11) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้คนไทยใช้ภาษาที่แตกต่างกันว่า มีองค์ประกอบอยู่ 8 ประการ ได้แก่ อายุและประสบการณ์ ความใกล้ชิด เพศ โอกาส อาชีพ การอบรมเลี้ยงดูและการศึกษา ตำแหน่งและฐานะทางสังคม และสภาพทางภูมิศาสตร์ เมื่อวัฒนธรรมกับภาษาเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันตั้งแต่กำเนิดของภาษามาจนถึงการใช้ภาษา ผู้สื่อสารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมการใช้ภาษาของแต่ละสังคมให้ละเอียดก่อนทำการสื่อสาร

อาชีพ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมใช้ภาษาต่างกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลในวงอาชีพต่างๆ มักมีภาษาเฉพาะวงการนั้นๆ เช่น ภาษาวงการแพทย์ ภาษาวงการสื่อสารมวลชน ภาษาวงการเกษตรกรรม ภาษาวงการธุรกิจ ภาษาวงการคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และทหารก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีภาษาใช้ในวงของการของตน

เมื่อมีการรวมกลุ่มของผู้คนซึ่งมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และวัฒนธรรมเดียวกันจนเกิดชุมชนขึ้น และเกิดการขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ทำให้ต้องมีการต่อสู้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายเกิดความจำเป็นต้องจัดให้มีกำลังเตรียมไว้เพื่อต่อสู้ป้องกันการรุกรานจากกลุ่มอื่น และบางครั้งเมื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีกำลังที่เข้มแข็งก็อาจนำกำลังไปรุกรานกลุ่มอื่นเพื่อขยายอำนาจ หรือช่วงชิงผลประโยชน์จากกลุ่มที่ด้อย กว่าหรืออ่อนแอกว่าอีกด้วย กำลังดังกล่าวเรียกว่า ทหาร (สม โภชน์ จินดาวัฒน์, 2547)

กองทัพไทยเป็นสังคมขนาดใหญ่ รวมทั้งเป็นสังคมที่จำเป็นต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาก เนื่องจากทหารเป็นบุคคลในเครื่องแบบ ซึ่งนอกจากเครื่องแต่งกายจะแตกต่างจากอาชีพอื่นแล้ว ภาษายังมีลักษณะเฉพาะกลุ่มอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงความเป็นพวกพ้อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความมั่นคงภายในกองทัพ และเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการปรับเปลี่ยนสถานภาพจากบุคคลพลเรือนสู่ความเป็นทหาร เพื่อปลูกฝังคุณสมบัติสำคัญที่ทหารทุกคนพึงมี นั่นคือ ความเข้มแข็ง กล้าหาญ

ภาษาในสังคมทหารมีลักษณะทั้งที่เหมือน และแตกต่างกันไปในแต่ละเหล่าทัพ แต่ต่างก็มีลักษณะที่แสดงถึงความเข้มแข็ง กล้าหาญ และความเป็นพวกพ้อง คือสื่อสารเข้าใจกันดีในสังคมของตน และเมื่อใครสื่อสารด้วยภาษาทหารด้วยกันก็จะรู้ได้ทันทีว่าเป็นพรรคพวกของตน ตัวอย่างภาษาที่แสดงถึงความเข้มแข็ง กล้าหาญ และความเป็นพวกพ้อง เช่น ในส่วนภาษาพูด ภาษาของสังคมทหารนิยมความกระชับ ชัดเจน และหนักแน่น ที่ทหารเรียกกันว่า “สั้น ห้วน” เพราะต้องการความรวดเร็ว ไม่ฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะประโยคคำสั่ง หรือที่เรียกว่าภาษาสั่งการ ภาษาทหารจะใช้คำกริยาแทนประโยคคำสั่งทั้งประโยค เช่น ทั้งหมด...ตรง! นิ่ง! หน้า...เดิน! เป็นต้น

แต่นอกจากภาษาสั่งการแล้ว ในการติดต่อสื่อสารกันภายในกองทัพในยามปกติ คือ นอกเวลารบ งานด้านทหารมีลักษณะเป็นงานธุรการ กล่าวคือมีทั้งงานด้านเอกสารและการติดต่อประสานงานระหว่างบุคคล และองค์กร ดังนั้นการศึกษาทฤษฎีที่แสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย จึงเป็นการศึกษาสถานการณ์การใช้ภาษาที่มีการใช้ในสภาพจริง แต่มีรูปแบบการใช้แตกต่างกันออกไป

การใช้รูปประโยคขอร้อง เป็นการแสดงความสุขภาพแบบหนึ่งตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ที่ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องความสุขภาพ โดยกล่าวถึงแนวคิดเรื่องความต้องการหน้า (Face wants) ไว้ว่า “คนทุกคนย่อมต้องรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ของตนในที่สาธารณะ และต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น ดังนั้นเมื่อเขาจะกล่าวถ้อยคำกับใครที่จะเป็นการทำให้บุคคลอื่นเสียหน้า เขาต้องพยายามลดการทำให้เสียหน้านั้นลง เพื่อเป็นการรักษาหน้าผู้ฟัง”

ดังนั้นกำลังพลในกองทัพไทยในขณะที่ปฏิบัติงานตามปกติ กล่าวคือไม่ใช่ช่วงรบหรือช่วงฝึก การใช้ภาษาแสดงความสุขภาพในการเจรจาติดต่อประสานงาน ทั้งกับคนในหน่วยงานเดียวกัน หรือต่างหน่วยงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อในกลุ่มทหารด้วยกัน จึงเป็นสิ่งที่กำลังพลแต่ละนายต้องคำนึงถึง เนื่องจากการแสดงออกถึงการให้เกียรติคู่สนทนา เป็นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และเป็นการแสดงออกถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกันเพราะเข้าใจความรู้สึกของกันและกัน ด้วยการพยายามหลีกเลี่ยงการพูดจาที่กระทบกระเทือนจิตใจผู้ฟัง

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาษาพูดจากกำลังพลในกองทัพไทย ด้วยการสัมภาษณ์นายทหารสัญญาบัตรระดับชั้นยศร้อยตรี-ร้อยเอก ซึ่งเหตุผลที่กำหนดเช่นนี้เนื่องจากชั้นยศระดับชั้นนายร้อยจัดเป็นนายทหารระดับปฏิบัติงานจริงที่มีทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานระดับเดียวกัน และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกำลังพลที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือและโรงเรียนนายเรืออากาศเท่านั้น เนื่องจากเป็นนายทหารหลักของกองทัพไทย เพราะสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารของกองทัพไทย โดยเลือกจำนวนเหล่าทัพละ 30 นาย รวมทั้งสิ้น 90 นาย การวิจัยจัดทำในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเดิมบทสนทนา ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เป็นสถานการณ์สมมติและให้เดิมบทสนทนาให้สมบูรณ์ (Discourse Completion tests) โดยมีสถานการณ์บังคับมาให้จำนวน 9 สถานการณ์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบและบันทึกเสียง แล้วจึงนำมาถอดเทปและวิเคราะห์ทฤษฎีที่แสดงความสุขภาพในการขอร้อง

การวิจัยนี้จะสะท้อนให้เห็นรูปแบบการใช้ภาษาของกลุ่มสังคมอาชีพขนาดใหญ่สังคมหนึ่ง
ของไทย และเป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะการใช้ภาษาสุภาพของกลุ่มอาชีพอื่นๆ ในสังคมไทย
ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้มองเห็นพฤติกรรมการใช้ภาษาในสังคมไทย รวมทั้งเป็นการ
แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของกำลังพลกองทัพไทยในการขอร้อง สามารถสะท้อนค่านิยมหลักอัน
เป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย ที่กองทัพไทยกำหนดให้กำลังพลของกองทัพ
ไทยทุกคนปฏิบัติอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
2. เพื่อศึกษากลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
3. เพื่อแสดงภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพ
ไทย จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เรื่องโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
2. ได้ความรู้เรื่องกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
3. ได้ภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย
จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
4. นำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาภาษาศาสตร์สังคมด้านภาษา
ในกลุ่มอาชีพ
5. นำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรด้านภาษาของกองทัพไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาภาษาพูดของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งประกอบด้วย ทหาร 3 เหล่าทัพ ได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ
2. ผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาภาษาพูด ใน 2 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างประโยคแสดง การขอร้อง และกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาษาพูดจากบุคคลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตรชายระดับชั้นยศร้อยตรี-ร้อยเอก (ซึ่งจัดเป็นนายทหารระดับปฏิบัติงานจริงที่มี ทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานระดับเดียวกันและผู้ใต้บังคับบัญชา) เฉพาะที่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ จำนวนเหล่าทัพละ 30 นาย รวมทั้งสิ้น 90 นาย

กรอบแนวคิด

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

1. นำแนวคิดเรื่องภาษากับสังคมมากำหนดกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. นำแนวคิดเรื่องวากยสัมพันธ์ไทย และแนวคิดเรื่องวัจนกรรม มาประกอบการวิเคราะห์ โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
3. นำแนวคิดเรื่องความรู้สึก มาประกอบการวิเคราะห์กลวิธีแสดงการขอร้องของกำลัง พลกองทัพไทย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2
4. นำหลักนิยมของกองบัญชาการกองทัพไทย มาประกอบการวิเคราะห์ภาพสะท้อน ค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

กรอบแนวคิด นำมาเขียนเป็นแผนผังแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

กองทัพไทย หมายถึง การทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ อันได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ รวมทั้งกองบัญชาการกองทัพไทย

กำลังพล ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตรชายระดับชั้นยศร้อยตรี-ร้อยเอก ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ

ภาษา ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ภาษาพูดที่ใช้ในการสนทนา

ความสุภาพ หมายถึง การใช้องค์ประกอบของภาษาที่ผู้พูดกำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับบริบท เพื่อให้การสื่อสารมีความราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล

กลวิธีแสดงความสุภาพ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกโดยการพูด หรือ ไม่ใช่การพูด เพื่อรักษาหน้าผู้ฟัง

การขอร้อง คือ การใช้ประโยคคำสั่งที่มีคำแสดงความสุภาพ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

“	”	เครื่องหมาย “อัญประกาศ” ใช้แสดงข้อความที่เป็นคำพูด ที่ยกมาประกอบการวิเคราะห์
_____		เครื่องหมาย “สัญลักษณ์” ใช้เขียนได้ข้อความที่จะวิเคราะห์ แสดงถึงว่าข้อความที่ยกมาแสดง ไม่ได้ใช้วิเคราะห์ทั้งหมด แต่วิเคราะห์เฉพาะส่วนที่ขีดเส้นใต้
...		เครื่องหมายมหัพภาคเรียงติดกัน ใช้แสดงการละข้อความส่วนที่แทนที่ด้วยสัญลักษณ์นี้หมายถึงข้อความส่วนที่ยกมาไม่ใช่ข้อมูลเต็มทั้งหมด แต่ตัดมาเฉพาะส่วนที่ต้องการนำมาประกอบการวิเคราะห์
()		เครื่องหมายวงเล็บ ใช้แสดงการอ้างอิง หรือคำอธิบายเพิ่มเติม
---		เครื่องหมายยัติภังค์เรียงติดกัน ใช้แสดงแทนนามบุคคลหรือหน่วยงานที่สงวนนามจริง
+		เครื่องหมายบวก ใช้แสดงว่าเป็นโครงสร้างประโยค หรือกลวิธีที่เป็นแบบผสม

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิธีดำเนินการวิจัย

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำหนดกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ 3 ประเด็นใหญ่ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ได้แก่ ประกอบการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ประกอบการวิเคราะห์กลวิธีแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย และการวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย โดยเรียบเรียงการตรวจเอกสารตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องภาษากับสังคมสำหรับกำหนดกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. แนวคิดเรื่องวาทกรรมสัมพันธ์ไทย และแนวคิดเรื่องวัฒนธรรม สำหรับประกอบการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
3. แนวคิดเรื่องความสุภาพ สำหรับประกอบการวิเคราะห์กลวิธีแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
4. หลักนิยมของกองบัญชาการกองทัพไทย สำหรับประกอบการวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

นอกจากนี้ยังมีการศึกษา รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง และความสุภาพในภาษาไทยด้วย

แนวคิดเรื่องภาษากับสังคม

Peter Trudgill (1974) กล่าวถึง “ภาษา” ไว้ดังนี้

“Language is not simply a means of communicating information about the weather or any other subject. It is also a very important means of establishing and maintaining relationships with other people. Probably the most important thing about the conversation between our two English people is not the words they are using, but the fact that they are talking at all.” (Peter Trudgill, 1974: 1) ซึ่งสรุปความได้ว่า ภาษาไม่เพียงแต่เป็นการติดต่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลมฟ้าอากาศหรือเรื่องอื่น ๆ เท่านั้น แต่ที่สำคัญมากภาษายังหมายถึงการริเริ่มและชำระไว้ซึ่งสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งบางทีสิ่งที่สำคัญที่สุดในบทสนทนาก็ไม่ใช่เพียงแค่ถ้อยคำที่ใช้ แต่ความจริงคือการที่ได้พูดจាកัน

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) กล่าวว่าภาษาศาสตร์สังคมเป็นแขนงหนึ่งของสาขาวิชาภาษาศาสตร์ โดยศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับสังคม ด้วยการนำบริบทสังคมมาพิจารณาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในภาษา โดยกล่าวถึงแนวทางในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคมว่าสามารถพิจารณาได้ 3 แง่มุม ได้แก่

1. ขนาดของหน่วยที่ศึกษา

การวิจัยภาษาศาสตร์สังคม ผู้วิจัยสามารถกำหนดขนาดของหน่วยที่จะศึกษาให้เล็ก หรือใหญ่ก็ได้ตามความวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยถ้ากำหนดขนาดของหน่วยที่จะศึกษาให้มีขนาดเล็ก ก็จะเป็นการศึกษารูปภาษาใดภาษาหนึ่งแบบเฉพาะเจาะจง เช่น การทำวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของคำสแลงในภาษาวัยรุ่น ก็เป็นการศึกษาว่าลักษณะที่ปรากฏนี้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมอย่างไรบ้าง เป็นต้น

ในงานวิจัยนี้ ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตการศึกษาภาษาของกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง คือศึกษาโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย กลวิธีแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย และภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย

2. แนวทางการวิเคราะห์

การเข้าถึงปัญหาในภาษาศาสตร์สังคมสามารถทำได้หลายแนวทาง แต่ที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550: 13) กล่าวถึงว่าเด่นและสำคัญมี 3 แนวทาง ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์การใช้ภาษาในฐานะที่เล่นบทบาทในการสื่อสารของสังคม หมายถึง การศึกษาลักษณะและการใช้ของภาษาของผู้พูดกลุ่มหนึ่ง รวมถึงพิจารณาว่ามีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร และความแตกต่างนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยใดทางสังคม เช่น การวิเคราะห์การใช้ภาษาพูดหัวข่าว ภาษาโฆษณา ภาษากฎหมาย เป็นต้น

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาษากับตัวแปรทางสังคม เพื่อดูว่าปัจจัยใดทางสังคมที่สัมพันธ์กับลักษณะการใช้ภาษา หรือเพื่อสรุปว่าการแปรในการใช้ภาษาสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมหรือไม่

2.3 การวิเคราะห์เพื่อแสดงแนวต่อเนื่องของปรากฏการณ์ทางภาษาจาก “สเกลบ่งชี้เป็นนัย” เพื่อทำนายว่าลักษณะหรือคุณสมบัติใดที่ปรากฏในช่องหนึ่งจะต้องปรากฏในช่องที่อยู่ต่ำกว่าหรือช่องทางขวามือเสมอ

ในงานวิจัยนี้ เลือกใช้การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 2.1 การวิเคราะห์การใช้ภาษาในฐานะที่เล่นบทบาทในการสื่อสารของสังคม คือ กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ว่ามีรูปแบบอย่างไร และแนวทางที่ 2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาษากับตัวแปรสังคม คือ ศึกษาว่าสถานภาพของคู่สนทนา มีผลทำให้เกิดกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยอะไรบ้าง

3. หลักการสำคัญในภาษาศาสตร์สังคม

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) ให้หลักการสำคัญในภาษาศาสตร์สังคมไว้ 6 ประการ ได้แก่

3.1 ภาษาเป็นสมบัติของสังคม กล่าวคือภาษาเป็นวัฒนธรรมของคนสังคมอย่างหนึ่งที่สามารถเรียนรู้ และถ่ายทอดได้

3.2 ภาษาที่มีความหลากหลาย ซึ่งคล้ายกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคม ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม และเนื่องด้วยภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จึงย่อมแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ

3.3 ภาษาที่มีการแปร โดยการแปรของภาษา หมายถึง การที่รูปในภาษาตั้งแต่ 2 รูปขึ้นไปสามารถใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน เช่น ในการสะกดคำในภาษาอังกฤษ รูป colour กับ color แปรกัน โดยทั้ง ๒ ต่างแปลว่า “สี” เหมือนกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2550: 18)

3.4 ภาษาเป็นสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นนักภาษาศาสตร์สังคมจะต้องไม่ตัดสินว่าภาษาใดดี ภาษาใดเลว แต่อาจจะนำเสนอทิศทางหรือนโยบายในการใช้ภาษาด้วยเหตุผลได้

3.5 ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ดังนั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคมนุษย์ในสังคมนั้นย่อมรู้ว่าการใช้ภาษาแบบใดผิด แบบใดถูก

3.6 ภาษาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคมและเปลี่ยนแปลงตามสถานะของสังคม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยที่สมาชิกในสังคมนั้นไม่รู้ตัวเลยก็ได้ หรืออาจเกิดจากความตั้งใจของสมาชิกก็ได้

นอกเหนือจากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการทางภาษาศาสตร์สังคมของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) แล้ว ยังมีผู้กล่าวไว้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคมอีก เช่น Trudgill (1974) กล่าวถึงว่าจุดมุ่งหมายของพฤติกรรมทางภาษาที่สำคัญมากต่อสังคม ได้แก่ 1. องค์ประกอบของภาษาในการริเริ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ 2. ภาษามีบทบาทในฐานะเป็นสิ่งบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้พูด ซึ่งจากการทดลองทางภาษาศาสตร์ของ Trudgill (1974) ทำให้ได้ข้อมูลว่า การที่คน 2 คน พูดไม่เข้าใจกันอันเนื่องมาจากคนทั้งสองใช้ภาษาที่ต่างกัน ซึ่งเราอาจสันนิษฐานได้ว่าภาษาย่อยที่คนทั้งสองใช้นั้น ไม่ได้มาจากภาษาเดียวกัน ดังนั้นภาษากับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่าคนที่อยู่สังคมต่างระดับกันจะมีรูปแบบการใช้ภาษาโดยเฉพาะเรื่องไวยากรณ์ที่ต่างกัน โดยความแตกต่างทางสังคมมีหลายรูปแบบเช่น ระดับชนชั้น อายุ เพศ หรือความเชื่อ ส่วนความแตกต่างระหว่างภาษากับกลุ่มชาติพันธุ์ก็ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะผู้พูดต่างภาษา

เท่านั้น แม้แต่ในภาษาเดียวกันแต่พูดภาษาย่อยคนละถิ่นกันก็เกิดความแตกต่างได้ และภาษาที่พวกเขาใช้ก็เป็นสัญญาณบ่งบอกถึงชาติพันธุ์ของเขาเหล่านั้น

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม Trudgill (1974) กล่าวว่าความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมีผลต่อการใช้ภาษา โดยความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ผู้พูดกับผู้ฟังสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ดี และอาจเข้าใจกันลึกซึ้งกว่าคำถามที่พูดกล่าวออกมา

ส่วนวิลโลว์ธรน ขนิษฐานันท์ (2521) กล่าวว่า การสนทนากับคนที่คุ้นเคยกัน ย่อมแตกต่างไปจากการสนทนากับคนที่ไม่คุ้นเคยกัน ดังนั้น กาลเทศะ ความใกล้ชิด ตลอดจนสถานภาพของกลุ่มสนทนา มีผลโดยตรงต่อการใช้ภาษา

จากมุมมองเกี่ยวกับหลักการสำคัญในภาษาศาสตร์สังคมทั้งของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ Trudgill และวิลโลว์ธรน ขนิษฐานันท์ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีแสดงความรู้สึกในการของกำลังพลกองทัพไทย รวมทั้งสนับสนุนความจำเป็นที่ต้องศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในการขอร้องของกองทัพไทยได้ ทั้งนี้ก็เพราะกองทัพไทยเป็นองค์กรหนึ่งของสังคม และเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีสมาชิกจำนวนมาก ทั้งยังมีกำเนิดมายาวนานและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ และที่สำคัญคือ มีรูปแบบการใช้ภาษาที่เป็นแบบเฉพาะของกลุ่มตน ทั้งนี้ก็เพื่อแสดงออกถึงความเป็นพวกพ้อง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

นอกจากนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550: 118) ยังกล่าวถึงเรื่องความสัมพันธ์ของกลุ่มสนทนา 9 แบบ โดยจัดเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ 1. ความสัมพันธ์แบบสมดุค คือผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับตน 2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุค คือผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่ากับตน และ 3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ความสัมพันธ์ที่แตกต่างไปจากความสัมพันธ์แบบที่ 1. และ 2. เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

และเนื่องจากกองทัพไทย เป็นองค์กรที่กำหนดสถานภาพของสมาชิกองค์กรตามระดับชั้นยศ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ 3 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับผู้บังคับบัญชา 2. ระดับเพื่อนร่วมงาน และ 3. ระดับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับการแบ่งความสัมพันธ์ของกลุ่มสนทนาตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) จำนวน 2 ประเภท 2 แบบ ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์แบบสมดุค คือผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับตน ได้แก่ความสัมพันธ์รูปแบบที่ 6 แบบเพื่อน และ

2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล คือผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่ากับตน ได้แก่ความสัมพันธ์รูปแบบที่ 3 แบบผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

งานวิจัยนี้จึงกำหนดกรอบในการสร้างสถานการณ์สมมติตามรูปแบบความสัมพันธ์ทั้ง 3 รูปแบบ ได้เป็น 1. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือผู้บังคับบัญชา 2. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพเท่ากัน คือเพื่อนร่วมงาน และ 3. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือผู้ใต้บังคับบัญชา

แนวคิดเรื่องวากยสัมพันธ์ไทย และแนวคิดเรื่องวัจนกรรม

1. แนวคิดเรื่องวากยสัมพันธ์ไทย

ในการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ประเด็นการพิจารณาเรื่องรูปประโยคแสดงเจตนา และการใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยนำเรื่องการใช้ประโยคแสดงเจตนา ซึ่งนววรรณ พันธุมเมธา (2551: 297 - 315) ได้แบ่งประโยคในภาษาไทยตามเจตนาผู้ส่งสารไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. ประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่แจ้งให้ทราบ เช่น รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคอธิบาย รูปประโยคเตือน และรูปประโยच्छี้นะ
2. ประโยคที่มีเจตนาถามให้ตอบ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่ถามเพื่อให้ตอบ เช่น รูปประโยคถามเพื่อความ รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ รูปประโยคถามให้เลือก เป็นต้น
3. ประโยคที่มีเจตนาบอกให้ทำ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่บอกเพื่อให้ทำ เช่น รูปประโยคคำสั่ง รูปประโยคชักชวน และรูปประโยคอนุญาต

ส่วนเรื่องการใช้คำเสริมนววรรณ พันธุมเมธา (2551: 116 - 130) ได้กล่าวถึงการใช้คำเสริมในประโยคแสดงเจตนา โดยเฉพาะในภาษาพูดมักปรากฏการใช้คำบอกมาลงท้ายประโยค ว่าสามารถเน้นเจตนาของผู้พูดได้ว่าต้องการสื่อเจตนาอะไร เช่น ขอร้อง สั่ง ถาม อ้อนวอน เป็นต้น

คำว่า “มาลา” แปลว่า ระเบียบ หมายถึงความถึงระเบียบของกริยาที่แสดงออกมาเป็นความหมายต่าง ๆ (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2541: 120)

นววรรณ พันธุมธา (2551) กล่าวว่าการใช้คำบอกมาลาลงท้ายประโยคที่ปรากฏมากในภาษาพูด ได้แก่ คำพวก “นะ, นะ, ซิ, ลี” ซึ่งสามารถเน้นเจตนาของผู้พูดได้ว่าต้องการสื่อเจตนาอะไร ตัวอย่างเช่น

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้เป็นเชิงขออนุญาต เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมธา, 2551: 118)

1. ฉันกินก่อนนะ
2. หนูไปเล่นนะแม่

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้แสดงความเห็นและพูดเป็นเชิงเชื้อเชิญให้อีกฝ่ายหนึ่งแสดงความเห็นของตนบ้าง เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมธา, 2551: 119)

1. เขาสวยดีนะ
2. อากาศดีนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้บอกเล่าเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมธา, 2551: 119)

1. กุญแจอยู่ในลิ้นชักนะ
2. ฉันไม่ชอบเด็กพูดปดนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้ในการอธิบาย แสดงเหตุผลในการกระทำของตนหรือบุคคลอื่น มักแฝงความรู้สึกกระวนกระวายหรือรำคาญไว้ด้วย เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมธา, 2551: 119)

1. คนกำลังปวดหัวนะ เลิกพูดกันก่อนดีกว่า

2. เงินพวกนี้ ฉันจะเก็บไว้ทำบุญนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้บอกเล่าหรือแสดงความเห็นขัดแย้ง กับความคิดความเชื่อของผู้ฟัง เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 119)

1. เขาคงจะมานะ เธอไม่ต้องกลัว
2. ฝนคงไม่ตกนะ ฟ้าออกใสแจ้ว

การใช้คำพวก “ซี” ได้แก่ ซี (เสียงสามัญ) และ “ซี” ลงท้ายประโยค ตัวอย่างเช่น

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคบอกให้ทำ ใช้แสดงการสั่ง แนะนำ หรือชักชวน ซึ่งแฝงความหมายว่าเรื่องที่บอกให้ทำนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ฟังรู้ดีแล้ว หรืออาจจะยังไม่รู้ แต่ควรทำ ซึ่งคำสั่งอาจเป็นได้ทั้งการสั่งให้ปฏิบัติหรือให้เลิกปฏิบัติ เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 121)

1. เปิดประตูลี
2. อย่าขับรถเร็วลี

การใช้คำบอกมาลา “ซี” ใช้ในการพูดเชิงบังคับ เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 121)

1. เปิดประตูซี
2. นั่งลงซี

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้ตอบรับรองอีกฝ่ายหนึ่ง เน้นให้เห็นว่าเรื่องควรจะเป็นเช่นนั้น เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. ก. ทาม พรุ่งนี้คุณจะมาไหม
2. ข. ตอบ มาลี

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้แย้งอีกฝ่ายหนึ่ง เน้นให้เห็นว่าเรื่อง

ควรจะเป็นเช่นนั้น เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. ก. พุด เขาคงไม่มาละมัง
- ข. พุด มาลี

การใช้คำออกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้ในการคาดคะเน เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. คุณคงคิดว่าฉันตกลงลี
2. ข้างนอกน้ำค้างท่วมลี

การใช้คำออกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้ในการกล่าวถึงสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้น หรือ สิ่งที่คุณเพิ่งคิดขึ้นได้ มักใช้คำกับว่า “แล้ว” เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 123)

1. พรุ่งนี้คุณแม่อีกก็กลับแล้วลี
2. ฝนตกแล้วลี

นอกจากนี้ นววรรณ พันธุมเมธา (2551: 307) ยังกล่าวถึงประโยคแสดงเจตนาบอกให้ทำ ประเภทประโยคสั่งใช้บังคับให้ผู้ฟังทำตามว่า ประธานของประโยคจะเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 และมักมีคำ “ซิ, นะ” อยู่ท้ายประโยค รวมทั้งในประโยคที่มีลักษณะเป็นทางการ อาจมีคำว่า “จง” อยู่หน้าคำกริยาด้วย

โดยนววรรณ พันธุมเมธา (2551: 314) กล่าวถึงเรื่องการใช้คำในประโยคกับเจตนาของผู้ใช้ ประโยคไว้ว่า คำในประโยคแสดงเจตนาสามารถแสดงให้เห็นว่า ประโยคนั้นเป็นประโยคชนิดใด ไม่ว่าจะเป็นประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ หรือประโยคบอกให้ทำ ทั้งนี้ผู้พูดสามารถใช้ประโยคชนิดหนึ่ง แสดงเจตนาอีกอย่างหนึ่ง โดยไม่ตรงกับชนิดของประโยคที่ตนใช้ก็ได้ ทั้งนี้ แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้พูดออกมาตรง ๆ แต่ผู้ฟังก็สามารถอนุมานจากบริบทที่แวดล้อมอยู่ได้ เช่น เมื่อผู้พูดปรารถนาว่าตนต้องการให้ผู้ฟังทำอะไร ผู้พูดอาจใช้การขอร้องผู้ฟังให้ทำสิ่งนั้น ซึ่งผู้ฟังจะสามารถอนุมานเจตนาของผู้พูดได้

ทั้งนี้ ในการกล่าวของผู้พูดแต่ละครั้ง ผู้พูดอาจใช้โครงสร้างประโยคที่ประกอบไปด้วย คำ วลี หรือประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป ตัวอย่างเช่น (ตัวอย่างจากนวนิยาย พินธุเมธา, 2551: 314)

1. เอ๊ะ เสียงอะไร ใครเปิดประตูหน้าบ้าน ลูกไปคูชิ

ตัวอย่างที่ 1. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำอุทานแสดงความสงสัย “เอ๊ะ” + นามวลี แสดงการถาม “เสียงอะไร” + ประโยคแสดงการถาม “ใครเปิดประตูหน้าบ้าน” + ประโยคแสดง การสั่ง “ลูกไปคูชิ”

2. อยู่ ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ

ตัวอย่างที่ 2. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำกริยาแสดงการบอกเล่า “อยู่” + ประโยคแสดง การถาม “ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน” + ประโยคแสดงการบอกเล่า “ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ”

2. แนวคิดเรื่องวัจนกรรม

วัจนกรรม (Speech Act) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำ หนึ่ง กับผู้ฟังหรือผู้อ่าน หรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง (สุจริตลักษณ์ ดิผดุง, 2552: 77)

Austin (1962) นำเสนอระดับชั้นของวัจนกรรมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) วัจนกรรมตามตัว (A locutionary act) คือ การเปล่งเสียงพูดบางสิ่งอย่างสามารถ สื่อสารความหมายได้ตามไวยากรณ์และความหมายของคำในภาษานั้น

2) วัจนกรรมปฏิบัติ (An illocutionary act) คือ การกระทำที่ผู้พูดตั้งใจให้เกิดผลจากการ พูด

3) ผลวัจนกรรม (A perlocutionary act) คือ การกระทำที่เป็นผลมาจากการกล่าวถ้อยคำใด ถ้อยคำหนึ่งของผู้พูด

Searle (1970) ได้เสนอแนวคิดการแบ่งวจนกรรม โดยเน้นที่ความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์วจนกรรมนั้น ๆ ในสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องด้วยเป็น 2 ประเภท คือ

1) วจนกรรมตรง (direct speech acts) หมายถึง การรูปประโยคของถ้อยคำที่ทำหน้าที่ตรงตามรูปประโยค คือ ใช้รูปประโยคบอกเล่า เพื่อทำหน้าที่บอกเล่า ใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อทำหน้าที่ถาม และใช้รูปประโยคคำสั่ง เพื่อทำหน้าที่สั่งหรือขอร้อง

2) วจนกรรมอ้อม (indirect speech acts) หมายถึง การจะใช้รูปประโยคของถ้อยคำไม่ตรงตามหน้าที่ เช่น การใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อทำหน้าที่สั่งหรือขอร้อง เป็นต้น

แนวคิดเรื่องความสุภาพ

กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2551: 116) กล่าวถึงความสุภาพในการใช้ภาษาตามความเข้าใจของคนทั่วไป คนทั่วไปอาจเข้าใจว่า การใช้ภาษาสุภาพ หมายถึง การใช้คำราชาศัพท์ หรือคำกริยาที่สุภาพ เช่น ใช้คำว่ารับประทาน หรือทาน แทนคำว่า กิน การใช้คำลงท้าย ค่ะ ครับ ฮะ ฮะ หรือการใช้สรรพนาม เช่น คุณ

สุจริตลักษณ์ ศิผดุง (2552: 123) กล่าวถึงความสุภาพว่า ความสุภาพตามความเข้าใจทั่วไป มักหมายถึงกริยา มารยาท การปฏิบัติตัว การพูด หรือการแต่งกาย ที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ ซึ่งความสุภาพหรือการมีมารยาทนั้น จะตรงกันข้ามกับความไม่สุภาพ และการไม่มีมารยาท และมาตรฐานเรื่องความสุภาพในแต่ละสังคม อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาได้

Lakoff (1973) เสนอกลวิธีแสดงความสุภาพ 3 กลวิธีใหญ่ๆ ดังนี้

1. การให้โอกาสคู่สนทนาเลือกทำในสิ่งที่ตนอยากทำ (give options) ซึ่งทำได้ด้วยการขอร้องเป็นประโยคคำถาม ให้โอกาสผู้ถูกขอร้องตอบคำถาม แทนที่จะตอบรับหรือปฏิเสธตรงๆ

2. การทำให้คู่สนทนารู้สึกดี (make the addressee feel good) เช่น ยกย่องเขา ไม่พูดในสิ่งที่เขาไม่อยากจะฟัง หลีกเลี่ยงประเด็นที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง

3. การไม่บังคับ (don't impose) ไม่บีบบังคับให้ผู้ฟังต้องปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้พูด หากต้องมีการรบกวนผู้ฟัง ก็จะกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าไม่ใช่เรื่องที่ร้ายแรงอะไร

ต่อมา Leech (1983) ได้นำเสนอหลักการความสุภาพในบทที่ ๖ ของผลงานชื่อ “Principles of Pragmatics” โดยให้หลัก ๖ ข้อ เรียกว่า “Maxims of politeness” ดังนี้

1. หลักรู้ผ่อนหนักผ่อนเบา (Tact Maxim) เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักกาลเทศะ กล่าวคือผู้พูดต้องรู้จักพูดให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตัวเองไม่เสียผลประโยชน์ หรือเสียผลประโยชน์แต่น้อย นอกจากนี้หลักการนี้ยังหมายถึงการรู้จักใช้ภาษาอ่อนเพื่อความสุภาพในการพูดให้ผู้ฟังสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ เช่นตัวอย่างการรับโทรศัพท์ที่ลืมหืมตาถึงไว้ ดังนี้ (ตัวอย่างจาก Leech, 1983: 108)

	Indirectness (ภาษาอ่อน)	Less polite (สุภาพน้อย)
(1) Answer the phone.	↓	↓
(2) I want you to answer the phone.	↓	↓
(3) Will you answer the phone?	↓	↓
(4) Can you answer the phone?	↓	↓
(5) Would you mind answering the phone?	↓	↓
(6) Could you possibly answer the phone?	↓	↓
		More polite (สุภาพมาก)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า เมื่อผู้พูดเริ่มใช้ภาษาอ่อนมากขึ้น ความสุภาพในการใช้ภาษาก็จะเพิ่มขึ้น ทั้ง ๆ ที่เจตนาขังเหมือนเดิม แต่รูปแบบการใช้ถ้อยคำเปลี่ยนไป

2. หลักความเอื้อเฟื้อ (Generosity Maxim) เป็นหลักการที่เน้นความสำคัญของผู้พูด กล่าวคือผู้พูดต้องมีความเอื้อเฟื้อ คือต้องรู้จักคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟังเป็นหลัก เนื่องจากถ้าผู้พูดนึกถึงผลประโยชน์ตนเองเป็นหลัก การใช้ภาษาจะจัดว่าไม่สุภาพ ตัวอย่างเช่น (ตัวอย่างจาก Leech, 1983: 133 - 134)

- (1) You can lend me your car. (impolite)
- (2) I can lend you my car.

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าตัวอย่างที่ (1) ผู้พูดนึกถึงประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก จึงทำให้ภาษาที่ใช้ไม่สุภาพ เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงแต่ความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงผู้ฟังซึ่งเป็นผู้เสียผลประโยชน์ ซึ่งแตกต่างจากตัวอย่างที่ (2) ที่ผู้พูดแสดงถึงความเอื้อเฟื้อต่อผู้ฟัง

3. หลักชื่นชมยินดี (Approbation Maxim) เป็นหลักการที่เน้นถึงการพูดถึงผู้อื่นในแง่ดี โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงบุคคลที่ 3 เช่น การใช้คำยกย่อง การสรรเสริญ การชม เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

- (1) กับข้าวอะไรรสชาติแย่นานี่
- (2) เป็นกับข้าวที่อร่อยวิเศษมาก

(ดัดแปลงจาก Leech, 1983: 135)

จากตัวอย่างข้างต้น ตัวอย่างที่ (2) เป็นการพูดชมฝีมือทำกับข้าวของผู้อื่น ซึ่งการพูดถึงผู้อื่นในแง่ดี แม้บุคคลนั้นจะอยู่หรือไม่อยู่ในที่นั้นก็ตาม ในขณะที่ตัวอย่างที่ (1) เป็นการพูดที่ไม่ให้เกียรติผู้อื่น

4. หลักถ่อมตน (Modesty Maxim) หมายถึงการที่ผู้พูดต้องพยายามแสดงออกถึงการชื่นชมตนเองให้น้อยที่สุด เช่น (ตัวอย่างจาก Leech, 1983: 136)

- (1) How stupid of me!
- (2) How clever of me!

ตัวอย่างที่ (2) ผู้พูดไม่ควรพูดเนื่องจากเป็นการยกย่องตนเอง ส่วนตัวอย่างที่ (1) เป็นการพูดตามหลักการถ่อมตน

5. หลักคล้อยตาม (Agreement Maxim) หมายถึงการที่ผู้ฟังควรแสดงความคล้อยตามกับคำพูดของผู้พูด มากกว่าการแสดงความเห็นขัดแย้ง เพราะอาจส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังได้ เช่น (ตัวอย่างจาก Leech, 1983: 138)

A: English is difficult language to learn.

B: True, but the grammar is quite easy.

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า B ใช้หลักกล้อยตามในการสนทนากับ A

6. หลักเห็นใจ (Sympathy) เป็นหลักการที่ใช้ในกรณีที่ผู้ฟังเล่าเรื่องไม่ดีให้ผู้พูดฟัง แล้วผู้พูดต้องตอบเพื่อแสดงความเห็นใจ หรือเสียใจกับผู้ฟัง เช่น I'm terribly sorry to hear about... (ตัวอย่างจาก Leech, 1983: 138 - 139)

ต่อมาภายหลังบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องความสุขภาพ โดยได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความต้องการหน้า (Face as wants) ซึ่งต่อเนื่องมาจากแนวคิดเกี่ยวกับหน้าของกอฟฟ์แมน (Goffman, 1967) ซึ่งให้ไว้ว่า หน้าหรือภาพลักษณ์ของบุคคลในสายตาของคนในสังคม สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขากระทำ โดยบราวน์และเลวินสันกล่าวถึงเรื่องความต้องการหน้าไว้ว่า “It would have been possible to treat the respect for face as norms or values subscribes to by members of a society (as perhaps most anthropologists would assume). Instead, we treat the aspects of face as basic wants, which every member knows every other member desires, and which in general it is in the interests of every member to partially satisfy.” (Brown and Levinson, 1987: 62) กล่าวคือเมื่อคนทุกคนย่อมต้องการรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ของตนในที่สาธารณะ และต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น ดังนั้นเมื่อเขาจะกล่าวถ้อยคำกับใครที่จะเป็นการทำให้หน้าบุคคลอื่นเสียหาย เขาต้องพยายามลดการทำให้เสียหายนั้นลงเพื่อเป็นการรักษาหน้าผู้ฟัง (สุจริตลักษณ์ ดิพคุณ, 2552: 139)

“หน้า” (face) ของ Brown and Levinson (1987: 62) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. หน้าที่ด้านลบ (Negative face) ซึ่ง Brown and Levinson (1987: 62) กล่าวไว้ว่า “The want of every ‘competent adult member’ that his actions be unimpeded by others” หมายถึง ความต้องการความเป็นอิสระ ไม่ถูกกีดกันจากผู้อื่น

2. หน้าที่ด้านบวก (Positive face) ซึ่ง Brown and Levinson (1987: 62) กล่าวไว้ว่า “The want of every member that his wants be desirable to at least some others” หมายถึงความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น

Brown and Levinson (1987) กล่าวไว้ว่าหน้าที่หรือภาพลักษณ์ของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งหน้าที่ด้านลบ และหน้าที่ด้านบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการพูดของเขาและคู่สนทนาว่าจะพูดโดยคำนึงหน้าที่ด้านลบ หรือหน้าที่ด้านบวกหรือไม่ ดังนั้นบุคคลในสังคมจึงพยายามที่จะไม่ทำให้ทั้งตนเอง และคู่สนทนาารู้สึกเสียหน้า หรือที่เรียกว่า “การทำให้เสียหน้า” หรือ “การคุกคามหน้า” (Face – threatening act หรือ FTA)

ตัวอย่างการทำให้เสียหน้าด้านลบหรือหน้าที่ด้านบวกตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (1987) มีดังนี้

การทำให้เสียหน้าด้านลบ

การทำให้ “ผู้ฟัง” เสียหน้าด้านลบ	การทำให้ “ผู้พูด” เสียหน้าด้านลบ
1. การสั่ง การขอร้อง การแนะนำ การให้คำปรึกษา การเตือน การข่มขู่ การทำทนาย	1. การขอบคุณ การยอมรับคำขอบคุณหรือคำขอโทษของผู้ฟัง การแก้ตัว การยอมรับข้อเสนอ การบังคับให้ผู้พูดทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ การสัญญาหรือเสนอจะทำอะไรให้โดยที่ผู้พูดไม่เต็มใจ
2. การเสนอหรือสัญญาสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับผู้ฟัง โดยที่ผู้ฟังอาจไม่ต้องการ เนื่องจากไม่อยากเป็นหนี้บุญคุณ	
3. การชม การแสดงความอิจฉา หรือการใช้คำพูดแสดงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ฟัง	

การทำให้เสียหน้าด้านบวก

การทำให้ “ผู้ฟัง” เสียหน้าด้านบวก	การทำให้ “ผู้พูด” เสียหน้าด้านบวก
1. การแสดงความไม่เห็นด้วย การติเตียน การดูถูก การทำทนาย	1. การถ่อมตัว การยอมรับผิดหรือสารภาพ การขอโทษ การแสดงความโกรธ การยอมรับคำชม การประณามตนเอง
2. การแสดงอารมณ์รุนแรงแบบควบคุมไม่อยู่ การแสดงความไม่เคารพ การพูดเรื่องไม่เหมาะสม การบอกข่าวร้ายของผู้ฟังหรือการอวดอ้างข่าวดีของผู้พูด การพูดหัวข้อที่อาจก่อให้เกิดการถกเถียง การไม่ให้ความร่วมมือ การใช้คำเรียกขานที่ไม่เหมาะสม	

และเพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้เสียหน้า Brown and Levinson (1987) จึงกำหนดกลวิธีความสุภาพ (Politeness Strategies) โดยแบ่งเป็นกลวิธีแบบตรงประเด็น (On record) กับกลวิธีแบบไม่ตรงประเด็น (Off record) ดังต่อไปนี้

1.1 กลวิธีแบบตรงประเด็น (On record)

1.1.1 ตรงประเด็นแบบมีการตักแตงคำพูด (with redressive action)

ก. กลวิธีความสุภาพด้านบวก (Positive politeness strategies)

- 1) การแสดงความสนใจหรือใส่ใจในตัวผู้ฟัง
- 2) การโอ้อวดหรือแสดงอารมณ์ความรู้สึกเกินจริง
- 3) การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง
- 4) การใช้รูปภาพแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม
- 5) การแสดงการเห็นด้วย
- 6) การหลีกเลี่ยงการไม่เห็นด้วย

ต้องการอะไร

- 7) การแสดงว่ามีความรู้ร่วมกัน
- 8) การพูดตลก
- 9) การแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้ถึงความปรารถนาของผู้ฟัง หรือเข้าใจว่าผู้ฟังต้องการอะไร
- 10) การเสนอหรือสัญญาว่าจะทำอะไร
- 11) การมองโลกในแง่ดี
- 12) การเน้นว่าผู้พูดและผู้ฟังทำกิจกรรมร่วมกัน
- 13) การให้เหตุผล
- 14) การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน
- 15) การให้ของขวัญ

ข. กลวิธีความสุภาพด้านลบ (Negative politeness strategies)

- 1) การใช้รูปภาพแบบอ้อมแต่เป็นที่เข้าใจกัน
- 2) การใช้คำถามหรือการกลบเกลื่อน
- 3) การมองโลกในแง่ร้าย
- 4) การลดอัตราการล่วงละเมิด
- 5) การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง
- 6) การขอโทษ
- 7) การทำให้ผู้พูดผู้ฟังเป็นบุคคลที่สาม
- 8) การแสดงว่าการกระทำคุกคามหน้าเป็นเสมือนกฎ
- 9) การทำให้เป็นนามวลี
- 10) การขอบุคคล (แสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง)

1.1.2 ตรงประเด็นแบบไม่มีการตักแตงคำพูด (without redressive action)

- การใช้รูปประโยคคำสั่งเพื่อสั่ง (ใช้ในกรณีเร่งด่วน)

1.2 กลวิธีแบบไม่ตรงประเด็น (Off record)

- 1.2.1 การแนะนำความ
- 1.2.2. การโยงความสัมพันธ์
- 1.2.3 การสื่อมูลบท
- 1.2.4 การพูดน้อยกว่าความเป็นจริง
- 1.2.5 การพูดเกินความเป็นจริง
- 1.2.6 การใช้ตัจจนินันตร์
- 1.2.7 การใช้ถ้อยคำแสดงความขัดแย้ง
- 1.2.8 การประชดประชัน
- 1.2.9 การใช้อุปลักษณ์
- 1.2.10 การใช้คำถามย้อนกลับ
- 1.2.11 การพูดกำกวม
- 1.2.12 การพูดคลุมเครือ
- 1.2.13 การใช้จำนวนคำฟังเพย
- 1.2.14 การพูดกระทบ
- 1.2.15 การพูดไม่จบความ

หลักนิยมของกองบัญชาการกองทัพไทย

ในฐานะที่วัฒนธรรมมีบทบาทอย่างมากต่อการรับรู้ของบุคคล รวมทั้งมีผลต่อกระบวนการรับรู้ในแต่ละขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการเลือกรับสาร เรียบเรียงสาร และการตีความสาร รวมทั้งมีผลต่อการแสดงออกถึงวิธีในการสื่อสาร ก็แตกต่างกันออกไปด้วย วัฒนธรรมจึงมีส่วนอย่างมากที่ทำให้บุคคลซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน แต่รับสารเดียวกัน สามารถตีความหมายได้แตกต่างกัน (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2546)

กองทัพไทยมีการกำหนดกรอบวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยการออก “หลักนิยมทางทหาร” หรือค่านิยมหลัก (Core Values) ซึ่งกำหนดใช้โดยกองบัญชาการกองทัพไทย สำหรับให้กำลังพลในกองทัพไทยใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“ค่านิยมหลัก” เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอันหนึ่งขององค์กร ซึ่งจะบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ว่าต้องการให้บุคลากรทุกคนในองค์กรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร (แผ่นประชาสัมพันธ์ “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย”)

ดังนั้นกองบัญชาการกองทัพไทยจึงได้กำหนด “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย” เพื่อสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันพึงประสงค์ของกองทัพไทย ไว้ดังนี้

“ค่านิยมหลักกองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของกองบัญชาการกองทัพไทย เป็นสิ่งที่กำหนดให้กำลังพลทุกนายที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการกองทัพไทย มีพฤติกรรมในการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ค่านิยมหลักนี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้กองบัญชาการกองทัพไทยสามารถบรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนด และเป็นรากฐานในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่พึงประสงค์ของกองบัญชาการกองทัพไทยไปสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีต่อไป”

(แผ่นประชาสัมพันธ์ “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย”)

ค่านิยมหลักกองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดให้กำลังพลมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความเป็นทหารอาชีพ

ความเป็นทหารอาชีพ (Professionalism) คือ ความมุ่งมั่นสำหรับสิ่งที่ดีที่สุดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยการทำงานอย่างทุ่มเทและทำให้ดีที่สุดตามขีดความสามารถที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง ยังผลให้เกิดความภาคภูมิใจถึงผลของงานที่ปรากฏออกมา รวมถึงมุ่งแสวงหาหนทางที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามค้นหาเพื่อขจัดสิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพและไร้ประโยชน์ ซึ่งในการปฏิบัติงานนั้น จะต้องพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งหน้าที่จะต้องให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ทันเวลา ครอบคลุม และ ยุติธรรม รวมทั้งประพฤติปฏิบัติตนให้แสดงออกถึงมาตรฐานสูงสุดของความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง

ในการปกครองและกำกับดูแลกำลังพล ผู้บังคับบัญชาแต่ละลำดับชั้นจะต้องมีความยุติธรรม และพร้อมรับผิชอบต่อการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง จะไม่ยินยอมให้มีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ยึดต่อจรรยาวิชาชีพทหารด้วยการปกปิดพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การเสื่อมเสียชื่อเสียงของหน่วย

ความหมายของพฤติกรรมการเป็นทหารอาชีพ สรุปได้ดังนี้

- ความมีวินัย
- ความเป็นผู้นำ
- ความมุ่งสัมฤทธิ์ผล
- ความซื่อสัตย์
- การสร้างนวัตกรรม

พฤติกรรมบ่งชี้การเป็นทหารอาชีพ มีดังต่อไปนี้

- ประพฤติปฏิบัติตามวินัย แบบธรรมเนียมทหาร และจรรยาวิชาชีพทหารอย่างเคร่งครัด
- มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามค้นหาแนวทางปฏิบัติที่ดีกว่าในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เพื่อปรับปรุงและจัดสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จากขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน
- มั่นฝึก ศึกษา และพัฒนาตนเองเพื่อแสวงหากระบวนการและวิธีการทำงานตามสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

- มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

2. ความจงรักภักดี

ความจงรักภักดี (Loyalty) คือ การยึดมั่นและแสดงออกซึ่งการปกป้อง เทิดทูนและพิทักษ์รักษา 3 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่น้อมนำพระบรมราโชวาทและคำสัจย์ปณิธานในการปฏิบัติราชการ มาใช้ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบในความรับผิดชอบ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมการปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดของปวงชนชาวไทยและประเทศชาติ ส่งผลต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักให้คงอยู่ตลอดไป

พฤติกรรมบ่งชี้ความจงรักภักดี มีดังต่อไปนี้

- น้อมนำพระบรมราโชวาทและคำสัจย์ปณิธานในการปฏิบัติราชการ มาใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง

- ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น

- ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

- ปฏิบัติงานที่สร้างคุณค่าและความคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ

3. ความกล้าหาญ

ความกล้าหาญ (Courage) ประกอบด้วย

3.1 ความกล้าหาญด้านจิตใจ (Moral Courage) หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูก กล้าเปิดเผยในสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง กล้ายอมรับคำวิจารณ์ที่มีเหตุผล และยอมรับข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และปรับปรุง รวมถึงให้ข้อมูลในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง

3.2 ความกล้าหาญทางกาย (Physical Courage) หมายถึง ความไม่กลัวในการเผชิญหน้าต่ออันตรายต่าง ๆ ทั้งที่เกิดผลต่อชีวิตโดยตรงและโดยอ้อม (ไม่เกิดกับร่างกายโดยตรง)

พฤติกรรมบ่งชี้ความกล้าหาญ มีดังต่อไปนี้

- 1) มีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกกล้าเปิดเผยในสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง ไม่โอนอ่อนผ่อนตามอิทธิพลใด ๆ
- 2) กล้ายอมรับคำวิจารณ์ที่มีเหตุผล และยอมรับข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 3) ให้ข้อมูลในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง ทั้งในฐานะผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน
- 4) ไม่เกรงกลัวในการเผชิญหน้าต่ออันตรายต่าง ๆ ทั้งที่เกิดผลต่อชีวิตโดยตรงและโดยอ้อม

4. การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) คือ การปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วมของทุกคน การทำงานเป็นทีมจะได้รับการปลูกฝัง

ให้เป็นวัฒนธรรมที่เข้มแข็งทั่วทั้งกองบัญชาการกองทัพไทย รวมถึงการมีภาวะผู้นำด้านบวกและการรับฟังความเห็น เพื่อนำไปสู่ความต้องการร่วมกันของสมาชิกในทีม การทำงานเป็นทีมของกองบัญชาการกองทัพไทย ถือเป็นการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในทุกสิ่งที่ทำ แสดงถึงความสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกันภายในกองบัญชาการกองทัพไทย ให้ประจักษ์ต่อหน่วยงานอื่นๆ โดยผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับจะต้องสนับสนุนให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นและใช้ความได้เปรียบในความหลากหลายของความรู้และประสบการณ์เฉพาะตนของกำลังพล

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มีความหมายโดยรวมสรุปได้ดังนี้

- 1) การบูรณาการ
- 2) การปฏิบัติกร่วม
- 3) เป็นหนึ่งเดียวกัน

พฤติกรรมบ่งชี้การทำงานเป็นทีม มีดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม
- 2) รับฟังความเห็นของเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในกลุ่มอย่างมีหลักการและเหตุผล
- 3) ส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผยและแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ รวมถึงสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็นของกำลังพล (เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ)
- 4) สื่อสารกันอย่างเปิดเผยและยอมรับวิธีการที่หลากหลายเพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกัน
- 5) กล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา

6) สามารถบูรณาการรวมแนวความคิดของหมู่คณะ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตรงตามสิ่ง
ที่สมาชิกของทีมต้องการร่วมกัน

จากกรอบค่านิยมหลักของกองบัญชาการกองทัพไทย อันเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมองค์กร
ของกองทัพไทย ผู้วิจัยนำมาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกใช้กลวิธีแสดง
การขอร้อง และกลวิธีแสดงความสุขภาพในการของกำลังพลกองทัพไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง และความสุขภาพในภาษาไทย

ปณินดา เลอเลิศยุติธรรม (2549) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสุขภาพในการขอร้องและ
การปฏิเสธ ในการติดต่อธุรกิจทางจดหมายในภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์” ซึ่งอาศัย
กรอบทฤษฎีของบราวน์และเลวินสัน ลิซ และบลุมกุกกา

ในงานวิจัยนี้พบกลวิธีความสุขภาพ ในการขอร้องจำแนกเป็น 6 กลวิธี ได้แก่ การยกย่อง
การใช้วจนกรรมที่ทำให้ผู้ฟังพึงพอใจ การให้เหตุผล การเสนอทางเลือก การแสดงความหวัง
และการให้ข้อมูลเพิ่มเติมทางธุรกิจ

จากผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางธุรกิจมีผลต่อการปรากฏกลวิธีความสุขภาพด้านลบ
หรือกลวิธีความสุขภาพที่สัมพันธ์กับการยกย่องนับถือ เนื่องจากสังคมธุรกิจให้ความสำคัญต่อการ
ได้รับการยอมรับและชื่นชมต่อผู้อื่น รวมทั้งความต้องการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ ส่งผลให้ปรากฏ
กลวิธีความสุขภาพด้านบวก หรือกลวิธีความสุขภาพที่สัมพันธ์กับการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น
และยังพบว่า อำนาจมีบทบาททั้งในการขอร้องและการปฏิเสธ คือ ผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าจะใช้
กลวิธีความสุขภาพที่ซับซ้อนกว่าเมื่อติดต่อกับผู้ที่มีอำนาจมากกว่า

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และสุขุมาวดี ขำหิรัญ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง “การขอร้องและ
ปฏิเสธคำขอร้องในภาษาไทย” ซึ่งเป็นการศึกษาโดยใช้แนวคิดทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์กับภาษา
พูดที่เป็นบทสนทนาในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า การขอร้องในภาษาไทยมี 2 ประเภท
คือ 1. การขอร้องเพื่อขอข้อมูล และ 2. การขอร้องเพื่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการขอร้อง
ในภาษาไทยเป็นได้ทั้งแบบตรงและแบบอ้อม โดยการขอร้องแบบตรงจะใช้โครงสร้างประโยค
คำสั่ง ส่วนการขอร้องแบบอ้อม เป็นได้ทั้งอย่างมีแบบแผนและอย่างไม่มีแบบแผน

ในการขอร้องแบบตรงและการขอร้องแบบอ้อมอย่างมีแบบแผน ผู้ขอร้องจะใช้คำว่า “ขอ...หน่อย” และ “ช่วย...หน่อย” เพื่อให้การขอร้องฟังสุภาพ สำหรับการขอร้องอย่างมีแบบแผนจะมีการเติมคำตอบรับ-ปฏิเสธ “โหม” หรือ “ใช่-โหม” ที่ท้ายประโยคคำสั่ง ส่วนการขอร้องแบบอ้อมอย่างไม่มีแบบแผนจะไม่มีโครงสร้างตายตัว

กลยุทธ์การขอร้องแบบตรงแบ่งเป็น การสั่ง การกล่าวบ่งการกระทำ การพูดออกตัว และการบอกความต้องการ ส่วนกลยุทธ์การขอร้องแบบอ้อมอย่างมีแบบแผน แบ่งเป็น สูตรแนะนำ และถามความเป็นไปได้ กลยุทธ์อ้อมอย่างไม่มีแบบแผน แบ่งเป็นการบอกเป็นนัยอย่างเข้ม และการบอกเป็นนัยอย่างอ่อน

ในงานวิจัยนี้ยังได้ศึกษาลักษณะสำคัญของภาษาไทยที่ช่วยลดการคุกคามหน้า หรือช่วยลดการบีบบังคับของการขอร้องและการปฏิเสธคำขอร้องด้วย โดยพบว่า ในภาษาไทยใช้คำเรียกขานและคำสรรพนาม ได้แก่ บุรุษสรรพนาม คำเรียกญาติ การใช้ชื่อ/ชื่อเล่น และคำอนุภาคแสดงการขอร้อง “หน่อย, ด้วย, ที” คำอนุภาคลงท้ายแสดงความรู้สึก “นะ, ซิ, เถอะ” และคำอนุภาคแสดงความสุภาพ “ค่ะ, คะ, ครับ”

Ukosakul (2005) ทำการวิจัยเรื่อง “The significance of ‘face’ and Politeness in social interaction as revealed through Thai ‘face’ idioms” โดยได้กล่าวถึงความสำคัญในเรื่องการรักษาหน้าว่า ความสุภาพในสังคมไทยสัมพันธ์กับการรักษาหน้าของผู้อื่น และการรักษาหน้าในสังคมไทยยังทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมราบรื่นอีกด้วย

สุนัดดา วิริยา (2544) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการขอร้องในภาษาไทย” โดยทำการศึกษา กลวิธีและรูปแบบภาษาที่แสดงการขอร้อง รวมถึงวิเคราะห์การขอร้องที่แปรตามปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่องที่ขอร้อง

ผลการวิจัยพบกลวิธีการขอร้องในภาษาไทย 2 กลวิธี ได้แก่ การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา การขอร้องอย่างตรงไปตรงมาแบ่งออกเป็นกลวิธีย่อยอีก 2 กลวิธี ได้แก่ การขอร้องที่ไม่มีส่วนตกแต่ง และการขอร้องที่มีส่วนตกแต่ง

การขอร้องที่มีส่วนตกแต่งสามารถแยกย่อยออกได้เป็นอีก 8 กลวิธี ได้แก่ การลดความรุนแรงของสถานการณ์ การยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง การแสดงความเป็นกันเอง การเสนอทางเลือก การแสดงความเกรงใจ การแสดงเหตุผล การเสนอข้อแลกเปลี่ยน และการสำนึกบุญคุณ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าผู้พุดนิยมนำการใช้การขอร้องอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด เนื่องจากชัดเจน เข้าใจง่าย แต่มีการตกแต่งถ้อยคำเพื่อสร้างความสุภาพมากขึ้น

ปิยะวัลย์ วิรุพหัชยพงษ์ (2543) ทำการวิจัยเรื่อง “โครงสร้างและกลวิธีการขอร้องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน: การศึกษาวิจัยปฏิบัติการศาสตร์เปรียบเทียบ” โดยทำการศึกษารูปแบบโครงสร้างและกลวิธีของวัจนกรรมการขอร้อง

จากการวิจัยในประเด็นโครงสร้างของวัจนกรรมการขอร้องในภาษาไทย พบโครงสร้าง 5 รูปแบบ ได้แก่ โครงสร้างส่วนขยายตามด้วยส่วนหลักและตามด้วยส่วนขยาย โครงสร้างส่วนขยายตามด้วยส่วนหลัก โครงสร้างส่วนหลักตามด้วยส่วนขยาย โครงสร้างส่วนหลักเพียงอย่างเดียว และโครงสร้างส่วนขยายเพียงอย่างเดียว

ส่วนในประเด็นกลวิธีการขอร้องในภาษาไทย พบกลวิธีการขอร้อง 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีแบบอ้อมไม่ใช่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ กลวิธีแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ และกลวิธีแบบตรง โดยในส่วนกลวิธีที่ใช้ในส่วนขยายการขอร้อง ปรากฏเป็นกลวิธีย่อยทั้งสิ้น 12 กลวิธี ดังนี้ การแสดงเหตุผล การเกริ่นนำ การทักทาย การขอโทษ การขอบุญ การให้คำสัญญา การยกย่องผู้ฟัง การเน้นย้ำคำขอร้อง การให้ข้อเสนอทดแทน การเสนอข้อต่อรองให้กับผู้ฟัง การแสดงความกังวลใจ และการแสดงความเกรงใจ

Deephungton (1992) ทำการวิจัยเรื่อง “Politeness in Thai: Strategies of refusing and Disagreeing.” ซึ่งจากศึกษาพบกลวิธีในการปฏิเสธ และการแสดงความไม่เห็นด้วยของคนไทยที่สัมพันธ์กับความสุขภาพ ดังนี้

กลวิธีในการปฏิเสธ พบ 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีความสุขภาพด้านบวก เช่น การสัญญา กลวิธีความสุขภาพด้านลบ เช่น การใช้ถ้อยคำที่เป็นแบบแผน และกลวิธีการกล่าวอ้อม เช่น การใช้รูปประโยคคำถามแทนการปฏิเสธโดยตรง

กลวิธีในการแสดงความคิดเห็นด้วย พบ 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีความสุภาพด้านบวก เช่น การเน้นว่าผู้พูดและผู้ฟังทำกิจกรรมร่วมกัน กลวิธีความสุภาพด้านลบ เช่น การใช้รูปแสดงการนับถือโดยการยกย่องผู้ฟัง และกลวิธีการกล่าวอ้อม เช่น การแสดงความคิดเห็นด้วยโดยอ้อม

เยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์ (2529) ทำการวิจัยเรื่อง “กลวิธีการทำภาษาให้สุภาพในภาษาไทย” โดยเน้นเรื่องการเลือกใช้ถ้อยคำ และการหาสาเหตุที่ทำให้ใช้ภาษาสุภาพในการสนทนา

ผลการวิจัยพบการเลือกใช้ถ้อยคำ 2 รูปแบบ ได้แก่ การใช้คำที่แสดงความสุภาพโดยตรง และการใช้คำที่แฝงความสุภาพ ส่วนสาเหตุที่ทำให้ใช้ภาษาสุภาพ คือ ใช้เพื่อทำให้การสนทนาบรรลุวัตถุประสงค์ และใช้ในฐานะที่ภาษาสุภาพเป็นค่านิยมหนึ่งของสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเพื่อศึกษาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย รวมถึงเพื่อแสดงภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กำลังพลในแต่ละเหล่าทัพของกองทัพไทย เพื่อรวบรวมการใช้ภาษาพูดในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย โดยจะนำไปวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง และกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย รวมทั้งหาภาพสะท้อนค่านิยมหลักจากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย โดยเริ่มจากการสร้างแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปทำการทดลองแบบนำร่อง แล้วนำผลจากการทดลองแบบนำร่องมาพิจารณาหาจุดบกพร่อง แล้วจึงสร้างแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมรวมทั้งกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่แน่ชัดสำหรับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและแหล่งข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิด ทั้งนี้เพื่อประมวลแนวคิด และ ความรู้มาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 ออกแบบการทดลองแบบนำร่อง (pilot project) เพื่อเก็บตัวอย่างแยกตามเหล่าทัพ เหล่าทัพละ 5 นาย รวมทั้งสิ้น 15 นาย ด้วยคำถามครอบคลุม 3 ประเด็นที่สงสัย คือ การขอร้อง การขอโทษ และการปฏิเสธ ซึ่งผลการทดลองไม่พบประเด็นการขอโทษ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ คำอธิบายว่า ทหารอาชีพไม่นิยมการขอโทษ แต่นิยมการรับผิดชอบและนำไปแก้ไขมากกว่า ส่วนการ ปฏิเสธพบน้อยมาก เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกใช้การเลี่ยงการปฏิเสธแบบตรง ๆ ด้วยการ กล่าวอ้อมเป็นเชิงขอร้องมากกว่า เช่น เมื่อถูกมอบหมายให้ทำภารกิจภารกิจหนึ่ง แต่ขัดข้องด้วย เหตุผลส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้วิธีการขอร้องให้เลือกผู้อื่นมาปฏิบัติภารกิจแทนตน แทนการ บอกลปฏิเสธที่จะไม่ทำภารกิจนั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเป้าไปที่การศึกษาเรื่องการขอร้องเพียงประเด็น เดียว

1.3 นำผลที่ได้จากการทดลองแบบนำร่องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลในการวิจัยจริง

1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กำลังพลในแต่ละเหล่าทัพของกองทัพไทย เพื่อรวบรวมการใช้ภาษาพูดในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย เพื่อนำไปวิเคราะห์โครงสร้าง ทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพ ไทยต่อไป และภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่าง หรือ “ผู้รู้”

กลุ่มตัวอย่าง หรือ ที่ภาษาวิจัยเชิงคุณภาพเรียกว่า “ผู้รู้” หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมที่เรา สนใจ หรือที่ภาษากการวิจัยเรียกว่า “Key Informant” (โยธิน แสงวงศ์ : 2553) ในงานวิจัยนี้ คือ

นายทหารสัญญาบัตรชายระดับชั้นยศร้อยตรี – ร้อยเอก ซึ่งจัดเป็นนายทหารระดับปฏิบัติงานจริงที่มีทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานระดับเดียวกัน และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ จำนวนเหล่าทัพละ 30 นาย รวม 90 นาย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นกำลังพลหลักของกองทัพไทย กล่าวคือสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารโดยตรง คือสำเร็จจากโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนเหล่าทัพ ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนที่เหมาะสมและครอบคลุมในการแสดงกลวิธีแสดงการขอร้อง และกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยทหารทั้งที่สังกัดส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

เกณฑ์การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ “การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง” (purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างตามวัตถุประสงค์หรือตามความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาหรือเรื่องที่จะวิจัย โดยมีการคิดคำนวณดังนี้

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนายทหารสัญญาบัตรชายที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนเหล่าทัพทั้ง ๓ เหล่าทัพ อันได้แก่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ โดยกำหนดเลือกเฉพาะนายทหารที่อยู่ในชั้นยศร้อยตรี – ร้อยเอก ซึ่งหมายถึงเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2552

ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2552 กองทัพไทยสามารถผลิตนายทหารสัญญาบัตรจากโรงเรียนเหล่าทัพ อันได้แก่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ได้ปีละประมาณ 400 นาย และนายทหารสัญญาบัตรแต่ละนายจะครองยศอยู่ในช่วงชั้นนายร้อย หมายถึง ใช้เวลาอยู่ในยศร้อยตรี – ร้อยเอก ประมาณ 7 ปี

ดังนั้น 7 ปี จะมีจำนวนนายทหารสัญญาบัตรที่เป็นชั้นยศนายร้อย และจบจากโรงเรียนเหล่าทัพทั้งสิ้นประมาณ 2,800 นาย

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนสำหรับการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยซึ่งเป็นกำลังพลหลักของกองทัพไทยมีจำนวนจำกัด และ

ปฏิบัติการกิจกรรมกระจายครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร โดยภารกิจที่ปฏิบัติส่วนมากก็อยู่ในพื้นที่เสี่ยง เช่น ตามชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีบางส่วนที่ปฏิบัติการกิจนอกราชอาณาจักร เช่น ทหารเรือที่มีตำแหน่งหน้าที่ประจำเรือรบ ซึ่งมีจำนวนมากที่อยู่ในช่วงเดินเรือไปต่างประเทศ จึงทำให้การเก็บข้อมูลกำลังพลที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ สามารถทำได้เฉพาะกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกพื้นที่เสี่ยงซึ่งมีจำนวนจำกัด

ดังนั้นจากจำนวนนายทหารสัญญาบัตรชายที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของงานวิจัยทั้งสิ้น 2,800 นาย ผู้วิจัยเลือกเก็บตัวอย่างเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยร้อยละ 3 จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ 90 นาย โดยกำหนดเป็นเหล่าทัพละ 30 นาย โดยแต่ละนายต้องตอบคำถามจำนวน 9 คำถาม ดังนั้นจึงได้คำตอบจำนวนทั้งสิ้น 810 คำตอบ

3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

เริ่มทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-ตุลาคม ปี 2552 รวมเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน โดยเก็บข้อมูลเรียงไปที่เหล่าทัพ ดังนี้ กองทัพบก ใช้เวลาเก็บ 3 เดือนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน กองทัพเรือ ใช้เวลาเก็บ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม และกองทัพอากาศ ใช้เวลาเก็บ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-ตุลาคม

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เหน้หรือแนวทางการวิเคราะห์

1.1 ประมวลแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 นำผลการทดลองแบบนําร่องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลจริง

1.3 วิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย และภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

1.4 เสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

2. เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง และกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เป็นสถานการณ์สมมติและให้เติมบทสนทนาให้สมบูรณ์ (Discourse Completion tests) ตามแนวทางของ Gabriele Kasper and Shoshana Blum-Kulka (1993) ซึ่งนำเสนอการใช้แบบสอบถามแบบหนึ่งผลัด (Discourse completion test) และแบบสอบถามแบบสองผลัด (Discourse construction questionnaire) ไว้ว่า แบบสอบถามแบบหนึ่งผลัด เป็นการสร้างสถานการณ์สมมติแบบกำหนดบทสนทนาของฝ่ายหนึ่งไว้ก่อนแล้ว และให้อีกฝ่ายเติมบทสนทนาในส่วนของตนให้สมบูรณ์ ส่วนแบบสอบถามแบบสองผลัด เป็นการสร้างสถานการณ์สมมติแบบกำหนดสถานการณ์มาให้ แต่ไม่ได้กำหนดบทบาทให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเติมบทสนทนาของกลุ่มสนทนาทั้งสองฝ่ายให้สมบูรณ์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามแบบหนึ่งผลัด เนื่องจากต้องการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาษาของผู้แสดงการขอร้องฝ่ายเดียว

ในการสร้างแบบสอบถามสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดให้แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยสถานการณ์สมมติจำนวน 9 สถานการณ์ ซึ่งสถานการณ์สมมติจะสร้างจากแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคมของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ดังนี้

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550: 118) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มสนทนา 9 แบบ โดยจัดเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ 1. ความสัมพันธ์แบบสมดุค คือ ผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับตน 2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุค คือ ผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่ากับตน และ 3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ความสัมพันธ์ที่แตกต่างไปจากความสัมพันธ์แบบที่ 1. และ 2. เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

เนื่องจากกองทัพไทย เป็นองค์กรที่กำหนดสถานภาพของสมาชิกองค์กรตามระดับชั้นยศ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ 3 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับผู้บังคับบัญชา 2. ระดับเพื่อนร่วมงาน และ 3. ระดับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับการแบ่งความสัมพันธ์ของกลุ่มสนทนาตามแนวคิดภาษาศาสตร์สังคมของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) จำนวน 2 ประเภท 2 แบบ ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์แบบสมดุค คือ ผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับตน ได้แก่ ความสัมพันธ์รูปแบบที่ 6 แบบเพื่อน และ 2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุค คือ ผู้พูดมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่ากับตน ได้แก่ ความสัมพันธ์รูปแบบที่ 3 แบบผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

งานวิจัยนี้จึงกำหนดกรอบในการสร้างสถานการณ์สมมติตามรูปแบบความสัมพันธ์ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือผู้บังคับบัญชา 2. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพเท่ากัน คือเพื่อนร่วมงาน และ 3. การขอร้องผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดตัวแปรต้น และตัวแปรควบคุมที่ชัดเจน ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของกลุ่มสนทนา จำนวน 3 สถานภาพ ได้แก่ ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือผู้บังคับบัญชา 2. ผู้ที่มีสถานภาพเท่ากัน คือเพื่อนร่วมงาน และ 3. ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ตัวแปรควบคุม คือ สถานการณ์บังคับ ได้แก่ 1. สถานการณ์ที่เป็นทางการ 2. สถานการณ์ที่เป็นกึ่งทางการ และ 3. สถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ

โดยตัวแปรตามของงานวิจัยนี้ คือ โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง และ กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างเติมถ้อยคำลงในช่องว่างวิธีนี้ สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ได้ชัดเจน ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง สถานการณ์ที่ใช้ในการทดสอบ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนคำถาม และใช้เวลาในการเก็บข้อมูลน้อยกว่าวิธีการสังเกต เนื่องจากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต ผู้วิจัยจะไม่สามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูลภาษาพูดเป็นการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงซึ่งเป็นที่คาดเดาได้ยากกว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด

ผู้วิจัยพบว่าแม้วิธีการสังเกตจะเป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดเพราะเป็นสถานการณ์จริง แต่ก็เป็วิธีการที่ใช้เวลามากเมื่อเทียบกับปริมาณข้อมูลที่ได้รับ ทั้งยังทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่สบายใจและไม่อยากให้ความร่วมมือ เนื่องจากเกรงว่าตัวเองจะถูกนำความเป็นส่วนตัวออกไปเปิดเผย เพราะไม่รู้ว่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลช่วงใดบ้าง แต่เมื่อผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการทดสอบด้วยการให้ตอบบทสนทนาให้สมบูรณ์ โดยมีสถานการณ์สมมติมาให้จำนวน 9 สถานการณ์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบและบันทึกเสียง ผลปรากฏว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างรู้ขอบเขตที่ชัดเจน

แม้ว่าการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการนี้ จะได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติน้อยกว่าการสังเกต เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างรู้ว่ากำลังถูกเก็บข้อมูลอยู่และไม่ได้อยู่ในสถานการณ์จริง แต่ผู้วิจัยได้จำลองสถานการณ์ที่ประมวลแล้วว่าสามารถเกิดขึ้นได้จริงในการทำงานปกติในชีวิตประจำวัน ทั้งยังอธิบายว่าจะนำผลการสัมภาษณ์ไปใช้ในลักษณะใด รวมทั้งแจ้งว่าจะไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ก็สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสบายใจและเต็มใจในการให้ข้อมูลมากยิ่งขึ้น

และประการสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพิจารณาถึงความเหมาะสมและน่าเชื่อถือของการสัมภาษณ์คือ ในการขอร้อง ไม่ว่าจะขอร้องใคร เรื่องใด ตามธรรมชาติคนเราเมื่อรู้ว่าจะต้องรบกวนใคร เรามักคิดทบทวนและเรียบเรียงคำพูดก่อนกล่าววาจา ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการในการขอร้องที่เราคิดว่าจะสัมฤทธิ์ผลที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าการเก็บข้อมูลการขอร้องโดยการสัมภาษณ์จึงจัดเป็นวิธีที่เชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากแม้จะเป็นการสัมภาษณ์ ไม่ใช่สถานการณ์จริง แต่ไม่ว่าจะในสถานการณ์จริงหรือจำลอง การขอร้องแม้จะปัจจุบันทันด่วนอย่างไร ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าผู้พูดจะต้องเรียบเรียงทบทวนคำพูดก่อนล่นวาจา

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบเพื่อกำหนดสถานการณ์ และสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์ โดยกำหนดสถานการณ์สมมติ 9 สถานการณ์ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1

“คุณโทรศัพท์ที่ด่วนถึงผู้พันของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหน่วยของท่านมาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์ที่ 2

“คุณโทรศัพท์ที่ด่วนถึงผู้หมวด (ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน) ของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหมวดของเขามาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์ที่ 3

“คุณโทรศัพท์ที่ด่วนถึงเจ้าของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งทหารเกณฑ์ในความดูแลของเขามาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์ที่ 4

“คุณบอกผู้พันเพื่อขอใช้รถยนต์หน่วยเกินเวลาที่ทำหนังสืออนุญาตไว้ จากส่งคืนเวลา 1630 เป็นส่งคืนเช้าวันรุ่งขึ้น คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 5

“คุณบอกผู้หมวด (ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน) เพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 6

“คุณบอกเจ้าเพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสืออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 7

“ผู้บังคับบัญชาขอมอบหมายภาระงานให้คุณส่งภายในเย็นวันนี้ แต่คุณรู้ดีว่าติดธุระสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ปฏิบัติภารกิจไม่แล้วเสร็จภายในวันนี้ คุณจะพูดเพื่อส่งงานเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้อย่างไร”

สถานการณ์ที่ 8

“คุณบอกให้เพื่อนนำเอกสารไปส่งแทน เนื่องจากคุณติดภารกิจสำคัญอื่นอยู่ คุณจะพูดกับเพื่อนอย่างไร”

สถานการณ์ที่ 9

“คุณมีประชุมด่วนและลืมโทรศัพท์มือถือไว้ที่รถ คุณจะบอกให้ลูกน้องนำกุญแจรถไปไขเพื่อหยิบโทรศัพท์มือถือมาให้ได้อย่างไร”

ข้อเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 บท เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ ดังนี้

บทที่ 3 เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

บทที่ 5 เป็นการนำกลวิธีในการขอร้องที่พบจากบทที่ 5 มาวิเคราะห์เพื่อแสดงภาพสะท้อนค่านิยมหลักอันเป็นแนวทางสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพอากาศ จากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพอากาศ

ส่วนในบทสุดท้ายคือ บทที่ 6 เป็นการสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะที่เกิดจากการวิจัย
ครั้งนี้

บทที่ 3

โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

บทนี้ ผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งจะพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง 2. การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง และ 3. โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง

การวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ในประเด็นการใช้รูปประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องวัจนกรรมตรง และวัจนกรรมอ้อมของ Searle (1970) ซึ่งกล่าวถึงการใช้รูปประโยคที่ตรงตามหน้าที่ และไม่ตรงตามหน้าที่ มาพิจารณาในการแบ่งการขอร้องออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม ซึ่งทั้งนี้ใช้เกณฑ์เจตนาของการส่งสารซึ่งสัมพันธ์รูปประโยคที่ผู้พูดใช้ เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินว่ารูปประโยคใดแสดงว่าเป็นการขอร้องโดยตรง และรูปประโยคใดแสดงว่าเป็นการขอร้องโดยอ้อม

ส่วนการพิจารณาเรื่องรูปประโยคแสดงเจตนา และการใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยนำเรื่องการใช้ประโยคแสดงเจตนา และการใช้คำเสริมของนววรรณ พันธุเมธา (2551) ที่ได้กล่าวถึงการใช้คำเสริมในประโยคแสดงเจตนา โดยเฉพาะในภาษาพูดมักปรากฏการใช้คำบอกมาลา ลงท้ายประโยค ซึ่งสามารถเน้นเจตนาของผู้พูดได้ว่าต้องการสื่อเจตนาอะไร เช่น ขอร้อง สั่ง ถาม อ้อนวอน เป็นต้น

คำว่า “มาลา” แปลว่า ระเบียบ หมายถึงความถึงระเบียบของกริยาที่แสดงออกมาเป็นความหมายต่าง ๆ (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2551: 120)

นววรรณ พันธุเมธา (2551) กล่าวว่า การใช้คำบอกมาลาลงท้ายประโยคที่ปรากฏมากในภาษาพูด ได้แก่ คำพวก “นะ, นะ, ซิ, สิ” ซึ่งสามารถเน้นเจตนาของผู้พูดได้ว่าต้องการสื่อเจตนาอะไร ตัวอย่างเช่น

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้เป็นเชิงขออนุญาต เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 118)

1. ฉันกินก่อนนะ
2. หนูไปเล่นนะแม่

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้แสดงความเห็นและพูดเป็นเชิงเชื้อเชิญให้อีกฝ่ายหนึ่งแสดงความเห็นของตนบ้าง เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 119)

1. เขาสวยดีนะ
2. อากาศดีนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้บอกเล่าเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 119)

1. กุญแจอยู่ในลิ้นชักนะ
2. ฉันไม่ชอบเด็กพูดปดนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้ในการอธิบาย แสดงเหตุผลในการกระทำของตนหรือบุคคลอื่น มักแฝงความรู้สึกกระวนกระวายหรือรำคาญไว้ด้วย เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 119)

1. คนกำลังปวดหัวนะ เลิกพูดกันก่อนดีกว่า
2. เงินพวกนี้ ฉันจะเก็บไว้ทำบุญนะ

การใช้คำบอกมาลา “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้บอกเล่าหรือแสดงความเห็นขัดแย้งกับความคิดความเชื่อของผู้ฟัง เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 119)

1. เขาคงจะมานะ เธอไม่ต้องกลัว
2. ฝนคงไม่ตกนะ ฟ้าออกใสแจ้ว

การใช้คำพวก “ชิ” ได้แก่ ลี (เสียงสามัญ) และ “ชิ” ลงท้ายประโยค ตัวอย่างเช่น

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคบอกให้ทำ ใช้แสดงการสั่ง แนะนำ หรือชักชวน ซึ่งแฝงความหมายว่าเรื่องที่บอกให้ทำนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ฟังรู้ดีแล้ว หรืออาจจะยังไม่รู้ แต่ควรทำ ซึ่งคำสั่งอาจเป็นได้ทั้งการสั่งให้ปฏิบัติหรือให้เลิกปฏิบัติ เช่น (ตัวอย่างจากนววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 121)

1. เปิดประตูลี
2. อย่าขับรถเร็วลี

การใช้คำบอกมาลา “ชิ” ใช้ในการพูดเชิงบังคับ เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 121)

1. เปิดประตูชิ
2. นั่งลงชิ

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้ตอบรับรองอีกฝ่ายหนึ่ง เน้นให้เห็นว่าเรื่องควรจะเป็นเช่นนั้น เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. ก. ถ้าม พรุ้งนี้คุณจะมาไหม
2. ข. ตอบ มาลี

การใช้คำบอกมาลา “ลี” ในประโยคแจ้งให้ทราบ ใช้แย้งอีกฝ่ายหนึ่ง เน้นให้เห็นว่าเรื่องควรจะเป็นเช่นนั้น เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. ก. พูด เขาคงไม่มาละมัง
2. ข. พูด มาลี

การใช้คำออกมาลา “ลี” ในประโยคเงี้ยวให้ทราบ ใช้ในการคาดคะเน เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 122)

1. คุณคงคิดว่าฉันตกลงลี
2. ข้างนอกน้ำคงท่วมลี

การใช้คำออกมาลา “ลี” ในประโยคเงี้ยวให้ทราบ ใช้ในการกล่าวถึงสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้น หรือ สิ่งที่คุณเพิ่งคิดขึ้นได้ มักใช้คำกับว่า “แล้ว” เช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุมเมธา, 2551: 123)

1. พรุ่งนี้คุณแม่อีกกลับแล้วลี
2. ฝนตกแล้วลี

นววรรณ พันธุมเมธา (2551: 314) ยังกล่าวถึงเรื่องการใช้นำในประโยคกับเจตนาของผู้ใช้ ประโยคไว้ว่า คำในประโยคแสดงเจตนาสามารถแสดงให้เห็นว่า ประโยคนั้นเป็นประโยคชนิดใด ไม่ว่าจะเป็นประโยคเงี้ยวให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ หรือประโยคบอกให้ทำ ทั้งนี้ผู้พูดสามารถใช้ประโยคชนิดหนึ่ง แสดงเจตนาอีกอย่างหนึ่ง โดยไม่ตรงกับชนิดของประโยคที่คุณใช้ก็ได้ ทั้งนี้ แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้พูดออกมาตรง ๆ แต่ผู้ฟังก็สามารถอนุมานจากบริบทที่แวดล้อมอยู่ได้ เช่น เมื่อผู้พูดปรารถนาว่าต้องการให้ผู้ฟังทำอะไร ผู้พูดอาจใช้การขอร้องผู้ฟังให้ทำสิ่งนั้น ซึ่งผู้ฟังจะสามารถอนุมานเจตนาของผู้พูดได้

ทั้งนี้ ในการกล่าวของผู้พูดแต่ละครั้ง ผู้พูดอาจใช้โครงสร้างประโยคที่ประกอบไปด้วย คำ วลี หรือประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป ตัวอย่างเช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ, พันธุมเมธา, 2551: 314)

1. เอ๊ะ เสียงอะไร ใครเปิดประตูหน้าบ้าน ลูกไปคูชิ

ตัวอย่างที่ 1. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำอุทานแสดงความสงสัย “เอ๊ะ” + นามวลีแสดงการถาม “เสียงอะไร” + ประโยคแสดงการถาม “ใครเปิดประตูหน้าบ้าน” + ประโยคแสดงการสั่ง “ลูกไปคูชิ”

2. อยู่ ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ

ตัวอย่างที่ 2. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำกริยาแสดงการบอกเล่า “อยู่” + ประโยคแสดงการถาม “ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน ” + ประโยคแสดงการบอกเล่า “ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ”

ส่วนการวิเคราะห์ในประเด็นการใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง มีคำบางคำที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งได้กล่าวถึงกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย (Minimize the imposition) โดยลดการบังคับด้วยการใช้ถ้อยคำสละสลวยแทน เช่น

I *just* want ask you if I can borrow a little paper. (“just” จัดเป็นการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย

นอกจากแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยคแสดงเจตนา และการใช้คำเสริมของ นววรรณ พันธุเมธา (2551)แล้ว ผู้วิจัยยังนำแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Leech (1983) ของกฎข้อการผ่อนหนักผ่อนเบา เรื่อง “การใช้ตัวแปลงให้น้อยลง” และแนวคิดเรื่องวัจนกรรมตรง และวัจนกรรมอ้อมของเซอร์ล (Searle, 1970) มาวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยด้วย โดยจะพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง 2. การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง และ 3. โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง ตามลำดับดังต่อไปนี้

รูปประโยคแสดงการขอร้อง

ประโยคในภาษาไทยแบ่งตามเจตนาผู้ส่งสารได้เป็น 3 ประเภท (นววรรณ พันธุเมธา, 2551) ได้แก่

1. ประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่แจ้งให้ทราบ เช่น รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคอธิบาย รูปประโยคเตือน และรูปประโยคชี้แนะ

2. ประโยคที่มีเจตนาถามให้ตอบ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่ถามเพื่อให้อตอบ เช่น รูปประโยคถามเพื่อความ รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ รูปประโยคถามให้เลือก เป็นต้น

3. ประโยคที่มีเจตนาบอกให้ทำ คือ ประโยคที่ทำหน้าที่บอกเพื่อให้อทำ เช่น รูปประโยคคำสั่ง รูปประโยคชักชวน และรูปประโยคอนุญาต

จากการแบ่งประโยคตามเจตนาผู้ส่งสารทั้ง 3 ประเภท เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับเรื่อง วจนกรรม (Speech Acts) ตามแนวคิดเรื่องวจนกรรมของ Searle (1970) ซึ่งกล่าวถึงการวิเคราะห์ วจนกรรมจากสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องด้วย โดยเขาแบ่งวจนกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วจนกรรมตรง (direct speech acts) จะใช้รูปประโยคของถ้อยคำที่ทำหน้าที่ตรงตามรูปประโยค คือ รูปประโยคบอกเล่า ทำหน้าที่บอกเล่า รูปประโยคคำถาม ทำหน้าที่ถาม และรูปประโยคคำสั่ง ทำหน้าที่สั่งหรือขอร้อง

2. วจนกรรมอ้อม (indirect speech acts) จะใช้รูปประโยคของถ้อยคำไม่ตรงตามหน้าที่

ดังนั้น เมื่อพิจารณาโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องตามเจตนาของผู้ส่งสาร จะสามารถแบ่งการขอร้องได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การขอร้องโดยตรง คือ การแสดงการขอร้องด้วยประโยคที่มีเจตนาบอกให้ทำ

2. การขอร้องโดยอ้อม คือ การแสดงการขอร้องด้วยประโยคที่มีเจตนาถามให้ตอบ และ ประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบรูปแบบโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้อง 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปประโยคคำสั่ง
2. รูปประโยคบอกเล่า
3. รูปประโยคคำถาม

ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยแบ่งตามความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังต่อไปนี้

1. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา
2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน
3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา

1. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : การใช้รูปประโยคในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 1-4 และ 7

สถานการณ์สมมติที่ 1

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้พันของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหน่วยของท่านมาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 4

“คุณบอกผู้พันเพื่อขอใช้รถยนต์หน่วยเกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งคืนเวลา 1630 เป็นส่งคืนเช้าวันรุ่งขึ้น คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 7

“ผู้บังคับบัญชามอบหมายภาระงานให้คุณส่งภายในเย็นวันนี้ แต่คุณรู้ดีว่าติดธุระสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ปฏิบัติภารกิจไม่แล้วเสร็จภายในวันนี้ คุณจะพูดเพื่อส่งงานเป็นเช้าวันพรุ่งนี้อย่างไร”

ผู้วิจัยพบการใช้รูปประโยคคำถามคิดเป็นร้อยละ 72.23 และรูปประโยคบอกเล่าคิดเป็นร้อยละ 27.77 ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด ทำให้ผู้พูดรู้สึกว่าการกล่าวขอร้องโดยตรง คือ การใช้

รูปประโยคคำสั่งเป็นการกล่าวที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้ามากเกินไป และจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน ทั้งยังอาจทำให้การขอร้องไม่ประสบความสำเร็จอีกด้วย และที่สำคัญคือในสังคมทหารถือว่าผู้ได้บังคับบัญชาไม่สมควรที่จะออกคำสั่งต่อผู้บังคับบัญชาเพราะจะทำให้เกิดการเสีระบบอาวุโส (ระบบอาวุโสทางทหารพิจารณาจากชั้นยศเป็นหลัก)

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น

1. “ผมจะรบกวนที่ช่วยส่งรถมาให้ 5 คัน พร้อมพลขับและกำลังพลประมาณ 40 คน ไม่ทราบว่าพี่จะสะดวกไหมครับ”
2. “ขอรบกวนที่ช่วยส่งลูกน้องพี่ประมาณ 1 กองร้อย มาช่วยผมอพยพชาวบ้านที่น้ำท่วมไปยังพื้นที่ปลอดภัย รายละเอียดผมจะแฟกซ์ตามไปให้ ไม่ทราบว่าพี่ขัดข้องหรือไม่ครับ”
3. “พี่ครับ ผมจะขออนุญาตใช้รถยนต์เกินเวลาที่ผมขอไว้ว่าจะส่งคืนตอนเย็นนะครับ 1630 ผมขอส่งคืนเป็นตอนเช้าครับ พอตีผมได้รับการประสานจากจังหวัดมาว่า ต้องการใช้รถยนต์ต่อครับ เพื่อภารกิจช่วยเหลือน้ำท่วมครับพี่ ไม่ทราบว่าพี่จะใช้รถยนต์ที่อื่นไหมครับ”
4. “เนื่องจากที่หน่วยผมยังหารถหน่วยมาให้ไม่ได้ ผมขอส่งคืนเป็นพรุ่งนี้เช้านะครับ ไม่ทราบว่าพี่จะได้หรือไม่ครับ”
5. “ผมว่าถ้ามันไม่รีบเร่งด่วนเกินไปส่งเป็นวันพรุ่งนี้ตอนเช้าดีไหมครับ”
6. “ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”
7. “ขออนุญาตเลื่อนส่งเป็นวันรุ่งขึ้นได้ไหมครับ”

จากการวิเคราะห์คำพูดขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยพบการกล่าวขอร้องด้วยรูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยพิจารณาได้จากการใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม, ดีไหม, หรือไม่, ไหม”

จากตัวอย่างที่ (1) – (7) ผู้พูดใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ซึ่งเป็นประโยคที่มีเจตนาถามให้ตอบ ในการขอร้องผู้ฟัง โดยมีคำบอกการถาม “ไหม” ลงท้าย เพื่อแสดงการถามถึงความสะดวกในการสนองเจตนาขอร้องที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ เมื่อรวมกับคำว่า “ได้, ดี” เป็น “ได้ไหม, ดีไหม” สามารถเป็นคำที่สื่อเจตนาขอร้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้พูดคาดหวังคำตอบจากผู้ฟังเพียงสองคำตอบ นั่นคือ การตอบรับ เช่น “ได้, ดี” หรือ การตอบปฏิเสธ เช่น “ไม่ได้, ไม่ดี” จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยคคำถามแบบถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ผู้พูดพยายามลดภาระของผู้ฟังด้วยการถามเพื่อคำตอบเพียงสองประการ ซึ่งแตกต่างจากการใช้รูปประโยคคำถามแบบเนื้อความ เช่น “พี่ว่ายังไงดีครับ” ที่ผู้ฟังต้องคิดหาคำตอบมากกว่าการตอบรับหรือปฏิเสธ ซึ่งการใช้รูปประโยคคำถามแบบถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธนี้เป็นกลวิธีหนึ่งในการแสดงความรู้สึกในการขอร้องซึ่งกล่าวถึงในบทที่ 5

จะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้รูปประโยคที่ทำหน้าที่ไม่ตรงตามเจตนา คือใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ทำหน้าที่สื่อเจตนาขอร้อง แทนการใช้ประโยคบอกให้เพื่อทำหน้าที่เจตนาขอร้อง จึงจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคบอกเล่า เช่น

8. “ผมจะขออนุญาตใช้รถยนต์เกินเวลาที่ผมขอไว้ว่าจะส่งคืนตอนเย็นนะครับ 1630 ผมขอส่งคืนเป็นตอนเช้าครับ”
9. “ผมขออนุญาตส่งงานในวันพรุ่งนี้ หรือโอกาสหน้าที่ผมทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้วครับ”
10. “ผมขอเลื่อนไปส่งวันพรุ่งนี้นะครับ”
11. “ผมขออนุญาตส่งวันพรุ่งนี้ก็แล้วกันนะครับ”

ตัวอย่างที่ (8) – (11) ผู้พูดมีเจตนาที่จะขอร้องผู้ฟัง แต่ใช้รูปประโยคบอกเล่าในการทำหน้าที่แจ้งให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการอะไร โดยผู้พูดใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อแสดงเจตนาขอร้องต่อผู้บังคับบัญชา ไม่ใช่เพื่อเจตนาแจ้งให้ทราบเท่านั้น เช่น จากตัวอย่างที่ (8) “...ผมขอ

ส่งคืนเป็นตอนเช้าครับ...” ผู้พูดต้องการขอร้องผู้ฟังให้อนุญาตให้ตนส่งคืนรถยนต์ช้ากว่ากำหนด โดยใช้รูปประโยคบอกเล่าแทนการใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งถือเป็นการใช้รูปประโยคไม่ตรงตามหน้าที่ ดังนั้นจึงจัดให้การใช้รูปประโยคบอกเล่าแสดงการขอร้อง เป็นการขอร้องโดยอ้อม

ตัวอย่างที่ 10 - 11 มีการใช้คำบอกมาลา “นะ” ลงท้ายประโยค ทำให้ได้รูปประโยคบอกเล่าเชิงขออนุญาต ประกอบกับมีคำว่า “ขอ” ปรากฏหน้ากริยา แสดงให้เห็นชัดเจนว่าผู้พูดมีเจตนาขอร้อง แต่รูปประโยคไม่ตรงตามหน้าที่ กล่าวคือ ใช้รูปประโยคบอกเล่าแสดงเจตนาขอร้องแทนการใช้รูปประโยคคำสั่ง

การใช้รูปประโยคในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา พบการใช้รูปประโยค 2 ชนิด ได้แก่

1. รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยพิจารณาได้จากการใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธว่า “ได้ไหม, ดีไหม, หรือไม่, ไหม” คิดเป็นร้อยละ 72.23

2. รูปประโยคบอกเล่า โดยปรากฏการใช้คำบอกมาลาท้ายประโยค “นะ” ซึ่งทำให้ได้รูปประโยคบอกเล่าเชิงขออนุญาต และการใช้คำว่า “ขอ” หน้ากริยา เพื่อแสดงเจตนาขอร้อง การใช้รูปประโยคบอกเล่าในการขอร้องผู้บังคับบัญชา พบร้อยละ 27.77

2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : โครงสร้างประโยคในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 2 5 และ 8

สถานการณ์สมมติที่ 2

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้หมวด(ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน)ของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหมวดของเขามาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 5

“คุณขอร้องผู้หมวด (ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน) เพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 8

“คุณกล่าวให้เพื่อนนำเอกสารไปส่งแทน เนื่องจากคุณติดภารกิจสำคัญอื่นอยู่ คุณจะพูดกับเพื่อนอย่างไร”

ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่งในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 87.04 และใช้รูปประโยคคำถาม ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม คิดเป็นร้อยละ 12.96 ทั้งนี้เนื่องจากเพื่อนร่วมงานเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด ทำให้ผู้พูดรู้สึกว่าการกล่าวขอร้องโดยตรง คือ การใช้รูปประโยคคำสั่งแม้จะให้ความรู้สึกว่าเป็นการกล่าวที่อาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้า แต่ด้วยการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน” รวมทั้งการใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลง เช่น “หน่อย, นิด” มาประกอบประโยค สามารถทำให้โครงสร้างประโยคคำสั่งนั้นกลายเป็นประโยคคำสั่งที่นุ่มนวลลงได้ แต่ประการสำคัญที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ใกล้ชิดกัน และที่สำคัญคือสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ทั้งยังเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นหล่อหลอมความรักและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นการขอร้องระดับเพื่อนกันจึงถือเป็นเรื่องเล็กน้อยมากในสังคมทหาร เหตุผลนี้จึงเป็นอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกใช้ภาษาของผู้พูด

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำสั่ง เช่น

(12) “เดี๋ยวยังไงมึงช่วยส่งคนมาช่วยกูซัก 30 คนแล้วกัน”

(13) “กูขอกำลังพลช่วยอพยพชาวบ้านน้ำท่วมหน่อย มาตอนนี้เลยก็ได้ ขอบใจมาก”

(14) “ช่วยเอางานไปส่งให้หน่อย”

(15) “ฝากงานนี้ส่งให้หน่อยซิ”

(16) “เพื่อนช่วยเอางานนี้ไปส่งให้หน่อย”

(17) “วานนายไปส่งงานให้เรานิดนึงนะ”

จากการวิเคราะห์คำพูดขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้วิจัยพบการกล่าวขอร้องด้วยรูปประโยค คำสั่งมากที่สุด คือคิดเป็นร้อยละ 87.04 โดยในประโยคคำสั่งพบการใช้คำกริยาแสดงการสั่งเชิงขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, ฝาก, วาน” รวมทั้งบางตัวอย่างปรากฏคำลงท้ายแสดงการสั่ง “ซิ, นะ” ท้ายประโยคด้วย

นววรรณ พันธเมธา (2551: 307) กล่าวถึงประโยคแสดงเจตนาบอกให้ทำ ประเภทประโยคคำสั่งใช้บังคับให้ผู้ฟังทำตามว่า ประธานของประโยคจะเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 และมักมีคำ “ซิ, นะ” อยู่ท้ายประโยค รวมทั้งในประโยคที่มีลักษณะเป็นทางการ อาจมีคำว่า “จง” อยู่หน้าคำกริยาด้วย

จะเห็นได้ว่าตัวอย่างที่ (12), (16) และ (17) ประธานของประโยคเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 คือ “มึง, เพื่อน, นาย” รวมทั้งปรากฏคำแสดงการสั่งเชิงขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, วาน” แต่ตัวอย่างที่ (16) – (17) มีอนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอร้องด้วย ได้แก่ “...ให้หน่อย, ...นิดนึงนะ”

การใช้อนุภาคลงท้ายว่า “หน่อย, นิดนึง” เป็นการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวโดยละเอียดต่อไปในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในการขอร้อง เป็นการให้ความรู้สึกที่เบาลง ไม่กดดันผู้ฟังมากเกินไป ซึ่งเหมาะกับสถานการณ์ของผู้พูดและผู้ฟังที่มีชั้นยศเท่า ๆ กัน และที่สำคัญด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ใกล้ชิดและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากได้รับการหล่อหลอมมาจากสถาบันเดียวกัน และเป็นสถาบันที่เน้นความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การขอร้องรบกวนเพื่อนกันจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างธรรมดาในสังคมทหาร ดังนั้นจึงไม่ต้องระมัดระวังเรื่องการใช้คำพูดมากเกินไป แต่มุ่งเน้นการสื่อสารที่ตรง และชัดเจน คือต้องการอะไรก็สื่อสารไปตามตรง ไม่ต้องอ้อมค้อม นายทหารส่วนใหญ่จึงเลือกใช้การขอร้องโดยตรงในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน

ในตัวอย่างที่ (14) – (15) ไม่ปรากฏประธานของประโยค กล่าวคือผู้พูดละประธานของประโยคไว้ แต่ผู้ฟังสามารถอนุมานได้ว่าคนเป็นประธานของประโยค ตัวอย่างทั้งสองนี้ปรากฏคำแสดงการสั่งเชิงขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, ฝาก” แต่ตัวอย่างที่ (16) มีอนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอร้องด้วย ได้แก่ “หน่อย” ในขณะที่ตัวอย่างที่ (15) มีอนุภาคลงท้าย “ซิ” ซึ่งใช้การพูดเชิงบังคับ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการขอร้องเพื่อนร่วมงานด้วยรูปประโยคคำสั่งไม่ว่าจะเป็นเชิงขอร้องหรือเชิงบังคับ ก็จัดเป็นการขอร้องโดยตรง เนื่องจากใช้รูปประโยคตรงตามเจตนาที่ต้องการจะสื่อ

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น

(18) “เฮ้ยเพื่อน ทหารที่กูขอมาช่วยกูนะ กูขอมีงไว้ถึงเที่ยงได้ไหม”

(19) “กูขอคนไปช่วยเรื่องน้ำท่วมหน่อยซัก 20 คน มีงขัดข้องอะไรไหมวะ”

(20) “พอดีหน่วยกูต้องการคนเพิ่มประมาณ 1 หมู่ ไปซื้อพยพชาวบ้านที่น้ำท่วม จะได้รีเปลาอะ”

(21) “มีเรื่องรบกวนวะ ไอ้ทหารที่มาทำงานนะ ขอส่งกิน 6 โมงได้ไหมวะ”

(22) “เราขอฝากไปส่งงานให้หน่อยได้ไหม”

จากการวิเคราะห์คำพูดขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้วิจัยจะพบการกล่าวขอร้องด้วยการใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ พิจารณาได้จากการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ไหม” ซึ่งเมื่อรวมกับคำว่า “ได้” เป็น “ได้ไหม” กลายเป็นอนุภาคที่แสดงการขอร้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ (18) – (22) ผู้พูดใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยคาดเดาคำตอบจากผู้ฟังเพียงสองคำตอบ ได้แก่การตอบรับ คือ “ได้, ไม่ขัดข้อง” หรือ การตอบปฏิเสธ เช่น “ไม่ได้, ขัดข้อง” ซึ่งถือเป็นการพยายามลดภาระในการหาคำตอบของผู้ฟังด้วยการให้ตอบเพียงสองคำตอบ ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องที่จะกล่าวถึงในบทที่ 4 ต่อไป ส่วนในตัวอย่างที่ (19) แม้ผู้ฟังจะสามารถตอบว่า “ขัดข้อง” ซึ่งต้องอาศัยคำตอบที่มีการ

อธิบาย แต่ก็แสดงให้เห็นว่าผู้พูดพร้อมที่จะรับฟังทุกคำตอบจึงถามด้วยการเปิดช่องให้ทั้งตอบรับและปฏิเสธ

การใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน เป็นการใช้รูปประโยคที่ทำหน้าที่ไม่ตรงตามเจตนา กล่าวคือ ใช้รูปประโยคคำถามแสดงเจตนาขอร้อง แทนการใช้รูปประโยคคำสั่ง จึงจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม

แม้ผู้วิจัยจะพบการกล่าวขอร้องด้วยรูปประโยคคำถามจำนวนน้อย คือพบเพียงร้อยละ 12.96 ซึ่งแสดงถึงอุปนิสัยส่วนตัวของผู้พูดที่ระมัดระวังคำพูดมาก ไม่ต้องการการกระทบกระเทือนจิตใจผู้ฟังแม้ผู้ฟังจะเป็นเพื่อนร่วมงานกันซึ่งมีความสนิทสนมกันมากก็ตาม ซึ่งอาจจะท่อนให้เห็นถึงความเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงมากก็ได้ จึงทำให้รู้สึกว่าการรบกวนผู้อื่นในเรื่องส่วนตัวเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเสียหน้ามาก จึงต้องใช้รูปประโยคคำถามเพื่อให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง โครงสร้างประโยคคำถามในการขอร้องเพื่อนร่วมงานพิจารณาได้จากการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม” แต่ไม่พบคำลงท้ายแสดงความสุภาพว่า “ครับ” ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าแม้จะไม่ต้องการทำให้อีกฝ่ายเสียหน้าด้วยการสั่ง แต่การใช้คำลงท้ายที่เป็นพิธีการจนเกินไปก็อาจทำให้เกิดความรู้สึกห่างเหินกันระหว่างเพื่อนได้ ผู้พูดจึงตัดคำลงท้ายแสดงความสุภาพออกไป

การใช้รูปประโยคในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน พบการใช้รูปประโยค 2 ชนิด ได้แก่

1. รูปประโยคคำสั่ง โดยพบการใช้คำกริยาแสดงการสั่งเชิงขอร้อง “ช่วย, วาน, ฝาก” รวมทั้งพบคำลงท้ายประโยคแสดงการสั่ง “ซิ, นะ” โดยการใช้รูปประโยคคำสั่ง พบร้อยละ 87.04
2. รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยคำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ – ปฏิเสธ “ไหม” โดยจำนวนที่พบคิดเป็นร้อยละ 12.96

3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : โครงสร้างประโยคในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 3 6 และ 9

สถานการณ์สมมติที่ 3

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงจำของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งทหารเกณฑ์ในความดูแลของเขา มาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 6

“คุณบอกจำเพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่กำหนดหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 9

“คุณมีประชุมด่วนและลืมโทรศัพท์มือถือไว้ที่รถ คุณจะบอกให้ลูกน้องนำกุญแจรถไปไข เพื่อหยิบโทรศัพท์มือถือมาให้ได้อย่างไร”

ผู้วิจัยพบการใช้รูปประโยคคำสั่งร้อยละ 89.63 ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยตรง และรูปประโยคคำถามร้อยละ 10.37 ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อมในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด และตามลักษณะสายงาน ผู้ได้บังคับบัญชามีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่ภารกิจนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา การขอร้องให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นก็ย่อมทำได้แต่โดยมากมักใช้วิธีการขอร้องมากกว่าการสั่ง เนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่งานตามหน้าที่ ดังนั้นแม้ผู้พูดจะรู้ว่าตัวมีอำนาจสูงกว่าผู้ฟัง จึงเลือกกล่าวด้วยการขอร้องโดยตรง คือ การใช้รูปประโยคคำสั่ง แม้จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณสั่ง แต่ด้วยการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน, รบกวน” รวมทั้งการใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลง เช่น “หน่อย, นิด, หน่อยนะ” มาประกอบประโยค สามารถทำให้ประโยคคำสั่งนั้นกลายเป็นประโยคคำสั่งที่นุ่มนวลลงได้

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำสั่ง เช่น

(23) “เดี๋ยวจำช่วยประสาน ผบ.ร้อยให้หน่อยว่าผมต้องการคนซัก 20 คนนะ ให้จำช่วยประสานให้ผมหน่อยได้เรื่องยังไงแล้วบอกให้ผมทราบด้วย”

(24) “ผมอยากได้กำลังพลจากกองร้อยของจำครับ ยังไงจำช่วยประสานกับทาง ผบ.ร้อย นึกหนึ่งว่าผมอยากจะขอกำลังพลซัก 20 คน มาเจอกันที่ บก.พันก็ได้ เดี่ยวผมส่งรถมารับ ”

(25) “..ขอเลื่อนเวลาเป็น 1800 ครับ ถ้ายังไงรบกวนจำโทร.แจ้งทาง ผบ.ร้อยให้ด้วยครับ ”

(26) “จำแดงเดี๋ยวเอากุญแจรถไปเปิดเอามือถือมาให้ผู้กองหน่อย”

(27) “รบกวนช่วยไปหยิบโทรศัพท์ในรถให้ด้วยนะ”

(28) “เดี๋ยววานช่วยไปหยิบของที่รถหน่อยนะครับ”

จากวิเคราะห์คำพูดขอเรื่องผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้วิจัยพบการกล่าวขอเรื่องด้วยรูปประโยคคำสั่ง โดยในตัวอย่างที่ (23)- (26) ประธานของประโยคเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 คือ “จำ” รวมทั้งปรากฏคำแสดงการสั่งเชิงขอเรื่อง ได้แก่ “ช่วย, รบกวน” แต่ตัวอย่างที่ (23) – (24) มีอนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอเรื่องด้วย ได้แก่ “...หน่อย, ...นึนึ่ง”

ในตัวอย่างที่ (27) – (28) ไม่ปรากฏประธานของประโยค กล่าวคือผู้พูดละประธานของประโยคไว้ แต่ผู้ฟังสามารถอนุมานได้ว่าตนเป็นประธานของประโยค ตัวอย่างทั้งสองนี้ปรากฏคำแสดงการสั่งเชิงขอเรื่อง ได้แก่ “รบกวน, วาน” รวมทั้งมีคำลงท้ายแสดงการสั่งเชิงบังคับด้วย ได้แก่ “นะ” แต่ในตัวอย่างที่ (28) เมื่อรวมกับคำว่า “หน่อย” ทำให้กลายเป็นอนุภาคลงท้ายสั่งเชิงบังคับที่นุ่มนวลได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการขอเรื่องผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรูปประโยคคำสั่งไม่ว่าจะเป็นเชิงขอเรื่องหรือเชิงบังคับ ก็จัดเป็นการขอเรื่องโดยตรง เนื่องจากใช้รูปประโยคตรงตามเจตนาที่ต้องการจะสื่อ

การขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาด้วยรูปประโยคคำสั่ง ในลักษณะโครงสร้าง “รบกวน/วาน.....ให้หน่อย” ซึ่งแม้ว่าจะใช้รูปประโยคคำสั่ง แต่ด้วยคำขึ้นต้นที่แสดงการขอร้อง และการใช้อนุภาคลงท้ายว่า “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึง” เป็นการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง เป็นการให้ความรู้สึกที่เบาลง ไม่กดดันผู้ฟังมากจนเกินไป ซึ่งทำให้ผู้ฟังที่แม้อยู่ในสถานภาพต่ำกว่าไม่รู้สึกรู้สีกว่าถูกสั่งมากจนเกินไป

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น

(29) “รบกวนช่วยไปเอาโทรศัพท์มือถือผมที่รถหน่อยได้ไหมครับ”

ผู้วิจัยจะพบการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาด้วยรูปประโยคคำถามเพียงตัวอย่างเดียว ซึ่งพิจารณาได้จากการใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม” รวมกับคำว่า “หน่อย” ซึ่งเป็นการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง เป็นการให้ความรู้สึกที่เบาลง ไม่กดดันผู้ฟังมากจนเกินไปและพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “รบกวนช่วย” ซึ่งการใช้คำแสดงการขอร้องที่ซ้อนกันถึง 2 คำ อันแสดงถึงอุปนิสัยส่วนตัวของผู้พูดที่ค่อนข้างมีความขี้อายใจ ไม่ต้องการกระทบกระเทือนจิตใจผู้ฟังแม้ผู้ฟังจะเป็นผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าก็ตาม เนื่องจากเห็นว่าเรื่องที่ตนรบกวนเป็นเรื่องส่วนตัว จึงต้องใช้รูปประโยคคำถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ เพื่อให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง

การใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา เป็นการใช้รูปประโยคที่ทำหน้าที่ไม่ตรงตามเจตนา กล่าวคือ ใช้รูปประโยคคำถามแสดงเจตนาขอร้อง แทนการใช้รูปประโยคคำสั่ง จึงจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม

การใช้รูปประโยคในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา พบการใช้รูปประโยค 2 ชนิด ได้แก่

1. รูปประโยคคำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 89.63 โดยพบในลักษณะโครงสร้าง “รบกวน/วาน...ให้หน่อย” รวมทั้งพบการใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาว่า “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึง”

2. รูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ คิดเป็นร้อยละ 10.37 โดยพบอนุภาคลงท้าย แสดงการถามให้ตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม”

สรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นที่ 1 รูปประโยคแสดงการขอร้อง

จากการศึกษาประเด็นรูปประโยคแสดงการขอร้อง สามารถสรุปรูปประโยคแสดง การขอร้องโดยแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดได้ดังนี้

1. ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด: การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดการขอร้องโดยอ้อม ด้วยรูปประโยคคำถามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.23 โดยใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม, ดีไหม” รวมทั้งรูปประโยคบอกเล่าซึ่งพบได้น้อยกว่ารูปประโยคคำถาม แบบตอบรับ-ปฏิเสธ คือพบร้อยละ 27.77 โดยพบการใช้คำว่า “ขอ” ขึ้นต้น เพื่อแสดงการบอกเล่า เจริญขออนุญาต

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่

1. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และ 2. รูปประโยคบอกเล่า สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้การขอร้องโดยอ้อมเท่านั้น

2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้รูป ประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอร้องโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.04 โดยพบการขึ้นต้นที่ใช้คำ แสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลง ว่า “หน่อย, นิดนึง” ซึ่งเป็นการลดอัตราความรุนแรง โดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้น เป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย และยังพบการใช้รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ การ ขอร้องโดยอ้อม ซึ่งพบได้น้อย คือพบร้อยละ 12.96 โดยพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่

1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการ กล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้ทั้งการขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม

3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอร้องโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.63 โดยใช้คำแสดงการสั่งเชิงขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, รบกวน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอร้องว่า “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึง” ซึ่งเป็นการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้น เป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย และยังพบการใช้รูปแบบรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งจัดการขอร้องโดยอ้อม โดยพบเพียงร้อยละ 10.37 ซึ่งพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธว่า “ได้ไหม” และพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง “รบกวนช่วย”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่ 1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้ทั้งการขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม

การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง

การพิจารณาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ในประเด็น การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยพิจารณาการใช้คำ 3 หัวข้อ ได้แก่ 1. การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา 2. การใช้คำลงท้ายบทสนทนา และ 3. การใช้คำสรรพนาม ดังนี้

1. การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา

จากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสัมภาษณ์ พบการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา และ 2. ใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา ดังนี้

1.1 การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา เช่น

(30) “ขออนุญาตครับ ผมไม่สามารถส่งงานได้ภายในวันนี้ครับ ขออนุญาตเลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้ครับ ผมจะรีบนำมาส่งแต่เช้าครับ”

(31) “ขออนุญาตที่ครับ ถ้าเกิดงานที่ไม่เร่งด่วนจนเกินไป ผมขออนุญาตเป็นพรุ่งนี้ เข้าได้ไหมครับ เนื่องจากวันนี้ผมติดธุระจำเป็นจริง ๆ ครับ แล้วเดี๋ยวผมจะรีบดำเนินการให้เสร็จ ภายในพรุ่งนี้เช้าครับ”

(32) “ขออนุญาตครับที่ครับ พอถึงงานที่ได้รับมอบหมายให้ส่งวันนี้คือ พอถึงวันนี้ผมติดภารกิจเร่งด่วนครับ ยังไงผมขอส่งงานล่าช้าเป็นวันพรุ่งนี้เช้าครับ”

การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา พบเฉพาะการกล่าวขอร้องผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชาเท่านั้น เป็นการแสดงให้เห็นเจตนาของผู้พูดว่าต่อไปนี่กำลังจะรบกวนผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นการขอร้องหรือการแจ้งข้อมูลให้ทราบ

ในวงการทหาร เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาจะแสดงความคิดเห็น หรือจะกระทำการใด ที่เป็นการรบกวนผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นการขอร้อง การแจ้งข่าวสาร หรือกำหนดการต่างๆ โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่ได้เป็นฝ่ายเชิญให้พูด หรือแม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะเชิญให้พูดก็ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องกล่าวขออนุญาตก่อนพูดเสมอ เพื่อเป็นการให้เกิดผู้บังคับบัญชาที่จะกรุณา รับฟังคำพูดของตน ทั้งนี้เนื่องจากในวงการทหารมีธรรมเนียมที่ทหารรู้จักกันว่า ผู้บังคับบัญชาไม่มีหน้าที่ฟังคำชี้แจงของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่รับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา เท่านั้น จะชี้แจงได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเท่านั้น

ตัวอย่างที่ (30) – (32) ผู้พูดใช้คำขึ้นต้นบทสนทนากับผู้ใต้บังคับบัญชาว่า “ขออนุญาต” ซึ่งเป็นการใช้รูปแบบการสนทนากับผู้บังคับบัญชาตามแบบทหาร รวมทั้งเป็นการให้สัตยาบันแก่ผู้ฟังว่าต่อไปนี่จะมีการให้ข้อมูลที่ผู้ฟังต้องรับทราบ หรือพิจารณา

1.2 ใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา เช่น

คำเรียกขานตามคำจำกัดความของนววรรณ พันธุเมธา (2551: 138) หมายรวมทั้งคำเรียก และคำขาน โดยคำเรียก คือ “คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ เมื่อเขาเกิดความสนใจแล้วก็สื่อสารได้ต่อไป คำเรียกจึงมักอยู่บน้าประโยค แต่บางทีเมื่อสื่อสารไปแล้ว ผู้พูดก็อาจจะเรียกผู้ฟังให้เกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยคก็ได้ ประโยคหลายประโยคติดต่อกันไป อาจมีคำเรียกสลับเป็นระยะ” ส่วนคำขานรับ คือ “คำตอบรับเมื่อได้ยินคำเรียก”

จากตัวอย่างคำตอบในแบบสัมภาษณ์ พบการใช้คำเรียกงานขึ้นต้นบทสนทนา 3 ชนิด ได้แก่ 1. การใช้คำเรียกยศ 2. การใช้คำเรียกตำแหน่ง และ 3. คำบอกความสัมพันธ์ ดังนี้

- ตัวอย่างการใช้คำเรียกยศ เช่น

(33) “จ่าครับ พอดีผม--- จากกองร้อย--- จะประสานงานเรื่องขอกำลังพลเพิ่มเติมช่วยประสาน ผบ.ร้อยให้หน่อยว่าผมต้องการคนซัก 20 คนนะ”

(34) “จ่าครับ พอดีผมลืมมือถืออยู่ที่รถ ช่วยผมหน่อยแล้วกัน...”

(35) “จ่าไปเอาโทรศัพท์ที่รถให้หน่อยนะ ผู้หมวดลืมไว้บนรถ”

ตัวอย่างที่ (33) – (35) ผู้พูดใช้คำเรียกยศ ซึ่งสัมพันธ์กับอาชีพของผู้ฟัง คืออาชีพทหาร เป็นคำเรียกงานขึ้นต้นบทสนทนายกับผู้ได้บังคับบัญชา โดยในตัวอย่างที่ (26) ใช้คำว่า “จ่า” ซึ่งเป็นคำเรียกยศของนายทหารชั้นประทวนระดับชั้นยศจ่าสิบตรี – จ่าสิบเอก ในทหารบก ชั้นยศพันจ่าตรี – พันจ่าเอก ในทหารเรือ และชั้นยศพันจ่าอากาศตรี – พันจ่าอากาศเอก ในทหารอากาศ

การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกงาน ในวงการทหารถือเป็นการเรียกที่ให้เกิดริต เนื่องจากเป็นคำเรียกที่เป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา แต่ในความรู้สึกของคนทั่วไปอาจรู้สึกว่าการขึ้นข้างให้ความรู้สึกที่ห่างเหิน เนื่องจากสังคมไทยนิยมใช้คำบอกเรือญาติเป็นคำเรียกงาน แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนทหาร หรือที่วงการทหารเรียกกันว่าเป็น “ทหารอาชีพ” แสดงความคิดเห็นว่า การใช้คำเรียกเรือญาติกับผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นนายทหารชั้นประทวน อาจทำให้เสียการปกครองได้ เนื่องจากให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากเกินไป ยกเว้นการสนทนากับผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่จบการศึกษาจากโรงเรียนทหารเช่นเดียวกัน ที่กลุ่มตัวอย่างอธิบายว่าสามารถใช้คำเรียกเรือญาติว่า “น้อง” เป็นคำเรียกงานได้ เนื่องจากมีความนับถือผูกพันกันเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องจากในโรงเรียนทหาร แต่จากการสัมภาษณ์กำลังพลกองทัพไทยที่ไม่ได้จบการศึกษาจากโรงเรียนทหาร (จากการทดลองแบบนอกรอบ) พบการใช้คำเรียกเรือญาติกับผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นนายทหารชั้นประทวนว่า “พี่, ลุง” เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการทดลองแบบนอกรอบลงความเห็นว่าให้ความรู้สึกเป็นกันเอง ไม่ห่างเหิน ซึ่งแตกต่างจากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้

- ตัวอย่างการใช้คำเรียกตำแหน่ง เช่น

(36) “ผู้พัน ผมว่างานนี้คือถ้าเอาให้ดี เอาให้ละเอียด ผมว่าถ้ามันไม่รีบเร่งด่วนเกินไปส่งเป็นวันพรุ่งนี้ตอนเช้าดีไหมครับ เพื่อความชัวร์”

(37) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(38) “หมูแจ็ก หมูแจ็กไปเอามือถือให้หน่อย พอดีผมลืมโทรศัพท์ไว้ในรถ”

(39) “หมู วานทีลี เอาถุงไปไหนให้หน่อย หมวดลิมมือถือไว้ ขอบใจมาก”

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานในวงการทหาร จัดเป็นการให้เกียรติและเป็นทางการมากที่สุด ตัวอย่างที่ (36) – (37) ผู้พูดใช้คำเรียกขานว่า “ผู้พัน” ซึ่งเป็นคำเรียกแทนตำแหน่ง “ผู้บังคับกองพัน” หมายถึงนายทหารชั้นสัญญาบัตรยศพันโทขึ้นไป ที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ในวงการทหารเมื่อนายทหารผู้นั้นจะมีได้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองพัน และถ้าผู้พูดไม่ได้รู้จักคุ้นตนาท่านนี้มาก่อน รวมทั้งไม่ทราบว่าคุณดำรงตำแหน่งอะไร ผู้พูดมักเรียกขานนายทหารชั้นสัญญาบัตรยศพันโทขึ้นไปว่า “ผู้พัน” เพื่อเป็นการให้เกียรติ เว้นแต่นายทหารผู้นั้นจะดำรงตำแหน่งอื่นและผู้พูดทราบ จึงจะเรียกตามตำแหน่งที่ถูกต้อง เช่น “หัวหน้า, อาจารย์” เป็นต้น

ส่วนตัวอย่างที่ (38) – (39) ใช้คำว่า “หมู” ซึ่งเป็นคำเรียกขานของนายทหารชั้นประทวนระดับชั้นยศสิบตรี – สิบเอก ในทหารบก ชั้นยศจ่าตรี – จ่าเอก ในทหารเรือ และชั้นยศจ่าอากาศตรี – จ่าอากาศเอก ในทหารอากาศ

- ตัวอย่างการใช้คำบอกความสัมพันธ์ เช่น

(40) “พี่ครับ ผมขออนุญาตครับ วันนี้ผมคงทำงานเรื่องที่ต้องส่งให้พี่ไม่ทันในวันนี้ ผมขออนุญาตเลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(41) “พี่ครับ ผมขออนุญาตครับ พอดีมีธุระด่วน ขออนุญาตเลื่อนส่งเป็นวันรุ่งขึ้นได้ไหมครับ”

(42) “เฮ้ย เพื่อน วานเอานี้ไปส่งให้หน่อยสิวะ กูไม่วางวะผู้พันเรียกใช้ด่วน”

(43) “เออเพื่อน วานเอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยสิวะ กูมีงานด่วนวะ”

ตัวอย่างที่ (40) – (41) พบการใช้บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาว่า “พี่” เป็นคำเรียกขาน ซึ่งจะเห็นว่ามีความเป็นกันเองมากเมื่อเทียบกับการใช้คำเรียกตำแหน่ง คือมีการใช้คำเรียกเครือญาติเข้ามาประกอบบทสนทนา ซึ่งในวงการทหารอาชีพ (ในที่นี้ขอใช้คำว่า “ทหารอาชีพ” เป็นคำเรียกที่หมายถึงนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่จบการศึกษาจากโรงเรียนทหารเท่านั้น) ถือเป็นการแสดงออกถึงความเป็นพวกพ้อง ความผูกพัน ใกล้ชิดกัน ในฐานะเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องกัน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้คำอธิบายว่า การใช้คำเรียกขานว่า “พี่” ในวงการทหารอาชีพจะไม่ใช้พร่ำเพรื่อ กล่าวคือใช้เฉพาะกับรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนทหารด้วยกันเท่านั้น โดยมักไม่ใช้กับผู้บังคับบัญชาที่ไม่ได้จบจากโรงเรียนทหาร เนื่องจากบุคคลกลุ่มนั้นไม่มีรุ่นทางทหาร ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกรงว่าถ้าใช้คำว่า “พี่” อาจเป็นการทำให้ท่านเหล่านั้นรู้สึกว่าเป็นการไม่ให้เกียรติได้ เนื่องจากใช้คำเรียกที่ไม่เป็นทางการ แต่สำหรับผู้บังคับบัญชาที่จบจากโรงเรียนทหารด้วยกัน (แม้จะต่างเหล่าทัพ แต่ต่างจบโรงเรียนเตรียมทหารด้วยกัน ถือเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องกัน) การใช้คำเรียกขานว่า “พี่” กลุ่มตัวอย่างอธิบายว่าสามารถให้ความรู้สึกที่ทำให้เกียรติยิ่งกว่าการใช้คำเรียกที่เป็นทางการเช่นคำเรียกตำแหน่ง เนื่องจากแสดงออกถึงความนับถือผูกพันกันเป็นรุ่นต่อรุ่น เป็นการยกย่องให้เกียรติว่าเป็นรุ่นพี่ที่ผ่านประสบการณ์มาก่อน เช่นเดียวกันกับถ้าผู้พูดได้ยินคู่สนทนาเรียกตนเองกลับว่า “น้อง” ยิ่งให้ความรู้สึกว่าเป็นพรรคพวกเดียวกัน กล่าวคือได้รับการยอมรับจากรุ่นพี่ให้ตนเองเป็นรุ่นน้อง

เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ (42) – (43) พบการใช้บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานระดับเดียวกันว่า “เพื่อน” เป็นคำเรียกขาน กลุ่มตัวอย่างอธิบายการใช้คำว่า “เพื่อน” เป็นคำเรียกขานจะใช้เฉพาะกับเพื่อนร่วมงานที่จบจากโรงเรียนทหารด้วยกันเท่านั้น เนื่องจากให้ความรู้สึกผูกพัน เป็นพวกพ้อง และแนบแน่นกว่าการใช้ชื่อเป็นคำเรียกขาน

โดยกลุ่มตัวอย่างอธิบายว่า นิยมใช้คำว่า “เพื่อน” เป็นคำเรียกขานเวลาต้องการสื่อเจตนาขอร้องเพื่อน เนื่องจากให้ความรู้สึกดีซึ่งกินใจ ว่าเขาร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาสมัยเป็นนักเรียนทหาร และมั่นใจว่าผู้ฟังจะไม่ปฏิเสธคำขอร้องของตน

2. การใช้คำลงท้ายประโยค

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการใช้คำลงท้ายประโยคดังต่อไปนี้

2.1 การใช้คำว่า “ครับ” เป็นคำลงท้ายประโยค

นววรรณ พันธุมธา (2551: 136) กล่าวถึงเรื่องคำบอกสถานภาพว่า เป็นคำแสดงเพศวัยของผู้พูด ฐานะของผู้ฟัง และท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง ซึ่งได้กล่าวถึงว่า การใช้คำว่า “ครับ, วะ, ้วย, โ้วย” จัดเป็นคำแสดงเพศของผู้พูดที่เป็นเพศชาย

(44) “ผู้พันครับ คืองานที่ผู้พันสั่งให้ผมส่งเย็นนี้ ผมขอเลื่อนไปส่งวันพรุ่งนี้นะครับ เพราะผมคิดว่างานมันยังออกมาไม่เรียบร้อยอะครับ ผมขอกลับไปตรวจทานอีกที ถ้ายังไงพรุ่งนี้จะเอางานที่เรียบร้อยมาส่งครับ”

(45) “...หรือว่าแล้วแต่พี่จะเห็นสมควรครับ”

(46) “...เพราะว่ามันไม่ทันจริง ๆ ขอคุณมากครับ”

ตัวอย่างที่ (44) – (46) เป็นการกล่าวกับผู้บังคับบัญชา พบการใช้คำว่า “ครับ” เป็นคำลงท้ายประโยค ซึ่งเป็นคำลงท้ายแสดงความสุภาพของเพศชายที่เป็นทางการในสังคมไทย กล่าวคือเป็นทางการมากกว่าการใช้คำว่า “ฮะ”

2.2 การใช้คำว่า “วะ, วะ, โ้วย” เป็นคำลงท้ายประโยค เช่น

(47) “เฮ้ย กูติดงานด่วนจริง ๆวะ เอางานนี้ไปส่งให้กูก็ได้ไหมวะ”

(48) “พอดีกุดิดุระจริง ๆ ะ เอ็งเอานี้ไปส่งแทนกุน้อยได้ไหมวะ”

(49) “เพื่อน กูกำลังรีบ งานเข้าจริงๆ วานถือเอกสารนี้ไปส่งแทนน้อยสิวะ”

(50) “เฮ้ยเพื่อน เอานี้ไปส่งให้กุน้อยสิวะ กุดิดงาน ขอบใจโว้ย”

ตัวอย่างที่ (47) – (50) เป็นการกล่าวกับเพื่อนร่วมงาน พบการใช้คำว่า “วะ, ะ, โวย” เป็นคำลงท้ายประโยค ซึ่งเป็นคำลงท้ายที่แสดงความสนิทสนมของเพศชาย จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างอธิบายว่าการใช้คำว่า “วะ, ะ, โวย” เป็นคำลงท้ายที่แสดงความสนิทสนมเป็นกันเอง ผูกพันใกล้ชิด และแสดงความเป็นพวกพ้องกัน ซึ่งแสดงออกจากการกล้าใช้คำคะนองสนทนากัน โดยกลุ่มตัวอย่างให้ขอบเขตว่าจะใช้เฉพาะกับเพื่อนร่วมงานที่จบจากโรงเรียนทหารด้วยกันเท่านั้น เนื่องจากผูกพันกันมานาน และไม่คิดถือโทษกันในการใช้คำคะนอง แต่กลับให้ความรู้สึกใกล้ชิดกันมากขึ้นด้วย กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมว่า การใช้คำลงท้ายว่า “ครับ” ให้ความรู้สึกที่ห่างเหิน เนื่องจากเป็นทางการมากในการสนทนากับเพื่อนที่จัดเป็นพวกพ้องกัน ถือว่าใครกล่าวเช่นนี้เหมือนไม่ให้เกียรติกัน คือไม่ยอมรับว่าคุณสนทนาเป็นพวกพ้องเดียวกันกับตน

2.3 การใช้คำว่า “ซิ, นะ, ะ, น้อย, น้อยนะ, นิดนึ่ง” เป็นคำลงท้ายประโยค

นวรรณ พันธเมธา (2551) กล่าวถึงเรื่องการใช้เสริมจำพวกคำบอกมาลา “นะ, ซิ” ไว้ว่า การแสดงเจตนาโดยเฉพาะในภาษาพูดมักปรากฏการใช้คำบอกมาลาลงท้ายประโยค ซึ่งสามารถเน้นเจตนาของผู้พูดได้ว่าต้องการสื่อเจตนาอะไร เช่น ขอร้อง สั่ง ทาม อ้อนวอน เป็นต้น

โดย “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ สามารถใช้เป็นเชิงขออนุญาตได้ ส่วน “นะ” ในประโยคแจ้งทราบ ใช้ในการอธิบาย แสดงเหตุผลในการกระทำของตนหรือบุคคลอื่น มักแฝงความรู้สึกกระวนกระวายหรือรำคาญไว้ด้วย หรือใช้บอกเล่าหรือแสดงความเห็นขัดแย้งกับความคิดความเชื่อของผู้ฟัง และ “ซิ” ในประโยคบอกให้ทำ ใช้ในการพูดเชิงบังคับ เช่น

- (51) “เพื่อน พอดีเรามีธุระสำคัญด่วนมากเลย เราวานนายไปส่งงานให้เรานิดนึงนะ”
- (52) “เฮ้ย เพื่อน กูมีงานด่วนวะ ฝากงานนี้ส่งให้น้อยชิ”
- (53) “เพื่อน ยังไงช่วยไปส่งงานตรงนี้ให้น้อย รบกวนน้อยนะ”
- (54) “เพื่อน พอดีเรามีธุระสำคัญด่วนมากเลย เราวานนายไปส่งงานให้เรานิดนึงนะ”
- (55) “เออเพื่อน ฝากส่งงานน้อย พอดีติดธุระ”
- (56) “จำเอ่ๆ ผมลืมมือถือไว้ในรถนะ ช่วยไปเอาให้น้อย”
- (57) “จำ ช่วยไปเอาโทรศัพท์ที่รถผู้หมวดให้น้อยนะ พอดีลืมไว้ในรถ”

ตัวอย่างที่ (51) – (57) พบการใช้คำลงท้ายประโยคจำพวก “นะ, ชิ” แต่ไม่พบแบบเดียวกัน ๆ คือพบรูปการประสมกับ “การใช้ตัวแปลงให้น้อยลง” (minimizers) ตามกลวิธีการลดอัตรา การล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย (Minimize the imposition) ของบราวน์ และเลวินสัน (1987) เช่น การใช้คำว่า “นิด, นิดนึง, น้อย” ลงท้ายประโยคแสดงการขอร้อง กลายเป็นคำลงท้าย “น้อยนะ, นิดนึงนะ, น้อยชิ”

คำบอกมาลาลงท้ายประโยคจำพวก “น้อยนะ, นิดนึงนะ, น้อยชิ” ไม่ปรากฏ การใช้กับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นคำที่ไม่เป็นทางการ โดยจะพบใช้ในการสนทนากับเพื่อน ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น แต่ที่พบใช้กับผู้บังคับบัญชา จะต้องมีการว่า “ครับ” ลงท้าย เสมอ เป็น “นะครับ”

2.4 การใช้คำว่า “ไหม, ได้ไหม” เป็นคำลงท้ายประโยค

การใช้คำว่า “ไหม, ได้ไหม” เป็นคำลงท้ายประโยค พบในรูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น

(58) “...ขออนุญาตทำส่งในวันพรุ่งนี้ต่อไปได้ไหมครับ”

(59) “...ผมขอส่งคืนเป็นพรุ่งนี้เช้าไม่ทราบว่าจะได้ไหมครับ”

(60) “เสียitudิงานด่วนพอดีโว้ย วานเองานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ ด่วนจริง ๆ เพื่อน”

(61) “เสียวานไปส่งงานให้กูที่ได้ไหมวะ ด่วนจริง ๆ วะ พอดีผู้พันเรียกใช้”

จากตัวอย่างที่ (58) – (61) ผู้พูดใช้คำบอกการถาม “ไหม” ลงท้ายประโยค เพื่อแสดงความใส่ใจของผู้พูดที่ห่วงใยความสะดวกของผู้ฟัง และเมื่อรวมกับคำว่า “ได้” เป็น “ได้ไหม” สามารถเป็นคำที่สื่อเจตนาขอร้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้พูดคาดหวังคำตอบจากผู้ฟังเพียงสองคำตอบ นั่นคือ การตอบรับ เช่น “ได้” หรือ การตอบปฏิเสธ เช่น “ไม่ได้”

สำหรับการใช้คำบอกการถาม “ไหม” ลงท้ายประโยคในการสนทนากับผู้บังคับบัญชา จะมีคำว่า “ครับ” ตามหลังด้วยเสมอ แต่ถ้าเป็นการสนทนากับเพื่อนร่วมงานมักปรากฏคำลงท้ายแสดงความสนิทสนมตามหลัง เช่น “วะ, โว้ย”

ส่วนการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มตัวอย่างไม่นิยมใช้คำบอกการถาม “ไหม” ลงท้ายประโยค เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนิยมใช้การขอร้องโดยตรงด้วยประโยคคำสั่งมากกว่าการขอร้องโดยอ้อม ด้วยรูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ

3. การใช้คำสรรพนาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ดังนี้

3.1 สรรพนามบุรุษที่ 1 และสรรพนามบุรุษที่ 2

- การใช้คำว่า “ผม” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับคำเรียกตำแหน่ง คำเรียกยศ หรือ คำแสดงความสัมพันธ์ “พี่” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น

(62) “พี่ครับ ผมจะขออนุญาตใช้รถยนต์เกินเวลาที่ผมขอไว้ว่าจะส่งคืนตอนเย็นนะ
ครับ...”

(63) “พี่ครับ ผมขออนุญาตแจ้งพี่เรื่องรถที่ได้ขอใช้ไปครับ ผมจะส่งคืนให้พี่ช้า
หน่อย

(64) “จ้าใจ พอดีทหารที่ทางหน่วยผมขอยืมตัวมา ทางหน่วยผมจะส่งคืนให้ 6 โมง
เย็น ไม่ทราบว่าจ้าจะติดขัดตรงไหนไหม”

(65) “จ้าครับ ผมได้รับการกิจมาให้ไปช่วยประชาชนที่น้ำท่วม ผมอยากได้กำลังพล
จากกองร้อยของจ้าครับ”

จากตัวอย่างที่ (62) – (65) แสดงให้เห็นการใช้คำว่า “ผม” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 แสดงความเพศชาย สำหรับการพูดกับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา คำว่า “ผม” จัดเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 สำหรับผู้ชายในภาษาไทยที่แสดงความสุภาพ และเป็นทางการ

จากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเมื่อใช้คำว่า “ผม” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 จะใช้คู่กับคำเรียกตำแหน่ง คำเรียกยศ หรือคำแสดงความสัมพันธ์ “พี่” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 แต่ไม่พบการใช้คู่กับคำว่า “เพื่อน”

- การใช้คำว่า “เรา” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำว่า “นาย” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น

(66) “พอดีเรามีงานอยู่ชิ้นนี้แล้วเราไปส่งไม่ได้ เราคิดธุระ ถ้าโรงบกวนนายไปส่งให้เราหน่อย จะชอบใจมาก”

(67) “เพื่อน พอดีเรามีธุระสำคัญด่วนมากเลย เราวานนายไปส่งงานให้เรานี่นะ”

จากตัวอย่างที่ (66) – (67) การใช้คำว่า “เรา” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 พบในการพูดกับเพื่อนร่วมงานเท่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเมื่อใช้คำว่า “เรา” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 จะใช้คู่สรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “นาย” เท่านั้น

- การใช้คำว่า “กู” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำว่า “มึง,เอ็ง” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น

(68) “เฮียกูไม่ว่างอะ ช่วยเอางานไปส่งให้กูหน่อยมึงว่างรีเปล่า”

(69) “เฮียเพื่อน กูมีงานด่วนอะ ฝากงานนี้ส่งให้หน่อยซิ มึงว่างรีเปล่าอะ”

(70) “เฮีย กูขอให้มึงช่วยไปส่งงานนี้ให้กูหน่อยดิ กูไม่ว่างอะ”

(71) “เฮีย วานเอานี้ไปส่งให้หน่อยสิวะ กูไม่ว่างอะผู้พันเรียกใช้ด่วน”

(72) “พอดีกูติดธุระจริง ๆ อะ เอ็งเอานี้ไปส่งแทนกูหน่อยได้ไหมวะ”

จากตัวอย่างที่ (68) – (72) พบการใช้คำว่า “กู” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 เฉพาะในการพูดกับเพื่อนร่วมงานเท่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเมื่อใช้คำว่า “กู” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 จะใช้คู่สรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “มึง” เท่านั้น หรือพบการละสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่นในตัวอย่างที่ (71)

การใช้สรรพนามกู – มึง,เอ็ง กลุ่มตัวอย่างอธิบายว่า เลือกใช้เฉพาะกับคู่สนทนาที่เป็นเพื่อนร่วมงานที่จบจากโรงเรียนทหารด้วยกันเท่านั้น เนื่องจากแม้จะเป็นคำคะนองหรือคำภาษาปาก แต่แสดงออกถึงความเป็นพวกพ้อง ใกล้ชิดสนิทสนมกัน ทำให้รู้สึกว่าเป็นกันเอง ไม่ห่างเหิน และน่าที่จะสนองตามคำขอร้อง

- การใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น

(73) “หนู...หมวดวานหน่อย ไปไชรทหีบโทรศัพท์ให้ที จะประชุมแล้ว”

(74) “หนู วานไปไชรทผู้หมวดเอามือถือให้ทีสิ หมวดลืมไว้ พอดีจะรีบเข้าประชุม”

จากตัวอย่างที่ (73) – (74) พบการใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คือ คำว่า “หมวด” ซึ่งเป็นคำเรียกแทนนายทหารชั้นสัญญาบัตรยศร้อยตรี – ร้อยโท ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บังคับหมวด จึงเรียกว่า “ผู้หมวด, หมวด” พบในการพูดกับผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเมื่อใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 จะใช้คู่สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่เป็นคำเรียกตำแหน่งเท่านั้น

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชั้นนายทหารชั้นยศร้อยตรี – ร้อยเอก อธิบายว่า เลือกใช้เฉพาะกับผู้บังคับบัญชาที่ชั้นยศนายสิบตรี – สิบเอก ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บังคับหมู่ หรือที่เรียกว่า “หมู่” เท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีชั้นยศเป็นจ่า กลุ่มตัวอย่างไม่นิยมเรียกแทนตัวเองด้วยคำเรียกตำแหน่ง แต่นิยมแทนตัวเองด้วยคำว่า “ผม” เนื่องจากการใช้คำเรียกตำแหน่ง เช่น “ผู้หมวด, ผู้กอง” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ในการพูดกับทหารยศจ่าซึ่งโดยมากมีอายุมากกว่าตน ฟังดูห่างเหิน และแบ่งแยกชั้นมากเกินไป แต่ถ้าเป็นทหารชั้นยศนายสิบตรี – สิบเอก โดยมากจะอายุยังไม่มาก ดังนั้นการเว้นช่องระหว่างชั้นยศด้วยการใช้คำพูด กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

4. การใช้คำแสดงการขอร้อง

จากการวิเคราะห์คำตอบจากกลุ่มตัวอย่าง พบการใช้คำแสดงการขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, วาน, ฝาก, รบกวน, ขอ” เช่น

(75) “...พอดีผมคงทำงานให้เสร็จไม่ทันตามเวลา ผมขอเลื่อนไปส่งวันต่อไปในวันพรุ่งนี้ พอจะได้ไหมครับ...”

(76) “เฮ้ยเพื่อน รบกวนเอางานนี้ไปส่งให้หน่อยได้ไหมวะ...”

(77) “เพื่อน ฝากถือนี้ไปส่งให้หน่อยสิ พอดีเราติดงานด่วนจริง ๆ ขอบใจมาก”

(78) “เพื่อน วาน ไปส่งงานให้ทีลิวะ กูคิดงานจริง ๆ พอดีผู้พันเรียกใช้ด่วน”

(79) “จำ ช่วย ไปเอาโทรศัพท์ที่รถผู้หมวดให้หน่อยนะ พอดีลืมไว้บนรถ”

จากตัวอย่างที่ (75) พบการใช้คำแสดงการขอร้อง “ขอ” ในการขอร้องผู้บังคับบัญชา ซึ่งส่วนใหญ่พบร่วมกับคำ “อนุญาต” เป็นกลุ่มคำแสดงการขอร้องว่า “ขออนุญาต” ซึ่งนิยมใช้กันมากในวงการทหารดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ในเรื่องการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา

ตัวอย่างที่ (76) – (79) พบการใช้คำแสดงการขอร้อง “ช่วย, วาน, ฝาก, รบกวน” ในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา คำเหล่านี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำลงท้ายจำพวก “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึ่ง, นิดนึ่งนะ” สามารถทำให้รูปประโยคคำสั่งกลายเป็นการสั่งเชิงขอร้องที่นุ่มนวลลงได้ แต่คำแสดงการขอร้องจำพวก “ช่วย, วาน, ฝาก, รบกวน” จะไม่พบใช้กับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากรูปประโยคที่คำเหล่านี้ปรากฏอยู่ เป็นรูปประโยคที่แสดงการขอร้องโดยตรง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างไม่ใช้ในการขอร้องผู้บังคับบัญชา

สรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นที่ 2. การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง

จากการศึกษาประเด็นการใช้คำในประโยคแสดงการขอร้องซึ่งผู้วิจัยแบ่งศึกษาเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1. การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา 2. การใช้คำลงท้ายบทสนทนา และ 3. การใช้คำสรรพนาม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา พบการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา 2 รูปแบบ ได้แก่

1.1 การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา ใช้กับผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา
เท่านั้น

1.2 ใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนาพบ 3 ชนิด ได้แก่

- การใช้คำเรียกยศ พบคำว่า “จำ” ซึ่งใช้เป็นคำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนาเฉพาะกับผู้ใต้บังคับบัญชา

- การใช้คำเรียกตำแหน่ง พบคำว่า “ผู้พัน, หมู” สำหรับใช้เป็นคำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนาทั้งกับผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา

- กำบอกความสัมพันธ์ พบคำว่า “พี่, เพื่อน” สำหรับใช้เป็นคำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนาทั้งกับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

2. การใช้คำลงท้ายบทสนทนา พบ 3 ชนิดได้แก่

- การใช้คำลงท้ายบทสนทนา “ครับ” พบเฉพาะในการพูดกับผู้บังคับบัญชา
- การใช้คำลงท้ายบทสนทนา “วะ, วะ, ้วย” พบเฉพาะในการพูดกับเพื่อนร่วมงาน
- การใช้คำว่า “ซี, นะ, นะ, หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึ่ง” เป็นคำลงท้ายประโยค โดย “ซี” พบใช้เป็นคำลงท้ายประโยคคำสั่ง ในขณะที่ “นะ” พบใช้เป็นคำลงท้ายประโยคบอกเล่าเชิงขออนุญาต ส่วน “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึ่ง” เป็นคำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อยตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน ให้ลงท้ายประโยคคำสั่งเพื่อทำให้การสั่งนุ่มนวลลง การใช้คำลงท้ายชนิดนี้ พบใช้กับคู่สนทนาทั้ง 3 สถานภาพ

3. การใช้คำสรรพนาม พบการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ดังนี้

- การใช้คำว่า “ผม” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับคำเรียกตำแหน่ง คำเรียกยศ หรือคำแสดงความสัมพันธ์ “พี่” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 พบในการพูดกับผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา

- การใช้คำว่า “เรา” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำว่า “นาย” พบเฉพาะการพูดกับเพื่อนร่วมงาน

- การใช้คำว่า “กู” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำว่า “มึง, เอ็ง” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “มึง” พบเฉพาะการพูดกับเพื่อนร่วมงาน

- การใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 คู่กับการใช้คำเรียกตำแหน่ง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 พบในการพูดกับผู้ได้บังคับบัญชาเท่านั้น

4. การใช้คำแสดงการขอร้อง

พบการใช้คำแสดงการขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, วาน, ฝาก, รบกวน, ขอ” โดยการใช้คำแสดงการขอร้อง “ขอ” ในการขอร้องผู้บังคับบัญชา ซึ่งส่วนใหญ่พบร่วมกับคำ “อนุญาต” เป็นกลุ่มคำแสดงการขอร้องว่า “ขออนุญาต” ส่วนการใช้คำแสดงการขอร้อง “ช่วย, วาน, ฝาก, รบกวน” พบในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน และผู้ได้บังคับบัญชา โดยคำเหล่านี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำลงท้ายจำพวก “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึ่ง, นิดนึ่งนะ” สามารถทำให้รูปประโยคคำสั่งกลายเป็นการสั่งเชิงขอร้องที่นุ่มนวลลงได้

โครงสร้างประโยค

นววรรณ พันธุเมธา (2551) กล่าวว่า ในประโยคสนทนา ผู้พูดอาจใช้โครงสร้างประโยคที่ประกอบไปด้วยคำ วลี หรือประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ ต่อเนื่องกัน ไปในการกล่าวของผู้พูดแต่ละครั้ง ตัวอย่างเช่น (ตัวอย่างจาก นววรรณ พันธุเมธา, 2551: 314)

1. เอ๊ะ เสียอะไร ใครเปิดประตูหน้าบ้าน ลูกไปคูชิ

ตัวอย่างที่ 1. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำอุทานแสดงความสงสัย “เอ๊ะ” + นามวลีแสดงการถาม “เสียอะไร” + ประโยคแสดงการถาม “ใครเปิดประตูหน้าบ้าน” + ประโยคแสดงการสั่ง “ลูกไปคูชิ”

2. อยู่ ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ

ตัวอย่างที่ 2. ประกอบด้วยโครงสร้าง คำกริยาแสดงการบอกเล่า “อยู่” + ประโยคแสดงการถาม “ถ้าไม่อยู่ฉันจะไปไหน ” + ประโยคแสดงการบอกเล่า “ฉันอยู่บ้านทุกวันแหละ”

จากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพของกลุ่มสนทนา พบโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ดังนี้

ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา พบโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องจำนวน 2 โครงสร้าง ดังนี้

โครงสร้างที่ 1 การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ เช่น

(80) “ขออนุญาตครับ + งานที่ให้ทำและให้ส่งภายในเย็นนี้ พอดีทางผมติดภารกิจที่จะต้องทำในเรื่องอื่น + ขออนุญาตทำส่งในวันพรุ่งนี้ต่อไปได้ไหมครับ”

(81) “ขออนุญาตครับ + พอดีงานที่ผู้พันจะให้ส่งเย็นนี้นะครับ ผมคงทำไม่ทันครับ เพราะว่าบังเอิญเย็นนี้มีธุระด่วนจริง ๆ ครับ + ขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

ตัวอย่างที่ (80) – (81) เป็นการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชาโดยใช้โครงสร้างประโยคแบบใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา ซึ่งแสดงรูปแบบการใช้ภาษาในการกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของวงการทหาร ตามด้วยประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบ โดยใช้รูปประโยคอธิบาย เพื่อแสดงเหตุผล ตลอดจนข้อขัดข้องต่างๆ แล้วจบลงด้วยประโยคแสดงเจตนาถามให้ตอบ ด้วยรูปประโยคถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ

การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา เป็นการแสดงความสุภาพในการสนทนากับผู้บังคับบัญชาตามแบบภาษาทหาร ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา ทั้งยังเป็นการเกริ่นนำให้ผู้ฟังเตรียมตัวสำหรับการรับฟังข้อมูล หรือพิจารณาสารที่ผู้พูดต้องการจะนำเสนอ และการที่ผู้พูดเริ่มกล่าวแสดงเจตนาของตนนำก่อนกล่าวสิ่งที่ตนต้องการ เป็นการแสดงถึงความจริงใจในการนำเสนอปัญหา โดยจะเห็นได้จากว่าผู้พูดพยายามนำเสนอข้อขัดข้องตามความเป็นจริงก่อนด้วยการใช้ประโยคแจ้งให้ทราบแบบประโยคอธิบาย ก่อนจะตามด้วยการ

บอกสิ่งที่ตนปรารถนา โดยใช้รูปประโยคถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ เพื่อมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้ฟังซึ่งเป็นเป็นผู้บังคับบัญชา

โครงสร้างที่ 2 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงผล เช่น

(82) “ผู้พันครับ + คื่องานที่ผู้พันสั่งให้ผมส่งเข็นนี้ ผมขอเลื่อนไปส่งวันพรุ่งนี้นะครับ + เพราะว่าผมคิดว่างานมันยังออกมาไม่เรียบร้อยอะครับ ผมขอรับไปตรวจทานอีกที ถ้ายังไงพรุ่งนี้ จะเอางานที่เรียบร้อยมาส่งครับ”

(83) “พี่ครับ + ผมจะขออนุญาตใช้รถยนต์กินเวลาที่ผมขอไว้ว่าจะส่งคืนตอนเย็นนะครับ 1630 ผมขอส่งคืนเป็นตอนเช้าครับ + พอคิดผมได้รับการประสานจากจังหวัดมาว่า ต้องการใช้รถยนต์ต่อครับ เพื่อภารกิจช่วยเหลือน้ำท่วมครับพี่”

ตัวอย่างที่ (82) เป็นการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชาโดยใช้โครงสร้างประโยคแบบการใช้คำเรียกขานแบบเรียกตำแหน่งว่า “ผู้พัน” ขึ้นต้นประโยค ตามด้วยประโยคแสดงความต้องการ โดยใช้รูปประโยคบอกเล่า ด้วยโครงสร้าง “ขอ...นะครับ” เพื่อแสดงการขอร้อง แล้วจบลงด้วยประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบอธิบาย เพื่อแสดงผล ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ

ส่วนตัวอย่างที่ (83) เป็นการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชาโดยใช้โครงสร้างประโยคแบบการใช้คำเรียกขานแบบเรียกความสัมพันธ์ว่า “พี่” ขึ้นต้นประโยค ตามด้วยประโยคแสดงความต้องการ โดยใช้รูปประโยคบอกเล่า ด้วยโครงสร้าง “ขอ...ครับ” เพื่อแสดงการขอร้อง แล้วจบลงด้วยประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบอธิบาย เพื่อแสดงผลจำเป็น

โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องแบบที่ 2 นี้ ผู้พูดเริ่มต้นนำเสนอความต้องการของตนต่อจากการใช้คำเรียกขานเพื่อทักทายคู่สนทนาโดยทันที แสดงถึงความมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก จึงไม่ต้องการความเยิ่นเย้อ ผู้พูดจึงพุ่งเป้าไปในสิ่งที่ตนต้องการทันที เพื่อรีบให้ผู้ฟังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจตัดสินใจ รับข้อมูลไปพิจารณาสิ่งที่ขอร้องทันที แล้วจึงค่อยต่อท้ายด้วยประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบอธิบาย เพื่อแสดงผล ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ฟัง

ผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

ในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน พบโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องจำนวน 2 โครงสร้าง ดังนี้

โครงสร้างที่ 3 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + คำเรียกขาน + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ เช่น

(84) “เฮ้ย เพื่อน กูมีงานด่วนวะ ฝากงานนี้ส่งให้หน่อยซิ มึงว่างรีเปล่าวะ”

(85) “เฮ้ย เพื่อน กูติดงานด่วนจริง ๆ ฝากงานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ”

ตัวอย่างที่ (84) – (85) เป็นการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงานโดยใช้โครงสร้างประโยคแบบใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนาว่า “เฮ้ย” ขึ้นต้นประโยค ตามด้วยการใช้คำเรียกผู้ฟังแบบเรียกความสัมพันธ์ว่า “เพื่อน” แล้วจึงเข้าเนื้อหาด้วย ประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่า เพื่อแสดงเหตุขัดข้อง ตามด้วยประโยคแสดงเจตนาบอกให้ทำ โดยใช้รูปประโยคคำสั่งเชิงขอร้องด้วยโครงสร้าง “ฝาก...หน่อย, ฝาก...หน่อย” เพื่อแสดงการสั่งเชิงขอร้องแบบนุ่มนวล แล้วจบลงด้วยประโยคแสดงเจตนาถามให้ตอบแบบให้ตอบรับ-ปฏิเสธ เพื่อถามความสะดวกของผู้ฟัง

โครงสร้างที่ 3 ใช้การขึ้นต้นบทสนทนาด้วยคำอุทานที่แสดงถึงความเป็นกันเอง เพื่อเกริ่นให้ผู้ฟังเตรียมตัวล่วงหน้า แต่ผู้พูดพยายามให้คำทักทายที่เป็นเอง ไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึก ว่าสิ่งที่ตนกำลังจะพูดเป็นเรื่องธรรมดา ๆ ไม่เคร่งเครียดมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังยินดีตอบรับการขอร้องของตน

การที่ผู้พูดเริ่มเข้าเรื่องด้วยการแจ้งให้ทราบถึงเหตุขัดข้อง ตามจึงตามด้วยการขอร้องแสดงให้ถึงจริงใจในการนำเสนอปัญหา ซึ่งผสมด้วยความพยายามโน้มน้าวให้ผู้ฟังเห็นใจตน เพื่อความสัมฤทธิ์ผลในการขอร้อง แต่ก็จบด้วยการถามแบบให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งแสดงถึงการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังด้วยการไม่บีบบังคับ

โครงสร้างที่ 4 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + (คำเรียกขาน) + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบคุณ) เช่น

(86) “เฮ้ย เดี่ยวมึงช่วยส่งคนมาช่วยกูซัก 30 คนหน่อยสิ กูได้รับการกิจมาให้ไปอพยพประชาชนนะ เจอกูที่กองพันก็ได้ ”

(87) “เฮ้ย เพื่อน เอนี่ไปส่งให้กูหน่อยสิวะ กูคิดงาน ขอบใจโว้ย”

ตัวอย่างที่ (86) – (87) เป็นการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงานโดยใช้โครงสร้างประโยคแบบใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนาว่า “เฮ้ย” ขึ้นต้นประโยค โดยอาจตามด้วยการใช้คำเรียกผู้ฟังแบบเรียกความสัมพันธ์ว่า “เพื่อน” หรืออาจไม่ใช่คำเรียกขาน แล้วจึงเข้าเนื้อหาด้วยประโยคแสดงเจตนาบอกให้ทำทันที โดยใช้รูปประโยคคำสั่งเชิงขอร้อง ด้วยโครงสร้าง “ช่วย...หน่อย, ...หน่อย” เพื่อแสดงการสั่งเชิงขอร้องแบบนุ่มนวล ตามด้วยประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่าเพื่อแสดงเหตุขัดข้อง แล้วจบลงด้วยการแสดงการขอบคุณผู้ฟัง

โครงสร้างที่ 4 คล้ายโครงสร้างที่ 3 ตรงใช้การขึ้นต้นบทสนทนาด้วยคำอุทานที่แสดงถึงความเป็นกันเอง เพื่อเกริ่นให้ผู้ฟังเตรียมตัวล่วงหน้า แต่ผู้พูดพยายามให้คำทักทายที่เป็นเองไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่สิ่งที่ตนกำลังจะพูดเป็นเรื่องธรรมดา ๆ ไม่เคร่งเครียดมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังยินดีต่อการรับการขอร้องของตน

การแสดงเหตุผลการที่ผู้พูดเริ่มเข้าเรื่องด้วยการแสดงความต้องการ แล้วจึงตามด้วยเหตุแสดงให้ถึงความมุ่งมั่นในสิ่งที่ตนปรารถนาซึ่งเป็นเรื่องงาน อันเป็นภารกิจสำคัญ จึงรีบนำเสนอความต้องการของตนก่อน เพื่อให้ผู้ฟังรู้ตัวและรีบตัดสินใจ แล้วจึงตามด้วยการอธิบาย แล้วจบลงด้วยการแสดงการขอบคุณ

ผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา

โครงสร้างที่ 5 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ เช่น

(88) “จำครับ + พอดีผมลืมมือถืออยู่ที่รถ + ช่วยผมหน่อยแล้วกัน เอากุญแจผมไปเปิดที่รถ
เอามือถือให้ผมหน่อยแล้วกัน รบกวนหน่อย”

(89) “จำครับ + ผมได้รับการกิจมาให้ไปช่วยประชาชนที่น้ำท่วม + ผมอยากได้กำลังพล
จากกองร้อยของจำครับ ยังไงจำช่วยประสานกับทางผม.ร้อยนิดนึงนะว่าผมอยากจะขอกำลังพลซัก
20 คน”

ตัวอย่างที่ (88) – (89) เป็นการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาโดยใช้โครงสร้างประโยค
แบบใช้คำเรียกผู้ฟังแบบคำเรียกยศขึ้นต้นบทสนทนาว่า “จำ” ขึ้นต้นประโยค แล้วจึงเข้าเนื้อหาด้วย
ประโยคแสดงเจตนาแจ้งให้ทราบแบบบอกเล่า เพื่อกริ่นให้ผู้ฟังรู้แสดงเหตุจำเป็น แล้วจบลงด้วย
ประโยคแสดงเจตนาบอกให้ทำในรูปประโยคคำสั่งเชิงขอร้อง ด้วยโครงสร้าง “ช่วย...หน่อย, ช่วย...
นิดนึง” เพื่อแสดงการสั่งเชิงขอร้องแบบนุ่มนวล

โครงสร้างที่ 5 ใช้การขึ้นต้นบทสนทนาด้วยคำเรียกยศเพื่อแสดงการให้เกียรติผู้ฟัง และ
แสดงถึงความเป็นทางการ โดยจะเห็นว่าไม่มีการใช้คำอุทานขึ้นก่อน เนื่องจากผู้พูดไม่ต้องการ
แสดงความกันเองกับผู้ฟังมากเกินไป ด้วยเหตุที่ผู้ฟังเป็นผู้ได้บังคับบัญชาจึงมีหน้าที่รับคำสั่ง
จากผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว ส่วนการแสดงเหตุผลจำเป็นก่อนแสดงความต้องการของตน แสดงให้
เห็นว่าผู้พูดพยายามโน้มน้าวใจผู้ฟังให้เห็นถึงความสำคัญ และจำเป็นในการขอร้องครั้งนี้ แล้วจึงจบ
ลงด้วยด้วยการแสดงความต้องการ แบบการสั่งเชิงขอร้องที่มีคำแสดงความนุ่มนวล

โครงสร้างที่ 6 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ +
ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบคุณ) เช่น

(90) “จำแดง + เดี่ยวเอากุญแจรถไปเปิดเอามือถือมาให้ผู้กองหน่อย”

(91) “จำ + ช่วยไปเอาโทรศัพท์ที่รถผู้หมวดให้หน่อยนะ + พอดีลืมไว้บนรถ”

(92) “หมู่แจ๊ค + หมู่แจ๊คไปเอามือถือให้หน่อย + พอดีผมลืมโทรศัพท์ไว้ในรถ + ตอนนี้ผม
ไม่สะดวกผมประชุมอยู่ ยังไงก็เอามาให้ที่ในห้องประชุมเลยนะ + ขอบคุณมาก”

ตัวอย่างที่ (90) – (92) เป็นการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาโดยใช้โครงสร้างประโยคด้วยการใช้คำเรียกผู้ฟังแบบคำเรียกยศหรือคำเรียกตำแหน่งขึ้นต้นบทสนทนาว่า “จ่า, หมู” ขึ้นต้นประโยค แล้วจึงเข้าเนื้อหาด้วยประโยคแสดงความต้องการในรูปประโยคคำสั่งเชิงขอร้องทันที ด้วยโครงสร้าง “ช่วย...หน่อย, ...หน่อย” เพื่อแสดงการสั่งเชิงขอร้องแบบนุ่มนวล ตัวอย่างที่ (91) จบลงด้วยประโยคแสดงเหตุผลจำเป็นด้วยรูปแบบประโยคบอกเล่า ส่วนตัวอย่างที่ (92) จบลงด้วยการแสดงการขอบคุณ

โครงสร้างที่ 6 ใช้การขึ้นต้นบทสนทนาด้วยคำเรียกยศหรือคำเรียกตำแหน่งเพื่อแสดงการให้เกียรติผู้ฟัง และแสดงถึงความเป็นทางการ กล่าวคือจะไม่มีการใช้คำอุทานขึ้นก่อน เนื่องจากผู้พูดไม่ต้องการแสดงความกันเองกับผู้ฟังมากเกินไป แล้วผู้พูดจึงพุ่งเป้าไปที่การแสดงความต้องการของตนด้วยการแสดงการขอร้องทันที ด้วยรูปแบบการสั่งเชิงขอร้องที่มีคำแสดงความนุ่มนวล เพื่อไม่ให้เป็นการยื่นเยื่อเสียดเวลา แล้วจึงต่อด้วยการแสดงเหตุผลจำเป็นในการขอร้องครั้งนี้ ซึ่งบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องกล่าวเหตุผลเสมอไป เช่นในตัวอย่างที่ (90) ผู้พูดไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบการขอร้องครั้งนี้ เนื่องจากผู้ฟังเป็นผู้ได้บังคับบัญชา มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งเสมอโดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย บางครั้งการสนทนาจึงอาจจบลงด้วยการแสดงการขอบคุณเช่นในตัวอย่างที่ (92)

จากการศึกษาประเด็นโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยพบโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้องทั้งสิ้น 6 โครงสร้าง ได้แก่

1. โครงสร้างที่ 1 การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ
2. โครงสร้างที่ 2 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล
3. โครงสร้างที่ 3 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + คำเรียกขาน + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ

4. โครงสร้างที่ 4 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + (คำเรียกขาน) + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบุณ)

5. โครงสร้างที่ 5 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ

6. โครงสร้างที่ 6 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบุณ)

สรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นที่ 3. โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง

จากการศึกษาประเด็นโครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง ผู้วิจัยพบโครงสร้างประโยคซึ่งแบ่งตามสถานภาพของกลุ่มสนทนาทั้ง 3 สถานภาพ ได้ทั้งสิ้น 6 โครงสร้าง ดังนี้

ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

1. โครงสร้างที่ 1 การใช้คำว่า “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ

2. โครงสร้างที่ 2 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล

ผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

3. โครงสร้างที่ 3 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + คำเรียกขาน + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ

4. โครงสร้างที่ 4 การใช้คำอุทานขึ้นต้นบทสนทนา + (คำเรียกขาน) + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบุณ)

ผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

5. โครงสร้างที่ 5 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงเหตุผล + ประโยคแสดงความต้องการ

6. โครงสร้างที่ 6 การใช้คำเรียกขานขึ้นต้นบทสนทนา + ประโยคแสดงความต้องการ + ประโยคแสดงเหตุผล + (การแสดงการขอบุณ)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งจะพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง 2. การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง และ 3. โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง

ในประเด็นที่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง พบรูปประโยคแสดงการขอร้องโดยแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดได้ดังนี้

1. ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด: การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดการขอร้องโดยอ้อมด้วยรูปประโยคคำถามมากที่สุด คือพบร้อยละ 72.23 โดยใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธว่า “ได้ไหม, ดีไหม” รวมทั้งพบการใช้รูปประโยคบอกเล่าร้อยละ 27.77 ซึ่งน้อยกว่ารูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ โดยพบการใช้คำว่า “ขอ” ขึ้นต้น เพื่อแสดงการบอกเล่าเชิงขออนุญาต

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่ 1. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และ 2. รูปประโยคบอกเล่า สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้การขอร้องโดยอ้อมเท่านั้น

การที่นายทหารส่วนมากเลือกใช้รูปประโยคคำถามซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อมในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา เนื่องจากไม่เป็นการบีบบังคับผู้บังคับบัญชา กล่าวคือไม่เป็นการสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งผิดหลักอาวุโสทางทหาร รวมทั้งไม่เป็นกะเกณฑ์ผู้บังคับบัญชาให้ตัดสินใจ

เพราะการใช้รูปประโยคคำถามเป็นการให้ทางเลือกแก่ท่านว่าอำนาจการตัดสินใจยังคงเป็นของท่านอยู่ ท่านมีสิทธิที่จะให้ตามคำขอหรือไม่ให้ก็ได้ ซึ่งแสดงถึงการเคารพและการให้เกียรติ ทั้งยังให้ความรู้สึกว่าคุณบังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าตัวผู้พูด มีอำนาจในการตัดสินใจแทนผู้พูด

2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอหรือเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอหรือโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.04 โดยพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอหรือ เช่น “ช่วย, วาน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาบางว่า “หน่อย, นิดนึง” ซึ่งเป็นการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง และยังพบการใช้รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ การขอหรือโดยอ้อม ซึ่งพบได้น้อย คือพบร้อยละ 12.96 โดยพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ออรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอหรือ ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่ 1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอหรือเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้ทั้งการขอหรือโดยตรง และการขอหรือโดยอ้อม

ปัจจัยสำคัญที่ทำส่งผลให้ผู้พูดเลือกใช้ประโยคคำสั่ง ซึ่งเป็นการขอหรือโดยตรงมากที่สุด ในการขอหรือเพื่อนร่วมงาน คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ใกล้ชิดกัน และที่สำคัญคือสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ทั้งยังเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นหล่อหลอมความรักและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นการขอหรือระดับเพื่อนกันจึงถือเป็นเรื่องเล็กน้อยมากในสังคมทหาร เหตุผลนี้จึงเป็นอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกใช้ภาษาของผู้พูด

3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอหรือผู้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอหรือโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.63 โดยใช้คำแสดงการสั่งเชิงขอหรือ ได้แก่ “ช่วย, รบกวน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอหรือว่า “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึง” ซึ่งเป็นการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย และยังพบการใช้รูปแบบรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธซึ่งจัดเป็นการขอหรือโดยอ้อม พบน้อยคือพบเพียงร้อยละ 10.37 โดยพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ออรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม” และพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอหรือ “รบกวนช่วย”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่

1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้ทั้งการขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม

ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยตรง และรูปประโยคคำถาม ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อมในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด และตามลักษณะสายงานผู้ได้บังคับบัญชามีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่ภารกิจนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา การขอร้องให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นก็ยอมทำได้แต่โดยมากมักใช้วิธีการขอร้องมากกว่าการสั่ง เนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่งานตามหน้าที่ ดังนั้นแม้ผู้พูดจะรู้ว่าตัวมีอำนาจสูงกว่าผู้ฟัง จึงเลือกกล่าวขอร้องโดยตรง คือ การใช้รูปประโยคคำสั่ง และแม้จะให้ความรู้สึกว่าเป็นการกล่าวที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า แต่ด้วยการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน, รบกวน” รวมทั้งการใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลง เช่น “หน่อย, นิด, หน่อยนะ” มาประกอบประโยค สามารถทำให้โครงสร้างประโยคคำสั่งนั้นกลายเป็นประโยคคำสั่งที่นุ่มนวลลงได้

บทที่ 4

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง เพื่อนำเสนอเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งในการศึกษาจะพิจารณา 2 ประเด็น ดังนี้ 1. การใช้คำ และ 2. กลวิธีการพูด

เนื่องจากการสั่งการกับการขอร้อง มีข้อแตกต่างกันอยู่ที่ถ้อยคำแสดงความรู้สึก ในขณะที่การสั่งการอาจไม่จำเป็นต้องมีถ้อยคำแสดงความรู้สึกเลยก็ได้ และปกติสังคมไทยจะใช้การสั่งในลักษณะผู้อาวุโสกว่าสั่งผู้น้อยกว่า แต่ว่าการขอร้องเป็นกลวิธีการสั่งลักษณะหนึ่งที่สามารถเกิดได้กับผู้ฟังทุกสถานภาพ

สังคมทหารเป็นสังคมที่เน้นระบบอาวุโสเป็นสำคัญ การสั่งการระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถใช้ประโยคคำสั่ง หรือที่ภาษาทหารเรียกว่า “ภาษาคำบอกคำสั่ง” ได้โดยตรง โดยเฉพาะในสถานการณ์รบ ทั้งนี้เพื่อความสั้น กระชับ รวดเร็ว เข้าใจง่าย ซึ่งเหมาะกับการกิจการรบ แต่เมื่ออยู่นอกสถานการณ์รบหรือการฝึก ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติงานในภาวะปกติ การเลือกใช้ถ้อยคำในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีระดับความสัมพันธ์ลดหลั่นกันนั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้พูด รวมทั้งสถานการณ์ สถานภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปการสั่งการเสมอไป

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยแบ่งตามความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : กลวิธีการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา
2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : กลวิธีการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน
3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : กลวิธีการกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา

การนำเสนอการวิเคราะห์หีบที่ 4 กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพล กองทัพไทย ซึ่งพิจารณา 2 ประเด็น ได้แก่ 1. การใช้คำ และ 2. กลวิธีการพูด ผู้วิจัยจะนำเสนอตามสถานภาพของกลุ่มสนทนาตามลำดับ คือ การขอร้องผู้บังคับบัญชา การขอร้องเพื่อนร่วมงาน และการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ดังต่อไปนี้

ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชา

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 1 4 และ 7

สถานการณ์สมมติที่ 1

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้พันของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหน่วยของท่านมาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 4

“คุณบอกผู้พันเพื่อขอใช้รถยนต์หน่วยเกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งคืนเวลา 1630 เป็นส่งคืนเช้าวันรุ่งขึ้น คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 7

“ผู้บังคับบัญชามอบหมายภาระงานให้คุณส่งภายในเย็นวันนี้ แต่คุณรู้ว่าติดธุระสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ปฏิบัติภารกิจไม่แล้วเสร็จภายในวันนี้ คุณจะพูดเพื่อส่งงานเป็นเช้าวันพรุ่งนี้อย่างไร”

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำและด้านกลวิธีการพูด ได้ดังนี้

1. กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องด้านการใช้คำ

จากการศึกษากรณีศึกษาที่แสดงความสำเร็จในการขอร้องด้านการใช้คำ ในการกล่าวขอร้อง ผู้บังคับบัญชา พบกลวิธีทั้งสิ้น 4 กลวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การใช้คำสุภาพแสดงการขอร้อง “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา เช่น

(93) “ขออนุญาตผู้พันครับ คือผมอยู่หน่วย--- ต้องการขอรับการสนับสนุนคนจำนวนมากเพื่อไปช่วยเหลือคนน้ำท่วม เดี่ยวหนังสือผมจะทำตามมาที่หลังครับ เพราะว่ามันไม่ทันจริงๆ ขอขอบคุณมากครับ”

(94) “ขออนุญาตครับ งานที่ให้ทำและให้ส่งภายในเย็นนี้ พอดีทางผมติดภารกิจที่จะต้องทำในเรื่องอื่น ขออนุญาตทำส่งในวันพรุ่งนี้ต่อไปได้ไหมครับ”

(95) “ผมขออนุญาตทราบครับพี่ ผม---ครับพี่ ขออนุญาตทราบส่งกำลังพลมาช่วยอพยพน้ำท่วมนะครับ ประมาณซัก 30 นายนะครับ ขออนุญาตทราบนะครับพี่”

(96) “ขออนุญาตครับพี่ครับ พอถึงงานที่ได้รับมอบหมายให้ส่งวันนี้ คือพอดีวันนี้ผมติดภารกิจเร่งด่วนครับ ยังไงผมขอส่งงานล่าช้าเป็นวันพรุ่งนี้เช้าครับ”

(97) “พี่ขออนุญาตครับ พอดีเย็นนี้ผมมีธุระด่วนจริงๆ นะครับ คงยังส่งงานพี่ไม่ได้ ยังไงผมขอส่งเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(98) “ผู้พันขออนุญาตครับ พอถึงงานที่ผู้พันจะให้ส่งเย็นนี้นะครับ ผมคงทำไม่ทันครับ เพราะว่าบังเอิญเย็นนี้มีธุระด่วนจริงๆ ครับ ขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(99) “พี่ครับขออนุญาตครับ พอดีผมเจองานด่วนมาชิ้นนึงอะครับยังไม่เสร็จเลย ยังไงงานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้ ผมขอเลื่อนส่งเป็นพรุ่งนี้เช้าได้ไหมครับ ผมจะพยายามอย่างที่สุดครับ”

ตัวอย่างที่ (93) – (99) แสดงการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” ซึ่งจัดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของทหารในการสนทนากับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นการแสดงความเคารพด้วยการให้เกียรติผู้บังคับบัญชา โดยการกล่าวขออนุญาตให้ผู้บังคับบัญชารับฟังถ้อยคำของตน ซึ่ง

ตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นการสนทนา
ผู้ใต้บังคับบัญชาจะใช้คำขึ้นต้นนี้เสมอ ทั้งนี้เพราะตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร การที่
ผู้ใต้บังคับบัญชาจะกล่าวถ้อยคำต่อผู้บังคับบัญชาไม่ว่าจะด้วยเรื่องใด ถือเป็นกรรบกวน
ผู้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้ใต้บังคับบัญชาจึงต้องกล่าวขออนุญาตก่อนทุกครั้ง

Brown and Levinson (1987) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความสุภาพในกลวิธีความสุภาพด้าน
ลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง (Give deference) ว่ามี 2
วิธี ได้แก่ การถ่อมตัว และการยกย่องผู้ฟัง

การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง หมายถึง ผู้พูดต้องไม่มุ่งเชิญ
คุณความดีผู้ฟังในทุกกรณี แสดงได้โดยการให้เกียรติ ซึ่งมีทั้งการคล้อยตามและการถ่อมตัว กลวิธี
ความสุภาพนี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของสถานะทางสังคมระหว่างผู้พูดด้วยกัน หรือระหว่างผู้พูด
และบุคคล หรือสิ่งซึ่งต้องการจะสื่อสารถึง เช่น การใช้สรรพนามแทนผู้ฟังว่าคุณ หรือท่าน

ฉะนั้น การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพ
ในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยแบบหนึ่ง ด้วยการใช้คำกล่าวที่แสดงความสุภาพในเชิงขอ
การอนุญาตให้รับฟังการขอร้อง ซึ่งกลวิธีแสดงความสุภาพด้วยการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขอ
อนุญาต” นี้ สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านลบ ด้านการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อม
ตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการ
การขออนุญาตผู้บังคับบัญชาให้รับฟังคำพูดของตน เท่ากับเป็นการยกย่องคู่สนทนาว่าอยู่ในฐานะที่
สูงกว่าผู้พูด ผู้พูดจึงจำเป็นต้องแสดงความสุภาพด้วยการนอบน้อมขอร้องให้คู่สนทนาอนุญาตให้
ตนได้มีโอกาสพูด ทั้งนี้ตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร ถ้าการขออนุญาตพูดไม่เป็นการขัดจังหวะ
ระหว่างที่ผู้บังคับบัญชากำลังพูดอยู่ ถือว่าเมื่อกกล่าวขออนุญาตแล้วผู้พูดสามารถกล่าวถ้อยคำของ
ตนได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำอนุญาต

1.2 การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เช่น

(100) “สวัสดิ์ครับ กระผม---จากหน่วย--- ที่ครับ ผมจะขออนุญาตประสานในเรื่อง
ของจะขอกำลังพลของพี่มาสนับสนุนในเรื่องของการอพยพกำลังพลที่ประสบอุทกภัยนะครับ
ในพื้นที่---ครับ”

(101) “สวัสดีครับ ผม---จากหน่วย--- ผมได้รับการกิจมาให้เคลื่อนย้ายประชาชนที่ประสบอุทกภัยที่อำเภอ--- ผมจะรบกวนพี่ช่วยส่งรถมาให้ 5 คัน พร้อมพลขับ และกำลังพลประมาณ 40 คน ไม่ทราบว่าพี่จะสะดวกไหมครับ หรือว่าแล้วแต่พี่จะเห็นสมควรครับ”

(102) “สำหรับงานที่ได้สั่งการเอาไว้นะครับ ผมขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ เนื่องจากว่าผมมีภารกิจสำคัญ ถ้าเกิดไม่เป็นงานเร่งด่วน หรือกระทบกับภารกิจอะไรก็ ผมขออนุญาตส่งวันพรุ่งนี้ก็แล้วกันนะครับ”

(103) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(104) “พี่ขออนุญาตครับ พอดีเย็นนี้ผมมีธุระด่วนจริง ๆ นะครับ คงยังส่งงานพี่ไม่ได้ ยังไงผมขอส่งเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(105) “พี่ครับขออนุญาตครับ งานที่พี่ให้ส่งเย็นนี้ผมขอเลื่อนส่งเป็นพรุ่งนี้เช้าได้ไหมครับ พอดีว่าวันนี้ผมมีธุระด่วนจริง ๆ ครับ”

(106) “พี่ครับขออนุญาตครับ พอดีเย็นนี้ผมมีธุระด่วนจริง ๆ อะครับ ขอเลื่อนส่งงานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้เป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ ก็มันจำเป็นจริง ๆ อะครับ”

ตัวอย่างที่ (100) – (106) แสดงการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ พบในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกคน เนื่องจากสังคมไทย การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เป็นคำสุภาพสำหรับบุรุษที่ใช้กล่าวกับผู้ที่มีอาวุโสหรือมีสถานภาพสูงกว่าตน แม้จะมีคำอื่นด้วย เช่น “อะ” แต่คำว่า “ครับ” มีลักษณะความเป็นทางการมากกว่า

ดังนั้น การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชากลวิธีหนึ่ง คือ การถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจาก

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าคู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าตน จึงต้องแสดงความสุภาพด้วยการลงท้ายบทสนทนาว่า “ครับ” ซึ่งให้ความรู้สึกเป็นทางการมากกว่าการลงท้ายว่า “อะ” หรือไม่มีคำลงท้ายใดๆ เลย เพราะถ้าไม่มีคำลงท้ายใด ๆ เลย จะให้ความรู้สึกว่าการกล่าวขอร้องนี้ห้วนเกินไป จนดูเป็นการสั่งมากกว่าการขอร้อง

1.3 การใช้คำเรียกขาน

- การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน เช่น

(107) “พี่ครับ พอดีผมจะขอรบกวนสนับสนุนกำลังพลซัก 30 นาย มาช่วยผมอพยพชาวบ้านที่น้ำท่วม นะครับ พอดีหน่วยผมคนไม่พอดี ผมขออนุญาตรบกวนด้วยครับ”

(108) “พี่ครับ ผมจะขออนุญาตใช้รถยนต์เกินเวลาที่ผมขอไว้ว่าจะส่งคืนตอนเย็นนะ ครับ 1630 ผมขอส่งคืนเป็นตอนเช้าครับ”

(109) “พี่ครับผมขออนุญาตครับ พอดีมีธุระด่วน ขออนุญาตเลื่อนส่งเป็นวันรุ่งขึ้น ได้ไหมครับ”

(110) “พี่ครับพี่ ขออนุญาตครับ พอดีงานนี้ผมเกรงว่าเย็นวันนี้มันทันแต่คงไม่ เรียบร้อย เสร็จแบบไม่ 100 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้งานมันเสร็จอย่างเรียบร้อยที่สุด ผมขออนุญาต เผลดไปถึงเช้าได้ไหมครับพี่ มันจะได้ออกมาดีที่สุด”

(111) “พี่ขออนุญาตครับ ผมขอเลื่อนส่งงานเป็นพรุ่งนี้เช้าได้ไหมครับพี่ พอดีเย็นนี้ผม มีธุระด่วนจริง ๆ นะครับ”

(112) “พี่ครับขออนุญาตครับ งานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้ผมขอส่งพรุ่งนี้เช้าได้ไหมครับ พอดีมันทำไม่ทันจริง ๆ ครับ”

(113) “พี่ครับพี่ ขออนุญาตครับ งานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้นะครับ พอดีว่าผมมีธุระด่วน มากจริง ๆ ขอส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับพี่”

ตัวอย่างที่ (107) – (113) แสดงการใช้คำเรียกขาน “พี่” สำหรับนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนเหล่าทัพ ซึ่งถือเป็นคำเรียกขานมีนัยลึกซึ้ง อันแสดงถึงความเคารพและความผูกพันกลมเกลียวกันฉันพี่น้องในหมู่นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน การใช้คำเรียกขาน “พี่” ของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพจะใช้กับผู้บังคับบัญชาที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพเช่นเดียวกันเท่านั้น กล่าวคือถ้าคู่สนทนาเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพ ผู้พูดก็ไม่นิยมใช้คำเรียกขาน “พี่” แต่จะใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขานแทน

การใช้คำเรียกขาน “พี่” เป็นกลวิธีแสดงภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพอากาศที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำแบบหนึ่ง เนื่องจากทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงการให้ความนับถือแบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ซึ่งเน้นถึงความผูกพันกลมเกลียวกันทางจิตใจมากกว่าตามสายการบังคับบัญชา กลวิธีแสดงภาพด้วยการใช้คำเรียกขาน “พี่” นี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงถึงการอ้อมตนด้วยการยกให้คู่สนทนาอยู่ในฐานะพี่ ซึ่งสังคมไทยอันเป็นสังคมที่นับถือความอาวุโสตามอายุทำให้พี่มีฐานะสูงกว่าน้อง

- การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน เช่น

(114) “ขออนุญาตผู้พันครับ คือผมอยู่หน่วย--- ต้องการขอรับการสนับสนุนคนจำนวนมากเพื่อไปช่วยเหลือคนน้ำท่วม เดี่ยวหนังสือผมจะทำตามมาทีหลังครับ เพราะว่ามันไม่ทันจริง ๆ ขอขอบคุณมากครับ”

(115) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(116) “ผู้พัน ผมว่างานนี้คือถ้าเอาให้ดี เอาให้ละเอียด ผมว่าถ้ามันไม่รีบเร่งด่วนเกินไปส่งเป็นวันพรุ่งนี้ตอนเช้าดีไหมครับ เพื่อความชัวร์”

(117) “ผู้พันครับ คือว่างานที่จะให้ส่งเย็นนี้อะครับ ผมว่าถ้าจะเอาให้มันละเอียด ให้เนียบจริง ๆ ผมว่าผู้พันเอาวันพรุ่งนี้จะดีกว่าไหมครับจะได้ไม่ฉุกเฉินอะครับ ผมจะได้มีเวลา ตรวจทานให้ดีกว่านี้”

(118) “ผู้พันขออนุญาตครับ พอถึงงานที่จะให้ส่งเย็นนี้อะครับ ผมจะขอเลื่อนส่งเป็น พรุ่งนี้เช้าได้ไหมครับ พอคิดคิดดูจะด่วนจริง ๆ ครับ”

(119) “ผู้พันขออนุญาตครับ งานที่จะให้ส่งเย็นนี้อะครับ พอคิดว่าเย็นนี้ผมมีธุระด่วน ยังไงขอเลื่อนส่งเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

ตัวอย่างที่ (114) – (119) แสดงการใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานมีลักษณะที่ค่อนข้าง เป็นทางการ อันแสดงถึงการยกย่องให้เกียรติคู่สนทนา ผู้พูดต้องการแสดงความสัมพันธ์แบบระบบ การบังคับบัญชามากกว่าความสัมพันธ์แบบส่วนตัวเป็นกันเอง แม้การใช้คำเรียกขานแบบนี้จะดู ห่างเหินมากกว่าการใช้คำเรียกขานแบบเครือญาติ แต่ให้ความรู้สึกยกย่องให้เกียรติคู่สนทนาแบบ เป็นทางการมากกว่า กล่าวคือทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความมีอำนาจเหนือกว่าด้วยระบบชั้นยศและ ตำแหน่งที่สูงกว่า

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของ คำสั่งพลกองทัพอากาศที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงการยกย่องให้ เกียรติแบบเป็นทางการ แสดงถึงการมีอำนาจสูงกว่าด้วยระบบชั้นยศและตำแหน่ง กลวิธีแสดง ความสุขภาพด้วยการใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานนี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือ โดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงการยกย่องคู่สนทนาด้วยการเรียกตามตำแหน่งในสายงาน อันแสดงถึงการให้ อำนาจตามระบบการบังคับบัญชา

1.4 การใช้อุทกถกท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เช่น

(120) “พี่เอครับ ผม--ครับ จะแจ้งพี่เรื่องรถที่ได้ขอใช้ไปอะครับ อาจจะส่งคืนให้พี่ช้าหน่อย เนื่องจากที่หน่วยผมยังหารถหน่วยมาให้ไม่ได้ ผมขอส่งคืนเป็นพรุ่งนี้เช้านะครับ ไม่ทราบว่าจะได้หรือไม่ครับ”

(121) “พี่รับใช้ไหมครับ ถ้าไม่รับขออนุญาตเป็นพรุ่งนี้ได้ไหมครับ พอดีเย็นนี้มีงานครับ”

(122) “พี่ครับผมขออนุญาตครับ พอดีมีธุระด่วน ขออนุญาตเลื่อนส่งเป็นวันรุ่งขึ้นได้ไหมครับ”

(123) “พี่ครับขออนุญาตครับ พอดีเย็นนี้มีธุระด่วนจริง ๆ อะครับ ขอเลื่อนส่งงานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้เป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ คือกันจำเป็น จริง ๆ อะครับ”

(124) “พี่ครับพี่ ขออนุญาตครับ งานที่พี่จะให้ส่งเย็นนี้นะครับ พอดีว่าผมมีธุระด่วนมากจริง ๆ ขอส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับพี่”

(125) “ผู้พันขออนุญาตครับ พอดีงานที่ผู้พันจะให้ส่งเย็นนี้นะครับ ผมคงทำไม่ทันครับเพราะว่าบังเอิญเย็นนี้มีธุระด่วนจริง ๆ ครับ ขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

ตัวอย่างที่ (120) – (125) แสดงการใช้อุทกถกท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” ซึ่งเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อุทกถกท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังซึ่งอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่าในการตัดสินใจ และอีกประการก็คือผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเป็นฝ่ายผิดเองที่ต้องรบกวน จึงต้องการขอร้องผู้ฟัง แต่ก็ต้องให้เกียรติผู้ฟังซึ่งมีอำนาจสูงกว่าตัดสินใจพิจารณาเองว่าสมควรหรือไม่ เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง

Brown and Levinson (1987) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความสุภาพในกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง (Intensify interest to hearer) ว่าเป็นการที่ผู้พูดดึงความสนใจของผู้ฟังด้วยการเล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้ฟังเข้าสู่ใจกลางของประเด็นที่จะพูดกัน เช่น I come down the stairs, and what do you think I see? (Brown and Levinson, 1987: 106)

ดังนั้นการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” จึงเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการให้อำนาจสูงกว่าและการไม่บีบบังคับ โดยกลวิธีแสดงความสุภาพด้วยการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ด้านกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

ส่วนการที่นายทหารส่วนมาก คือร้อยละ 72.22 (ข้อมูลจากบทที่ 4) เลือกใช้ประโยคคำถามในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา เนื่องจากไม่ทำให้เกิดความรู้สึกเสียหน้า คือไม่เป็นการสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งผิดหลักอาวุโสทางทหาร รวมทั้งไม่เป็นการบีบบังคับผู้บังคับบัญชา เพราะการใช้ประโยคคำถามเป็นการให้ทางเลือกแก่ท่านว่าอำนาจการตัดสินใจยังคงเป็นของท่านอยู่ ท่านมีสิทธิที่จะให้ตามคำขอร้อง หรือไม่ให้ก็ได้ ซึ่งแสดงถึงการเคารพและการให้เกียรติ ทั้งยังให้ความรู้สึกที่ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าตัวผู้พูด มีอำนาจในการตัดสินใจแทนผู้พูด

ตารางที่ 1 แสดงกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
ด้านการใช้คำ: กลวิธีแสดงคุณภาพในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

ตัวชี้วัดคุณภาพ	กลวิธีด้านการใช้คำ
1. การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูด ถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง	1. การใช้คำลงท้ายแสดงคุณภาพ “ครับ” 2. การใช้คำสุภาพแสดงการขอร้อง “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา 3. การใช้คำเรียกขาน - การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน - การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน 4. การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ”
2. การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือ ห่วงใยผู้ฟัง	

2. กลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องด้านกลวิธีการพูด

จากการศึกษา พบกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาด้านกลวิธีการพูด
จำนวน 4 กลวิธี ดังนี้

2.1 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น ตัวอย่างเช่น

(126) “พี่ครับขออนุญาต ขอรับการสนับสนุนคนเพื่อเอาไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทก
ภัยในที่--- เนื่องจากคนในหน่วยผมไม่พอ เดี่ยวผมจะทำหนังสือตามไปที่หลัง แต่ขอคนไปก่อน
ครับ”

(127) “พี่ครับพอดีผมจะขอรบกวนสนับสนุนกำลังพลซัก 30 นาย มาช่วยผมอพยพ
ชาวบ้านที่น้ำท่วมนะครับ พอดีหน่วยผมคนไม่พอ ผมขออนุญาตรบกวนด้วยครับ”

(128) “พี่ครับ ผมขออนุญาตแจ้งที่เรื่องรถที่ได้ขอใช้ไปครับ ผมจะส่งคืนให้พี่ช้าหน่อย พอดีที่หน่วยผมยังหารถหน่วยมาให้ไม่ได้ ผมขอส่งคืนเป็นพรุ่งนี้เช้าครับ”

(129) “ขออนุญาตครับ งานที่ให้ทำและให้ส่งภายในเย็นนี้ พอดีทางผมติดภารกิจที่จะต้องทำในเรื่องอื่น ขออนุญาตทำส่งในวันพรุ่งนี้ต่อไปได้ไหมครับ”

(130) “ขออนุญาตครับพี่ครับ พอดีงานที่ได้รับมอบหมายให้ส่งวันนี้ คือพอดีวันนี้ผมติดภารกิจเร่งด่วนครับ ยังไงผมขอส่งงานล่าช้าเป็นวันพรุ่งนี้เช้าครับ”

(131) “สำหรับงานที่ได้สั่งการเอาไว้ครับ ผมขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ เนื่องจากว่าผมมีภารกิจสำคัญ ถ้าเกิดไม่เป็นงานเร่งด่วน หรือกระทบกับภารกิจอะไรก็ ผมขออนุญาตส่งวันพรุ่งนี้ก็แล้วกันนะครับ”

(132) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการกล่าวข้อเท็จจริง เช่น ตัวอย่างที่ (126) – (127) “...เนื่องจากคนในหน่วยผมไม่พอ...”, “พอดีหน่วยผมคนไม่พอ” ผู้พูดแจ้งให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุผลจำเป็นในการขอร้องครั้งนี้ คือหน่วยของตนมีกำลังพลไม่พอ

ตัวอย่างที่ (128) “พอดีที่หน่วยผมยังหารถหน่วยมาให้ไม่ได้” ผู้พูดรายงานความจำเป็นเร่งด่วนให้ผู้บังคับบัญชาทราบในฐานะเป็นผู้สั่งการ รวมทั้งในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่าตน

ตัวอย่างที่ (129) - (131) ผู้พูดแสดงการให้เกียรติผู้บังคับบัญชาในลักษณะรายงานให้ทราบถึงข้อขัดข้องตามความเป็นจริงให้ผู้บังคับบัญชาได้รับรู้ แม้จะเป็นความผิดพลาดหรือเหตุผลส่วนตัวของตน เช่นในตัวอย่างที่ (132) ผู้ต้องขอร้องเพื่อส่งงานช้า เนื่องจากเหตุผลส่วนตัว แต่ผู้พูดก็ยังแสดงข้อเท็จจริงให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควรเอง

แนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ให้หลักการกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล (Give or ask for reasons) ไว้ว่า เป็นการที่ผู้พูดบอกเหตุผลว่าทำไมตนจึงต้องการสิ่งนั้นๆ โดยผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังต้องการจะให้ในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เช่น

Why not lend me your cottage for the weekend?

Why don't we go to the seashore! (Brown and Levinson, 1987: 128)

ดังนั้นการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น จึงเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผลตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อเป็นเหตุผลประกอบการขอร้องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควร

2.2 การกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า ตัวอย่างเช่น

(133) “ผู้พัน ผมว่างานนี้คือถ้าเอาให้ดี เอาให้ละเอียด ผมว่าถ้ามันไม่รีบเร่งด่วนเกินไปส่งเป็นวันพรุ่งนี้ตอนเช้าดีไหมครับ เพื่อความชัวร์”

(134) “พี่ครับที่ ขออนุญาตครับ พอดิจานนี้ผมเกรงว่าเย็นวันนี้มันทันแต่คงไม่เรียบร้อย เสร็จแบบไม่ 100 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้งานมันเสร็จอย่างเรียบร้อยที่สุด ผมขออนุญาตเหลือไปถึงเช้าได้ไหมครับที่ มันจะได้ออกมาดีที่สุด”

(135) “พี่ครับขออนุญาตครับ งานที่พี่มอบหมายให้ส่งเย็นนี้นะครับ พอดีผมดูแล้วว่ามียาละเอียดเยอะมาก นั่นถ้าจะเอาให้ดีให้ละเอียดจริง ๆ ผมขอส่งเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า เป็นการกล่าวขอร้องที่มีการหวานล้อมให้ได้คำตอบที่ต้องการด้วยการนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้ฟัง อาจมีการสัญญาว่าจะต้องดีกว่าเดิม ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพกลวิธีหนึ่ง เนื่องจากไม่ใช่แค่การขอร้องตามสิ่งที่ตนเองปรารถนาเท่านั้น แต่ยังเป็นกรนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าให้กับผู้ฟัง ซึ่งเท่ากับเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน กล่าวคือถ้าผู้ฟังยอมตามคำขอร้อง ผู้ฟังก็จะได้สิ่งที่ดีกว่า

ตัวอย่างที่ (133) - (135) ผู้พูดนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้ฟัง ด้วยการให้คำมั่นสัญญาว่าจะทำงานออกมาให้ดีกว่าเดิม ถ้าผู้ฟังยอมขยายเวลาส่งงานให้ เป็นการให้ข้อเสนอเพื่อดึงดูดใจผู้ฟังให้ยอมตามคำขอร้องของตน และข้อเสนอที่ผู้พูดให้ก็เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของผลงาน ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

Brown and Levinson (1987) กล่าวถึงกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน (Assume or assert reciprocity) ว่าเป็นกลวิธีที่เน้นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น

I'll you X for you if you do Y for me.

I did X for you last week, so you do Y for me this week. (Brown and Levinson, 1987: 129)

ซึ่งกลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า ก็จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากผู้พูดใช้กลวิธีการกล่าวขอร้องในลักษณะนำเสนอทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อดึงดูดใจผู้ฟังให้ยอมแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ความรู้สึกเสมอกัน ไม่มีใครได้ไม่มีใครเสีย

2.3 การกล่าวสารภาพตามตรง เช่น

(136) “ขออนุญาตครับ ผมไม่สามารถส่งงานได้ภายในวันนี้ครับ ขออนุญาตเลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้ครับ ผมจะรีบนำมาส่งแต่เช้าครับ”

(137) “โทษทีนะครับพี่ พอดีผมคงทำงานให้เสร็จไม่ทันตามเวลา ผมขอเลื่อนไปส่งวันต่อไปในวันพรุ่งนี้ พอจะได้อะไรไหมครับ ถ้าไม่ได้ยังไงจะรีบทำให้เสร็จให้เร็วที่สุดครับ”

(138) “พี่ครับผมขออนุญาตครับ วันนี้ผมคงทำงานเรื่องที่พี่สั่งการส่งให้พี่ไม่ทันในวันนี้ ผมขออนุญาตเลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(139) “ที่ครับขออนุญาตครับ งานนี้มันรีบมากไหมครับที่ คือผมดูแล้วว่ามัน รายละเอียดเยอะเขียนนี้คงไม่เสร็จแน่ครับที่ ยังไงผมขอส่งเป็นพรุ่งนี้แล้วกันนะครับที่ แต่ถ้ามัน ด่วนจริง ๆ ผมก็เร่งให้ที่ได้แต่กลัวว่ามันจะออกมาไม่เรียบร้อยอะครับที่”

ตัวอย่างที่ (136) – (139) ผู้พูดกล่าวสารภาพความจริงตามตรง คือ ไม่สามารถส่งงาน ได้ โดยไม่มีคำอธิบาย หรือเหตุผลประกอบ การกล่าวสารภาพตามตรงจัดเป็นกลวิธีแสดง ความสุภาพในการขอร้องในลักษณะการสารภาพตามตรงถึงเหตุที่ต้องมีการขอร้อง โดยไม่มีการให้ เหตุผลหรือรายละเอียดอื่นที่ชัดเจน แต่เน้นสารภาพตามตรง就是不ส่งงาน ซึ่งแม้ไม่มีการให้ ทางเลือกแบบประโยคคำถาม แต่ก็ไม่ใช่การสั่ง เพราะเป็นประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบทั้ง ข้อเท็จจริง คือ ทำงานไม่ทัน และความต้องการของผู้พูด คือ ขอลือ่นส่งงาน

กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้อง ผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่แม้จะไม่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเรื่องความสุภาพ ของ Brown and Levinson (1987) แต่มีข้อเปรียบเทียบได้กับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภท การให้เหตุผล (Give or ask for reasons) ซึ่งมีหลักการว่า เป็นการที่ผู้พูดบอกเหตุผลว่าทำไมตนจึง ต้องการสิ่งนั้น ๆ โดยผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังต้องการจะให้ในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ แต่กลวิธีสารภาพ ตามตรง ผู้พูดจะไม่มีกรบอกเหตุผลใด ๆ จะแสดงเพียงความต้องการของตนเท่านั้นในลักษณะ สารภาพความผิดเพราะคิดว่าผู้ฟังคงเกิดความเห็นใจ และยอมตามที่ขอร้อง กลวิธีนี้ผู้พูดคาดว่าคู่ สนทนาต้องเกิดความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และยอมโอนอ่อนผ่อนตามตามคำขอร้อง เนื่องจากผู้ พูดกล่าวสารภาพความจริง

2.4 การกล่าวคำถาม เช่น

(140) “ที่รีบใช้ไหมครับ ถ้าไม่รีบขออนุญาตเป็นพรุ่งนี้ได้ไหมครับ พอเขียนนี้มันงาน ครับ”

(141) “ที่ครับขออนุญาตครับ งานนี้มันรีบมากไหมครับที่ คือผมดูแล้วว่ามัน รายละเอียดเยอะเขียนนี้คงไม่เสร็จแน่ครับที่ ยังไงผมขอส่งเป็นพรุ่งนี้แล้วกันนะครับที่ แต่ถ้ามัน ด่วนจริง ๆ ผมก็เร่งให้ที่ได้แต่กลัวว่ามันจะออกมาไม่เรียบร้อยอะครับที่”

กลวิธีการกล่าวคำถาม เป็นกลวิธีการกล่าวขอร้องที่ผู้พูดไม่ได้คาดหวังคำตอบจากผู้ฟัง เพียงแต่เป็นกลวิธีการแสดงออกถึงการลดการทำให้อึดอัดด้วยการให้เลือก แต่แทนที่จะใช้ประโยคคำถามในการขอร้องอย่างเดียว กลับมีการถามกลับนำก่อนเข้าสู่ประโยคขอร้องจริง ๆ เหมือนเป็นเชิงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความจำเป็นของผู้ฟัง แต่ตนเองก็ต้องการนำเสนอว่ามีจำเป็นยิ่งกว่า

ตัวอย่างที่ (140) – (141) ผู้พูดมิได้มีเจตนาถามเพื่อให้ผู้ฟังตอบ แต่ถามเพื่อเกริ่นนำว่าตัวผู้พูดเองก็ตระหนักในความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย เพียงแต่ตนเองมีจำเป็นยิ่งกว่า จึงต้องขอความเห็นจากผู้ฟัง

กลวิธีการกล่าวคำถาม จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งตรงกับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกแบบไม่ตรงประเด็น ประเภทการใช้คำถามย้อนกลับ (Use rhetorical questions) เช่น How was I to know...?, What can I do? (Brown and Levinson, 1987: 223) เนื่องจากเป็นการที่ผู้พูดถามโดยไม่มุ่งหมายจะให้ตอบ คือผู้พูดแค่ต้องการแสดงให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดก็เข้าใจความจำเป็นของผู้ฟัง จึงต้องมีการถามคำถามเพื่อความแน่ใจว่าผู้ฟังจะสะดวกตามคำขอร้องหรือไม่ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการนำเสนอถึงความจำเป็นของตนซึ่งมีมากกว่า

ตารางที่ 2 แสดงกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความรู้สึกในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา

ตัวชี้วัดความรู้สึก	กลวิธีแสดงความรู้สึก	ร้อยละของการปรากฏ
1. การให้เหตุผล	1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น	54.81
2. หลักการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน	2. กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า	3.33
	3. กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง	36.29
3. การกล่าวคำถาม	4. กลวิธีการกล่าวคำถาม	5.57

สูตรการคำนวณค่าร้อยละของการปรากฏ $\frac{\text{จำนวนคำตอบที่พบ} \times 100}{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของการปรากฏ}$

กลวิธีแสดงความรู้สึกภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ
ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้คำสุภาพแสดงการขอร้อง “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา
2. กลวิธีการใช้คำลงท้ายแสดงความรู้สึกภาพ “ครับ”
3. กลวิธีที่ใช้คำเรียกขาน ซึ่งประกอบด้วย 3.1 การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน และ 3.2 การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน
4. กลวิธีที่ใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ”

กลวิธีแสดงความรู้สึกภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธี
พูด ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น
2. กลวิธีกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า
3. กลวิธีกล่าวสารภาพตามตรง
4. กลวิธีกล่าวคำถาม

ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : กลวิธีกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 2 5 และ 8

สถานการณ์สมมติที่ 2

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้หมวด(ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน)ของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหมวดของเขามาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 5

“คุณขอร้องผู้หมวด (ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน) เพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 8

“คุณกล่าวให้เพื่อนนำเอกสารไปส่งแทน เนื่องจากคุณติดภารกิจสำคัญอื่นอยู่ คุณจะพูดกับเพื่อนอย่างไร”

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานด้านการใช้คำและด้านกลวิธีการพูด ได้ดังนี้

1. กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องด้านการใช้คำ

จากการศึกษา พบกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานด้านการใช้คำ จำนวน 5 กลวิธี ดังนี้

1.1 กลวิธีการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ ด้วยการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง

สำหรับการขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้วิจัยพบการปรากฏของการใช้คำว่า “น้อย” เพื่อเป็นตัวแปลงที่ทำให้การขอร้องดูเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่นักหนา ตัวอย่างเช่น

- คำว่า “น้อย” ปรากฏ 1 ครั้งในข้อความ เช่น

(142) “เฮ้ยเพื่อน กูได้รับภารกิจมาวะให้ห้อยพประชาชนที่ถูกน้ำท่วมนะ กูอยากขอกำลังพลมึงซัก 20 คน จัดให้กูน้อยดิ”

(143) “เฮ้ย กูขอยืมคนน้อยนะ จะเอาไปช่วยเหลือคนน้ำท่วม เดี่ยวกูทำหนังสือตามไป ขอบใจวะ”

(144) “เสี้ย พอดีติดภารกิจ ช่วยเอางานไปส่งให้หน้อย”

(145) “เสี้ย เพื่อน มีงานด่วนวะ ฝากงานนี้ส่งให้หน้อยซิ ว่ากรีป่ล่าวะ”

(146) “เพื่อนช่วยเอางานนี้ไปส่งให้หน้อย เพราะว่าเรามีงานสำคัญต้องทำ ถ้าเกิดไม่เป็นการรบกวนหรือว่าติดภารกิจอะไรก็ ช่วยดำเนินการให้ด้วย”

(147) “พอดีเรามีงานอยู่ชิ้นนึงแล้วเราไปส่งไม่ได้ เราติดธุระ ถ้าไปรบกวนนายไปส่งให้เราหน้อย จะขอบใจมาก”

(148) “เสี้ย ขอให้ช่วยไปส่งงานนี้ให้หน้อยดิ ไม่ว่างอะ มันมีงานด่วนที่ผู้พันเรียกใช้ตอนนี้ละ”

(149) “เสี้ย ช่วยไปส่งนี้ให้หน้อยดิ ต้องรีบใช้ด่วนเลย อันนี้ก็ต้องรีบส่งเหมือนกัน ขอบใจมากเพื่อน”

- คำว่า “หน้อย” ปรากฏ 2 ครั้งในข้อความ เช่น

(150) “เออฝากหน้อยพอดีติดธุระ ฝากส่งงานหน้อย ขอบใจมากเพื่อน”

(151) “เพื่อนช่วยส่งงานอันนี้แทนหน้อยไว้ พอดีติดงานอันนี้อยู่รบกวนหน้อยแล้วกัน”

- คำว่า “หน้อย” ปรากฏ 3 ครั้งในข้อความ เช่น

(152) “เดี๋ย্বরบกวนหน้อยนะ ช่วยเอานี้ไปให้ตึกนี้หน้อย พอดีไม่ว่าง รบกวนหน้อยแล้วกัน”

การใช้คำว่า “หน้อย” เป็นกลวิธีการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ ด้วยการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธี

ความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราความละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้น เป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย (Minimize the imposition) ซึ่งเป็นกลวิธีผู้พูดลดการบังคับผู้ฟัง ด้วยการใช้อ้อยคำสละสลวยแทน เช่น *I just want ask you if I can borrow a little paper.* (ตัวอย่างจาก Brown and Levinson, 1987: 177) โดย “just” จัดเป็นการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย

การใช้คำว่า “หน่อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำที่ถูกรบกวนไม่ใช่เรื่องลำบากใหญ่โตมาก ซึ่งโดยปกติแล้วในสังคมนายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหารมาด้วยกันจะมีความผูกพันกันมาก ดังนั้นการจะไหว้วานขอความช่วยเหลือมักปรากฏได้อย่างสามัญและเสมอ แต่ลักษณะการใช้ภาษาในการขอร้องที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่าง สามารถแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจและเกรงใจซึ่งกันและกันอันเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของสังคมไทย

ดังนั้นแม้ว่าทหารภายนอกจะดูเข้มแข็ง แต่ในเรื่องการใช้ภาษาในการขอร้องสามารถสะท้อนให้เห็นความอ่อนโยนจากการใช้คำสุภาพนี้ได้

นอกจากคำว่า “หน่อย” ผู้วิจัยยังพบการปรากฏของการใช้คำว่า “นิดหนึ่ง” ตัวอย่างเช่น

(153) “เพื่อน พอดีเรามีธุระสำคัญด่วนมากเลย เราวานนายไปส่งงานให้เรานิดหนึ่งนะ”

การใช้คำว่า “นิดหนึ่ง” ก็เป็น 1 ในกลวิธีการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ ด้วยการปรับตัวเปล่งให้น้อยลงที่ทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการะงานที่ถูกรบกวนมีปริมาณน้อย ไม่น่าลำบากมาก และยังแสดงความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้รับสารอีกด้วย

1.2 การใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง เช่น

(154) “เฮ้ย ภูขอืมคนหน่อยนะ จะเอาไปช่วยเหลือคนน้ำท่วม เดี่ยวภูทำหนังสือตามไป ขอบใจวะ”

(155) “เฮ้ยเพื่อน เดี่ยวทหารที่ภูขอมาช่วยภูนะ ภูขอมึงไว้ถึงเที่ยงได้ไหม”

(156) “เสี้ย ช่วยไปส่งนี้ให้ภูหน้อยดิ ภูต้องรีบใช้ด่วนเลย อันนี้ก็ต้องรีบส่งเหมือนกัน ขอบใจมากเพื่อน”

(157) “เสี้ย เพื่อน วานเอานี้ไปส่งให้หน้อยสิวะ ภูไม่ว่างวะผู้พันเรียกใช้ด่วน”

(158) “เออเพื่อน วานเอางานนี้ไปส่งให้ภูหน้อยสิวะ ภูมีงานด่วนวะ”

(159) “เสี้ยภูติดงานด่วนพอดีโว้ย วานเอางานนี้ไปส่งให้ภูหน้อยได้ไหมวะด่วนจริง ๆ เพื่อน”

(160) “เสี้ยวาน ไปส่งงานให้ภูที่ได้ไหมวะ ด่วนจริง ๆ วะ พอดีผู้พันเรียกใช้”

การใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “ภู, มิ่ง” จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกด้วยกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม (Use in-group identity markers) ตามแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังเห็นความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ด้วยการใช้ภาษาถิ่น ภาษาสแลง ภาษาที่รู้เฉพาะกลุ่ม หรือคำที่แสดงความเป็นกันเอง โกล้ชิด เช่น mate, honey, buddy เป็นต้น (Brown and Levinson, 1987: 107) ดังนั้นการใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “ภู, มิ่ง” ก็ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความใกล้ชิด ผูกพัน และเป็นกันเองของผู้พูด ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มเพื่อนร่วมรุ่น ทำให้รู้สึกว่าการขอรบกวนครั้งนี้ น่าเห็นใจ และน่าที่จะเอื้อเพื่อให้เพื่อนเห็นแก่เพื่อนร่วมรุ่นเดียวกันซึ่งผูกพันกัน เคยลำบากร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกันสมัยเป็นนักเรียนทหาร เรื่องรบกวนครั้งนี้จึงให้ความรู้สึกที่เล็กน้อยมากสำหรับคนเป็นเพื่อนกัน

1.3 การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, วะ” เช่น

(161) “ไอ้ทหารที่มาทำงานนะ ขอส่งคืน 6 โมงได้ไหมวะ พอดีงานมันยังไม่เสร็จวะ”

(162) “เออเพื่อน ภูขอคนไปช่วยเรื่องน้ำท่วมหน้อยซัก 20 คน มิ่งขัดข้องอะไรไหมวะ เดียวภูทำหน้าที่ตามไป”

(163) “เพื่อน วานไปส่งงานให้ทีสิวะ กูติดงานจริงๆ พอดีผู้พันเรียกใช้ด่วน”

(164) “เฮ้ยเพื่อน ระบายงานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ กูติดงานด่วนจริงๆ เดี่ยวเย็นนี้กูเลี้ยงข้าว”

(165) “เพื่อน ework นี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ งานกูสั้นจริงๆ จัดระบบไม่ถูกแล้ว ช่วยกูทีเดี๋ยวเย็นนี้กูเลี้ยงข้าว”

(166) “เฮ้ยวานไปส่งงานให้กูทีได้ไหมวะ ด่วนจริงๆ ะ พอดีผู้พันเรียกใช้”

(167) “เฮ้ยเพื่อน ระบายหน่อยสิวะ ช่วยework นี้ไปส่งให้กูที กูกำลังติดงานด่วนอยู่ พอดีอันนี้เค้าจะรีบเอา”

(168) “เพื่อนวานหน่อยสิ ework นี้ไปส่งให้กูทีได้ไหมวะ กูติดงานด่วนพอดี”

การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, ะ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพด้วยกลวิธีความสุขทางด้านบวกประเภทใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม ตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของบราวน์และเลวินสัน เนื่องจากการใช้คำคะนองโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย ให้ความรู้สึกเป็นกันเองและดูใกล้ชิดสนิทสนมกัน ไม่ต้องวางตัวหรือเกรงใจกันมาก ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความ เป็นพรรคเป็นพวกเดียวกัน

1.4 การใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, ระบาย” เช่น

(169) “เดี๋ยวยังมึงช่วยส่งคนมาช่วยกูซัก 30 คนแล้วกัน เจอกูที่กองพันก็ได้ เดี่ยวกูเอารถจากหน่วยกูไปเอง”

(170) “เพื่อนช่วยework นี้ไปส่งให้หน่อย เพราะว่าเรามิงานสำคัญต้องทำ ถ้าเกิดไม่เป็นการระบายหรือว่าติดการกิจอะไรก็ช่วยดำเนินการให้ด้วย”

(171) “เฮ้ยเพื่อน รบกวนเอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ กูติดงานด่วนจริง ๆ เดียวเย็นนี้กูเลี้ยงข้าว”

(172) “เฮ้ยเพื่อน รบกวนหน่อยสิวะ ช่วยเอางานนี้ไปส่งให้กูที กูกำลังติดงานด่วนอยู่ พอตีอันนี้เค้าจะรีบเอา”

(173) “เพื่อนวานหน่อยสิ เอางานนี้ไปส่งให้กูทีได้ไหมวะ กูติดงานด่วนพอดี”

ความหมายของคำว่า “ช่วย” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2442 หมายถึง “ส่งเสริมเพื่อให้สำเร็จประโยชน์; ป้องกัน” ส่วนความหมายของคำว่า “วาน” หมายถึง “ขอให้ช่วยทำแทนตัว”

การใช้คำแสดงความสุภาพ “ช่วย, วาน, รบกว” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, รบกว” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, รบกว” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอร้องอันเป็นการรบกว จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำแต่ผู้พูดให้วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอน

1.5 การใช้อุทกถายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เช่น

(174) “เฮ้ยเพื่อน รบกวนเอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ กูติดงานด่วนจริง ๆ เดียวเย็นนี้กูเลี้ยงข้าว”

(175) “เฮ้ยกูติดงานด่วนพอดีโว้ย วานเอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะด่วนจริง ๆ เพื่อน”

(176) “เพื่อนวานหน่อยสิ เอางานนี้ไปส่งให้กูทีได้ไหมวะ กูติดงานด่วนพอดี”

การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังแม้จะมีสถานภาพเท่ากัน แต่เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง ผู้พูดจึงมีการกล่าวเพื่อให้ทางเลือกอันแสดงถึงความเกรงใจของผู้พูด

การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ที่กล่าวต่อเพื่อนร่วมงานด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงความเกรงใจและการไม่บีบบังคับ กลวิธีแสดงความรู้สึกด้วยการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงความเกรงใจ ห่วงใยและให้อำนาจในการตัดสินใจ รวมถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

ตารางที่ 3 แสดงกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ด้านการใช้คำ : กลวิธีแสดงความรู้สึกในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

ตัวชี้วัดความสุภาพ	กลวิธีด้านการใช้คำ
1. การใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม	1. การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง
2. การลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย	2. การใช้ตัวแปลงให้น้อยลงด้วยการใช้คำว่า “น้อย”
3. การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง	3. การใช้คำแสดงความรู้สึกสุภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน”
4. การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง	4. การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม”

2. กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องด้านกลวิธีกรพุด

จากการศึกษา พบกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานด้านกลวิธีกรพุดจำนวน 5 กลวิธี ดังนี้

2.1 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เช่น

(177) “ไอ้ทหารที่มาทำงานนะ ขอส่งคืน 6 โมงได้ไหมวะ พอดีงานมันยังไม่เสร็จ วะ”

(178) “เฮ้ย เดี๋ยวถูกขี้มคนหน้อยนะ เอาไปช่วยอพยพคนน้ำท่วม เดี๋ยวหนังสือตาม ไปทีหลังนะ”

(179) “เออฝากหน้อยพอดีติดธุระ ฝากส่งงาน หน้อย ชอบใจมากเพื่อน”

(180) “เพื่อน พอดีเรามีธุระสำคัญด่วนมากเลย เราวานนายไปส่งงานให้เราคืนหนึ่ง นะ”

(181) “เฮ้ย ช่วยไปส่งนี้ให้หน้อยดิ ต้องรีบใช้ด่วนเลย อันนี้ก็ต้องรีบส่งเหมือนกัน ชอบใจมากเพื่อน”

(182) “เฮ้ยถูกติงงานด่วนพอดีไว้ว วานเอางานนี้ไปส่งให้กูหน้อยได้ไหมวะ ด่วน จริง ๆ เพื่อน”

ตัวอย่างที่ (177) – (182) ผู้พูดแสดงถึงความจำเป็นหรือความต้องการของตน โดยไม่มีเหตุผลอื่นมาประกอบ แสดงให้เห็นถึงความจริงจังในการนำเสนอปัญหาที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังรับรู้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา จึงไม่ต้องมีเหตุผลหรือข้ออ้างอื่นมาประกอบ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดง ความสุภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงจัง กล่าวคือ ผู้พูดต้องการนำเสนอความจำเป็นของตนในการขอร้องครั้งนี้ด้วยการกล่าวถึงเหตุผล จำเป็นอย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงความจริงจังของผู้พูด และเกิดความเห็นใจตามคำขอร้อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอร้อง อันแสดงถึงความจริงจังของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และพิจารณาตามคำขอร้อง

2.2 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวถามความสมัครใจ (ถามความสะดวกของผู้ฟัง) เช่น

(183) “เฮียเพื่อน ขอรับการสนับสนุนคนไปช่วยอพยพชาวบ้านที่น้ำท่วมหน้อยซัก 20 คน คนพอไหม ซัดซ้องอะไรี่เปล่า มึงมีกิจอะไรใหม่”

(184) “เฮียเพื่อน ขอรับการสนับสนุนตรงนี้หน้อยได้เปล่า ซัก 20 นาย คนพอไหม ซัดซ้องอะไรใหม่ ถ้าไม่ซัดซ้อง ภูเขาเลยนะ”

(185) “เฮียเพื่อน พอดีมีงานด่วนวะ ฝากงานนี้ส่งให้หน้อยซิ ว่างรีเปล่าวะ”

(186) “เพื่อนช่วยเอางานนี้ไปส่งให้หน้อย เพราะว่าเรามีงานสำคัญต้องทำ ถ้าเกิดไม่เป็นรบกวนหรือว่าติดภารกิจอะไรก็ช่วยดำเนินการให้ด้วย ว่างรีเปล่าอะ”

(187) “เฮียเพื่อน กูมีงานด่วนวะ ฝากงานนี้ส่งให้หน้อยซิ มึงว่างรีเปล่าวะ”

ตัวอย่างที่ (183) – (187) ผู้พูดกล่าวถึงเหตุจำเป็นหรือความต้องการของตนก่อน เช่น “พอดีมีงานด่วนวะ” ผู้พูดบอกเหตุจำเป็นของตน, “ขอรับการสนับสนุนตรงนี้หน้อย” ผู้พูดแสดงความต้องการของตน เป็นต้น แล้วจึงตามด้วยการถามความสะดวกของผู้ฟัง เช่น “มึงว่างรีเปล่าอะ”, “คนพอไหม ซัดซ้องอะไรใหม่” เป็นต้น

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ ด้วยการถามความสะดวกของผู้ฟัง เป็นการใช้กลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่แสดงออกถึงความจริงจัง และความห่วงใยผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็น

เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกห่วงใยผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถามความสะดวกของผู้ฟังด้วย

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และถามความสะดวกของผู้ฟัง จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอรับรองเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับ กลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอรับรองลักษณะแสดงออกถึงห่วงใย และใส่ใจผู้ฟังในเรื่องความสะดวก

2.3 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

(188) “เดี๋ยวรบกวนหน่อยนะ ช่วยเอานี้ไปให้ตึกนี้หน่อย พอดีไม่ว่าง รบกวนหน่อย
แล้วกัน”

(189) “เพื่อนช่วยส่งงานอันนี้แทนหน่อยไ้vey พอดีเราติดงานอันนี้อยู่ รบกวนหน่อย
แล้วกัน”

ตัวอย่างที่ (188) – (189) ผู้พูดกล่าวถึงเหตุจำเป็นหรือความต้องการของตนก่อน คือ “พอดีไม่ว่าง”, “พอดีเราติดงานอันนี้อยู่” ผู้พูดบอกเหตุจำเป็นของตน แล้วจึงตามด้วยการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟังว่า “รบกวนหน่อยแล้วกัน”

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอรับรองเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน ซึ่งคล้ายกับกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตนและถามความสะดวกของผู้ฟัง กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอรับรองครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึก
 เกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงภาพลักษณ์แบบผสม เพื่อขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธี
 ภาพลักษณ์ด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีภาพลักษณ์ด้านลบ ประเภทการลดอัตรา
 ล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตาม
 แนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงภาพ
 ลักษณ์ในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง โดยผู้พูดพยายามใช้คำที่ให้ผู้ฟังรู้สึก
 ว่าเรื่องที่ตนรบกวนเป็นเรื่องเล็กน้อย ด้วยการใช้คำว่า “หน่อย”

2.4 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน

(190) “ยังไงเราขอรบกวนเพื่อนส่งงานแทนเรา เรามีธุระจำเป็นจริง ๆ เดี๋ยวโอกาส
หน้าเดี๋ยวเราตอบแทน”

(191) “เฮ้ย เราไม่วางวะ ช่วยเอางานไปส่งให้หน่อย วางรีเปลา ถ้าวางก็ช่วย ๆ
 หน่อย เดี๋ยวเย็นนี้เลี้ยงข้าว”

(192) “เฮ้ยเพื่อน รบกวนเอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ กูดงานด่วนจริง ๆ
เดี๋ยวเย็นนี้กูดเลี้ยงข้าว”

(193) “เพื่อน เอางานนี้ไปส่งให้กูหน่อยได้ไหมวะ งานกูดันจริง ๆ จัดระบบไม่ถูก
 แล้ว ช่วยกูดิ เดี๋ยวเย็นนี้กูดเลี้ยงข้าว”

ตัวอย่างที่ (190) – (193) ผู้พูดกล่าวถึงเหตุจำเป็นหรือความต้องการของตนก่อน เช่น
 “เรามีธุระจำเป็นจริง ๆ”, “งานกูดันจริง ๆ” เป็นต้น แล้วจึงตามด้วยการกล่าวเสนอการตอบแทน
 ผู้ฟัง เช่น “เดี๋ยวโอกาสหน้าเดี๋ยวเราตอบแทน”, “เดี๋ยวเย็นนี้เลี้ยงข้าว” เป็นต้น

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน
 เป็นกลวิธีแสดงภาพลักษณ์ในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออก
 ทั้งความจริงใจ และการเสนอให้ผลตอบแทน ซึ่งการเสนอผลตอบแทนนี้แสดงออกในลักษณะ
 สำนึกบุญคุณมากกว่าการต้องการจ้างวาน

Brown and Levinson (1987) กล่าวถึงกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้ของขวัญ (Give gift) ว่าเป็นการที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังพอใจ เป็นการแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่า ผู้พูดรู้ว่าผู้ฟังต้องการอะไรและปรารถนาจะให้ผู้ฟังสมหวังในสิ่งนั้น

ดังนั้นการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวเสนอการตอบแทน จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยแบบผสม ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้ของขวัญ โดยเป็นการที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังพอใจตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องในลักษณะการเสนอให้ผลตอบแทน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสำนึกบุญคุณ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงถึงการให้ความหวังด้วยการให้สัญญาผู้ฟังด้วย

2.5 การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

(194) “เอ๊ย เราขอฝากไปส่งงานให้หน่อยได้ไหม เพราะว่าช่วงเวลาตอนนี้ยังไม่ว่างเลย ยังไงช่วยไปส่งงานตรงนี้ให้หน่อย รบกวนหน่อยนะ”

ตัวอย่างที่ (194) ผู้พูดกล่าวถามความสมัครใจของผู้ฟังก่อน คือ “ฝากไปส่งงานให้หน่อยได้ไหม” แล้วจึงตามด้วยการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน คือ “เพราะว่าช่วงเวลาตอนนี้ยังไม่ว่างเลย” แล้วจบด้วยการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจว่า “รบกวนหน่อยนะ”

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่พบน้อยที่สุด เป็นกลวิธีที่แสดงออกถึงความจริงใจ ห่วงใย และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน จัดเป็นกลวิธีที่สุภาพมากสำหรับการกล่าวกับเพื่อนร่วมงานซึ่งมีสถานภาพเท่ากัน แสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรบกวนครั้งใหม่ของผู้พูดเป็นอย่างสูง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน +

กล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสมในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพถึง 3 แนวคิด ได้แก่ กลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง กลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งกลวิธีนี้เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องในลักษณะที่ผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรบกวนครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ตารางที่ 4 แสดงกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย
ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความรู้สึกในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน

ตัวชี้วัดความสุภาพ	กลวิธีแสดงความรู้สึก	ร้อยละของการปรากฏ
1. การให้เหตุผล	1. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน	31.48
2. - การให้เหตุผล - การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง	2. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวถามความสมัครใจ	38.17
3. - การให้เหตุผล - การลดอัตราการล่วงละเมิด	3. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ	19.25
4. - การให้เหตุผล - การให้ของขวัญ	4. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน	6.29
5. - การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง - การให้เหตุผล - การลดอัตราการล่วงละเมิด	5. การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ	4.81

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ
ปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้ตัวแปลงให้น้อยลงด้วยการใช้คำว่า “หน่อย”
2. กลวิธีที่ใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง
3. กลวิธีที่ใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, ะ”
4. กลวิธีที่ใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกวาน”
5. กลวิธีที่ใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม”

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีกร
พูด ปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน
2. กลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวถามความสมัครใจ
3. กลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึก
เกรงใจ
4. กลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน
5. กลวิธีกรกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของ
ตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : กลวิธีกรกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา

จากการพิจารณาคำตอบของแบบสัมภาษณ์ในสถานการณ์สมมติที่ 3 6 และ 9

สถานการณ์สมมติที่ 3

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงจำของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งทหารเกณฑ์ในความดูแลของเขา มาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 6

“คุณบอกจำเพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า”

สถานการณ์สมมติที่ 9

“คุณมีประชุมด่วนและลืมโทรศัพท์มือถือไว้ที่รถ คุณจะบอกให้ลูกน้องนำกุญแจรถไปไข เพื่อหยิบโทรศัพท์มือถือมาให้ว่าอย่างไร”

ผู้วิจัยวิเคราะห์กถวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาด้านการใช้คำและด้านกถวิธีการพูด ได้ดังนี้

1. กถวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องด้านการใช้คำ

จากการศึกษา พบกถวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาด้านการใช้คำ จำนวน 4 กถวิธี ดังนี้

1.1 การใช้คำเรียกขาน

- การใช้คำเรียกขาน เป็นคำเรียกขาน เช่น

(195) “จำครับ ผมได้รับการกิจมาให้ไปช่วยประชาชนที่น้ำท่วม ผมอยากได้กำลังพลจากกองร้อยของจำครับ”

(196) “จ๋าครับ ผมมีภารกิจให้ไปช่วยเคลื่อนย้ายประชาชนที่ประสบอุทกภัย เดี๋ยวจ๋า ช่วยประสาน ผม.ร้อยให้หน่อยว่าผมต้องการคนซัก 20 คนนะ”

(197) “จ๋าครับ ผม---ที่ขอทหารมาช่วยงานครับ คือภารกิจที่แจ้งไว้ตอนแรกว่าจะแล้วเสร็จตอน 1200 เนี่ย ผมขอเลื่อนเวลาเป็น 1800 ครับ ถ้ายังไงรบกวนจ๋าโทร.แจ้งทาง ผม.ร้อยให้ด้วยครับ”

(198) “จ๋าไปเอาโทรศัพท์ที่รถให้หน่อยนะ ผู้หมวดลี้มไว้บนรถ”

(199) “จ๋าครับ พอดีผมลี้มมือถืออยู่ที่รถ ช่วยผมหน่อยแล้วกัน เอากุญแจผมไปเปิดที่รถ เอามือถือให้ผมหน่อยแล้วกัน รบกวนหน่อย”

(200) “จ๋า ช่วยไปเอาโทรศัพท์ที่รถผู้หมวดให้หน่อยนะ พอดีลี้มไว้บนรถ”

(201) “เออจ๋า ผมวานไปหยิบมือถือที่รถที่ซี พอดีผมต้องรีบเข้าประชุมด่วน รบกวนหน่อยนะ”

ตัวอย่างที่ (195) – (201) ผู้พูดใช้คำเรียกยศ “จ๋า” เป็นคำเรียกผู้ฟัง ซึ่งการใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟังตามสายการบังคับบัญชา กล่าวคือถ้าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียก เช่น “ช่วยไปเอาโทรศัพท์ที่รถผู้หมวดให้หน่อยนะ พอดีลี้มไว้บนรถ” จะให้ความรู้สึกห่างเหิน ห้วน และดูไม่ให้เกียรติผู้ฟัง

การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกผู้ฟัง จะช่วยลดความขัดแย้งในใจของผู้ฟังมากกว่าการพูดโดยไม่มีคำเรียก เนื่องจากการเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียกจะให้ความรู้สึกว่าผู้พูดไม่ให้เกียรติผู้ฟัง ดังนั้นกลวิธีนี้จึงจัดเป็นการลดอัตราการล่วงละเมิดด้วยการใช้คำเรียกที่เป็นทางการเพื่อให้เกียรติผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด

- การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เช่น

(202) “จำใจ พอดีทหารที่ทางหน่วยผมขอยืมตัวมา ทางหน่วยผมจะส่งคืนให้ 6 โมง เย็น ไม่ทราบว่าจะติดขัดตรงไหนไหม”

(203) “เออ จำวัตร พอดีผู้หมวดลืมนโทรศัพท์ไว้ พอดีติดประชุมอยู่ รีบยกช่วยหยิบ มือถือให้ผู้หมวดหน่อย พอดีผู้พันท่านจะโทรเข้ามือถือ”

(204) “จำแดง เดี๋ยวก เอากุญแจ รถ ไปเปิดเอามือถือมาให้ผู้กองหน่อย”

(205) “หมู่แจ๊ หมู่แจ๊ ไปเอามือถือให้หน่อย พอดีผมลืมนโทรศัพท์ไว้ในรถ ตอนนี ผมไม่สะดวกผมประชุมอยู่ ยังไงก็เอามาให้ที่ในห้องประชุมเลยนะ ขอบคุนมาก”

(206) “จำเอ ๆ ผมลืมนมือถือไว้ในรถนะ ช่วยไปเอาให้หน่อย”

ตัวอย่างที่ (202) – (206) แสดงการใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน ซึ่งจัดเป็น กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟัง กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้คำ เรียกขานอย่างเดียวจะให้ความรู้สึกแบบสั่งการมากกว่าขอร้อง เนื่องจากยศของผู้ฟังต่ำกว่าผู้พูดทำให้ รู้สึกถึงการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา แต่เมื่อผู้พูดเติมคำเรียกชื่อเข้าไปด้วย สามารถให้ ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น รวมทั้งแสดงถึงความใส่ใจในการจดจำชื่อผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่า ได้ด้วย

การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้วยการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ที่สอดคล้องกับแนวคิด เรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลด อัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการเรียกชื่อหลังยศให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น ลดความขัดแย้งในใจผู้ฟังจาก ความรู้สึกว่าคุณมีสถานภาพต่ำกว่า แต่ก็ยังแฝงไปด้วยอำนาจการบังคับบัญชาตามชั้นยศ

- การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน เช่น

(207) “เฮ้ยน้อง พี่วานให้ช่วยไปหยิบโทรศัพท์มือถือในรถให้พี่หน่อยดิ ขอบคุณมาก”

(208) “เฮ้ยน้อง โทษทีพี่วานหน่อย พี่ลืมโทรศัพท์ไว้ในรถนะ เดี่ยวช่วยเอาบุญแจไปไซรลให้หน่อย”

ตัวอย่างที่ (207) – (208) แสดงการใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบแต่การใช้คำเรียกขาน “น้อง” ซึ่งพบเฉพาะกรณีที่ผู้ฟังเป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นรุ่นน้อง ซึ่งหมายถึงเป็นนักเรียนทหารรุ่นน้องแต่ก็เป็นนายทหารสัญญาบัตรเช่นเดียวกัน ดังนั้นนัยยะของคำว่า “น้อง” จึงคล้ายกับคำว่า “พี่” ที่ใช้เรียกผู้บังคับบัญชา ซึ่งก็คือให้ความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนสำเร็จการศึกษาจากสถาบันทางทหารเดียวกัน แต่ผู้วิจัยไม่พบการใช้คำเรียกเครือญาติ “น้อง” เป็นคำเรียกขานกับผู้ได้บังคับบัญชาที่ต่ำกว่าสัญญาบัตร

การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาความเป็นเฉพาะกลุ่ม คือ การใช้คำแสดงความใกล้ชิด ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากทำให้คู่สนทนารับรู้ได้ถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ซึ่งทำให้การขอร้องรบกวนดูเป็นเรื่องเล็กน้อย สมควรให้การช่วยเหลือ

- การใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เช่น

(209) “พี่แดงครับ พอตีผมลืมของไว้ในรถครับ พี่ช่วยเอาบุญแจรถผมไปไซรลแล้วหยิบของมาให้ผมหน่อยนะครับ”

ตัวอย่างที่ (209) แสดงการใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน ซึ่งในงานวิจัยนี้พบการใช้คำเรียกขาน “พี่” ซึ่งพบในกรณีที่คู่สนทนาอายุมากกว่าหลายสิบปี อาจใกล้ชิดวัยเกษียณหรือผูกพันกันมานานจนคล้ายเป็นคนคุ้นเคยคนหนึ่ง เช่นกรณีนี้กลุ่มตัวอย่างใช้กล่าวกับคู่สนทนาที่เคยเห็นกันตั้งแต่ผู้พูดยังเป็นนักเรียนทหารอยู่ ทำให้เกิดความคุ้นเคยนับถือกัน จึงใช้คำว่า “พี่” แทนคำเรียกยศ และเพิ่มการเรียกชื่อต่อท้ายเพื่อให้ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมมากขึ้น

กลวิธีแสดงความรู้สึกด้วยการใช้คำเรียกขาน “พี่” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงถึงการถ่อมตนด้วยการยกให้คู่สนทนาอยู่ในฐานะพี่ ซึ่งสังคมไทยอันเป็นสังคมที่นับถือความอาวุโสตามอายุยกให้พี่มีฐานะสูงกว่าน้อง

1.2 การใช้คำแสดงความรู้สึก “ช่วย, วาน, รบกวน” เช่น

- (210) “ยังไงช่วยประสานกับทาง ผบ.ร้อยนิดนึงว่าผมอยากจะขอกำลังพลซัก 20 คน”
- (211) “เดี๋ยวเวลา 1100 ช่วยนำกำลังพลมาที่สี่แยกด้วย แล้วรถโดยสารของหน่วยผมจะไปรับ”
- (212) “ผมขอเลื่อนเวลาเป็น 1800 ครับ ถ้ายัง รบกวน จำ โทร. แจ้ง ทาง ผบ.ร้อย ให้ ด้วย ครับ”
- (213) “เดี๋ยว วาน ช่วย ไป หยิบ ของ ที่ รถ หน้า ย่น ะ ครับ คือมีเหตุจำเป็นจริง ๆ ต้องเข้าประชุมแล้วของนั้นก็สำคัญมาก วาน ให้ ไป เอา ให้ ที่ รถ ด้วย”
- (214) “พอดีผู้หมวดลืมมือถือไว้ในรถ รบกวน ช่วย เอา กุญแจ ไป ที่ รถ ไป ไข เอา มือ ถือ มา ให้ หน่อย”
- (215) “พี่แดง ครับ พอดี ผม ลืม ของ ไว้ ใน รถ ครับ พี่ ช่วย เอา กุญแจ รถ ผม ไป ไข รถ แล้ว หยิบ ของ มา ให้ ผม หน้า ย่น ะ ครับ”
- (216) “เฮีย น้อง พี่ วาน ให้ ช่วย ไป หยิบ โทรศัพท์ มือถือ ใน รถ ให้ พี่ หน้า ย่น ดิ ขอบคุณ มาก”

ตัวอย่างที่ (210) – (216) แสดงการใช้คำแสดงความรู้สึก “ช่วย, วาน, ระบาย” ในการขอร้อง ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกที่อาจจัดให้อยู่ในแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูด ถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, ระบาย” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, ระบาย” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอร้องอันเป็นการรบกวน จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำซึ่งผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าสามารถปฏิบัติได้ แต่ผู้พูดให้วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอนเพื่อแสดงถึงความเกรงใจผู้ฟัง

1.3 กลวิธีการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง

สำหรับการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ผู้วิจัยพบการปรากฏของการใช้คำว่า “หน่อย” เพื่อเป็นตัวแปลงที่ทำให้การขอร้องดูเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่นักหนา เช่น

(217) “เดี๋ยวจำช่วยประสาน ฝบ. ร้อยให้หน่อย ว่าผมต้องการคนซัก 20 คนนะ”

(218) “จำไปเอาโทรศัพท์ที่รถให้หน่อยนะ ผู้หมวดลืมไว้บนรถ”

(219) “เออจำจัดรถพอดีผู้หมวดลืมโทรศัพท์ไว้ พอดีติดประชุมอยู่ ระบายช่วยหยิบมือถือให้ผู้หมวดหน่อย พอดีผู้พันท่านจะโทรเข้ามือถือ”

(220) “จำแดงเดี๋ยวเอากุญแจรถไปเปิดเอามือถือมาให้ผู้กองหน่อย”

(221) “หมูแจ็ก หมูแจ็กไปเอามือถือให้หน่อย พอดีผมลืมโทรศัพท์ไว้ในรถ ตอนนี้ผมไม่สะดวกผมประชุมอยู่ ยังไงก็เอามาให้ที่ในห้องประชุมเลยนะ ขอบคุณมาก”

(222) “เดี๋ยวยระบายไปที่รถผมหน่อยนะ ไปเอามือถือมาให้หน่อย”

ตัวอย่างที่ (217) – (222) แสดงการใช้คำว่า “หน่อย” ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกด้านลบ การใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and

Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งการใช้คำว่า “หน้อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำที่ถูกรบกวนไม่ใช่เรื่องลำบากใหญ่โตมาก แต่ก็แสดงถึงความใส่ใจของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง จึงเพิ่มตัวแปลงนี้เข้ามาในประโยคขอร้องทำให้การรบกวนดูเบาลง และไม่ดูเป็นการตั้งมากจนเกินไปแม้ผู้ฟังจะเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีหน้าที่รับคำสั่งอยู่แล้วก็ตาม

1.4 การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เช่น

(223) “ผมได้รับการกิจมาให้ไปช่วยประชาชนที่น้ำท่วม ผมอยากได้กำลังพลจากกองร้อยของเจ้าครับ”

(224) “ผมขอเดือนเวลาเป็น 1800 ครับ ถ้ายังไรรบกวนจำโทร.แจ้งทาง ผบ.ร้อยให้ด้วยครับ”

(225) “พี่แดงครับ พอดีผมลืมของไว้ในรถครับ พี่ช่วยเอากุญแจรถผมไปจรดแล้วหยิบของมาให้ผมหน้อยนะครับ”

(226) “ผมมีประชุมด่วนนะ แล้วลืมโทรศัพท์ไว้ที่รถ เตี่ยรบกวนช่วยไปหยิบโทรศัพท์ในรถให้ด้วยนะ ขอขอบคุณมากครับ”

ตัวอย่างที่ (223) – (226) แสดงการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่พบน้อย คือ พบเพียง 14 ตัวอย่าง เนื่องจากตามสายการบังคับบัญชาทางทหารผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รับคำสั่งผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่สำหรับบางกรณีและบางคน อาจมีความรู้สึกว่าการจบข้อความแบบไม่มีคำลงท้ายให้ความรู้สึกห้วนและดูเป็นการตั้งมากจนเกินไป ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างบางคนจึงมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เพื่อให้การขอร้องดูเป็นการขอร้องมากกว่าเป็นการตั้ง การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชากรณีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ผู้พูด

แสดงให้ความเกรงใจผู้ฟังในระดับหนึ่ง ด้วยการเติมคำลงท้ายแสดงความสุภาพในประโยคขอเรื่อง เพื่อให้ความรู้สึกว่าเป็นการขอเรื่องจริง ๆ ไม่ใช่การสั่ง และเพื่อลดความขัดแย้งในจิตใจของผู้ฟังถึงความรู้สึกว่ามีสถานภาพต่ำกว่า

ตารางที่ 5 แสดงกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องของกำลังพลกองทัพอากาศ

ด้านการใช้คำ : กลวิธีแสดงความสุภาพในการกล่าวขอเรื่องผู้ใต้บังคับบัญชา

ตัวชี้วัดความสุภาพ	กลวิธีด้านการใช้คำ
1. การลดอัตราการล่วงละเมิด	1. การใช้คำเรียกขาน
- การใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม	- การใช้คำเรียกยศ เป็นคำเรียกขาน
- การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง	- การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน
2. การลดอัตราการล่วงละเมิด	- การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน
3. การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง	- การใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน
	2. การใช้คำว่า “หน่อย”
	3. การใช้คำแสดงความสุภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน”
	4. การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

2. กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องด้านกลวิธีกรพุด

จากการศึกษา พบกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องผู้ใต้บังคับบัญชาด้านกลวิธีกรพุดจำนวน 3 กลวิธี ดังนี้

2.1 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เช่น

(227) “ผมมีภารกิจให้ไปช่วยเหลือคนย้ายประชาชนที่ประสบอุทกภัย เดี่ยวจะช่วยเหลือประสาน ผมร้อยให้หน่อยว่าผมต้องการคนซัก 20 คนนะ”

(228) “ผมต้องการคนซัก 20 นาย ไปช่วยอพยพคนน้ำท่วม เดี่ยวผมจะโทร.ไปประสานกับ ผมร้อยอีกที ยังไงคุณจัดคนมาให้ผมก่อน”

(229) “จำไปเอาโทรศัพท์ที่รถให้หน่อยนะ ผู้หมวดลีมไว้บนรถ”

(230) “เฮ้ยน้อง โทษที่พี่วานหน่อย พี่ลีมโทรศัพท์ไว้บนรถนะ เดี่ยวช่วยเอากุญแจไปไขรถให้หน่อย”

(231) “พอดีผู้หมวดลีมมือถือไว้บนรถ ใจรบกวนช่วยเอากุญแจไปที่รถไปไขเอามือถือมาให้หน่อย”

(232) “เฮ้ยน้อง โทษที่พี่วานหน่อย พี่ลีมโทรศัพท์ไว้บนรถนะ เดี่ยวช่วยเอากุญแจไปไขรถให้หน่อย”

ตัวอย่างที่ (227) – (232) แสดงการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน ซึ่งเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่ผู้พูดแสดงออกถึงความต้องการให้เห็นความสำคัญของการรบกวนครั้งนี้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงความจำเป็น และจริงจังของผู้พูด ซึ่งจะให้เห็นความสำคัญที่ต้องปฏิบัติตามคำขอร้อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอร้อง อันแสดงถึงความจำเป็นและจริงจังของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และปฏิบัติตามคำขอร้อง

2.2 การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ
เช่น

(233) “หมู่ม้า หมู่ม้าไปเอามือถือให้หน่อย พอดีผมลีมโทรศัพท์ไว้บนรถ ตอนนี้ผมไม่สะดวกผมประชุมอยู่ ยังไงก็เอามาให้ที่ในห้องประชุมเลยนะ ขอบคุณมาก”

(234) “ผมมีประชุมด่วนนะ แล้วลืมโทรศัพท์ไว้ที่รถ เดี่ยวรบกวนช่วยไปหยิบโทรศัพท์ในรถให้ด้วยนะ ขอบคุณมากครับ”

(235) “เฮ้ยน้อง พี่วานให้ช่วยไปหยิบโทรศัพท์มือถือในรถให้พี่หน่อยดิ พี่ลืมไว้ขอบคุณมาก”

ตัวอย่างที่ (233) – (235) ผู้พูดกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตนก่อน เช่น “พอดีผมลืมโทรศัพท์ไว้ในรถ” แล้วจบด้วยการกล่าวแสดงการขอบคุณว่า “ขอบคุณมาก” หรือ “ขอบคุณมากครับ”

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตามในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงการขอบคุณ

Brown and Levinson (1987) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความรู้สึกในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการขอบคุณ (แสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง) (Go on record as incurring a debt, or as not indebting hearer) ซึ่งให้หลักการไว้ว่า เป็นการที่ผู้พูดเสนอกล่าวแสดงความหนี้บุญคุณที่ผู้ฟังมีให้ เช่น

I'd be eternally grateful if you wound...

I'll never be able to repay you if you... (Brown and Levinson, 1987: 210)

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการขอบคุณ (แสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง) ตามหลักการความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง

2.3 การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

เช่น

(236) “รบกวนช่วยไปเอาโทรศัพท์มือถือผมที่รถหน่อยได้ไหมครับ *พอดีผมติดธุระอยู่ตอนนี้*”

ตัวอย่างที่ (236) ผู้พูดถามความสมัครใจของผู้ฟังก่อนโดยสังเกตได้จากการใช้คำถามว่า “ได้ไหม” แล้วจึงตามด้วยการให้เหตุผลว่า “พอดีผมติดธุระอยู่ตอนนี้”

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่ คล้ายกับกลวิธีกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น + การกล่าวแสดงการขอบคุณ กล่าวคือแสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน แม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตามในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำถามความสมัครใจด้วยคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ผู้พูดต้องการถามเพื่อแสดงความไม่บีบบังคับเท่านั้น ไม่ใช่การถามแบบให้ทางเลือก เนื่องจากผู้พูดได้กำหนดคำตอบไว้ในใจอยู่แล้วว่าผู้ฟังต้องปฏิบัติตาม แต่ก็ไม่ต้องการใช้ประโยคคำสั่ง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่ สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง และกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผลตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องลักษณะไม่ตั้งบีบบังคับผู้ฟังจนเกินไป จึงมีการใช้คำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ก็เป็นคำถามเพื่อมารยาทเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อหวังผล

ตารางที่ 6 แสดงกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ด้านกลวิธีการพูด : กลวิธีแสดงความสุขภาพในการกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา

ตัวชี้วัดความสุขภาพ	กลวิธีแสดงความสุขภาพ	ร้อยละของการปรากฏ
1. การให้เหตุผล	1. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน	81.11
2. - การให้เหตุผล - การขอบคุณ	2. การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ	17.04
3. - การเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง - การให้เหตุผล	3. การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน	1.85

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้คำเรียกขาน ประกอบด้วย 1.1 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน 1.2 การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน และ 1.3 การใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน

2. กลวิธีการใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน”

3. กลวิธีการใช้คำว่า “หน่อย”

4. การใช้คำลงท้ายแสดงความสุขภาพ “ครับ”

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีการพูด ปรากฏ 3 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน
2. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ
3. กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

สรุปและอภิปรายผล

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้คำสุภาพแสดงการขอร้อง “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา

การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” จัดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของทหารในการสนทนากับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการแสดงความเคารพด้วยการให้เกียรติผู้บังคับบัญชา โดยการกล่าวขออนุญาตให้ผู้บังคับบัญชารับฟังถ้อยคำของตน ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหารไม่ว่าจะเป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ หรือไม่ทางการ ผู้ได้บังคับบัญชาก็จะใช้คำขึ้นต้นนี้เสมอ ทั้งนี้เพราะตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร การที่ผู้ได้บังคับบัญชาจะกล่าวถ้อยคำต่อผู้บังคับบัญชาไม่ว่าจะด้วยเรื่องใด ถือเป็นการรบกวนผู้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้ได้บังคับบัญชาก็ต้องกล่าวขออนุญาตก่อนทุกครั้ง

ฉะนั้น การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยแบบหนึ่ง ด้วยการใช้คำกล่าวที่แสดงความสุขภาพในเชิงขอการอนุญาตให้รับฟังการขอร้อง ซึ่งกลวิธีแสดงความสุขภาพด้วยการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” นี้ สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ด้านการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการขออนุญาตผู้บังคับบัญชาให้รับฟังคำพูดของตน เท่ากับเป็นการยกย่องคู่สนทนาว่าอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้พูด ผู้พูดจึงจำเป็นต้องแสดงความสุขภาพด้วยการนอบน้อมขอร้องให้คู่สนทนาอนุญาตให้ตนได้มีโอกาสพูด ทั้งนี้ตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร ถ้าการขออนุญาตพูดไม่เป็นการขัดจังหวะ

ระหว่างที่ผู้บังคับบัญชากำลังพูดอยู่ ถือว่าเมื่อกล่าวขออนุญาตแล้วผู้พูดสามารถกล่าวถ้อยคำของตนได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำอนุญาต

2. กลวิธีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่พบในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกคน เนื่องจากสังคมไทย การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เป็นคำสุภาพสำหรับบุรุษที่ใช้กล่าวกับผู้ที่มีอาวุโสหรือมีสถานภาพสูงกว่าตน แม้จะมีคำอื่นด้วย เช่น “ฮะ” แต่คำว่า “ครับ” มีลักษณะความเป็นทางการมากกว่า

ดังนั้น การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาวิธีหนึ่ง คือ การถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดถ่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าคู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าตน จึงต้องแสดงความสุภาพด้วยการลงท้ายบทสนทนาว่า “ครับ” ซึ่งให้ความรู้สึกเป็นทางการมากกว่าการลงท้ายว่า “ฮะ” หรือไม่มีคำลงท้ายใดๆ เลย เพราะถ้าไม่มีคำลงท้ายใดๆ เลย จะให้ความรู้สึกว่าการกล่าวขอร้องนี้ห้วนเกินไปจนดูเป็นการสั่งมากกว่าการขอร้อง

3. กลวิธีการใช้คำเรียกขาน

ได้แก่ 3.1 การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน และ 3.2 การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน

3.1 การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน

การใช้คำเรียกขาน “พี่” สำหรับนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่าทัพ ถือเป็นคำเรียกขานมีนัยลึกซึ้ง อันแสดงถึงความเคารพและความผูกพันกลมเกลียวกันฉันพี่น้องในหมู่นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน การใช้คำเรียกขาน “พี่”

ของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพจะใช้กับผู้บังคับบัญชาที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพเช่นเดียวกันเท่านั้น กล่าวคือถ้าผู้สนทนาเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพ ผู้พูดก็ไม่นิยมใช้คำเรียกขาน “พี่” แต่จะใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขานแทน

การใช้คำเรียกขาน “พี่” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำแบบหนึ่ง เนื่องจากทำให้ผู้สนทนารู้สึกถึงการให้ความนับถือแบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ซึ่งเน้นถึงความผูกพันกลมเกลียวกันทางจิตใจมากกว่าตามสายการบังคับบัญชา กลวิธีแสดงความสุภาพด้วยการใช้คำเรียกขาน “พี่” นี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงถึงการอ้อมตนด้วยการยกให้ผู้สนทนาอยู่ในฐานะพี่ ซึ่งสังคมไทยอันเป็นสังคมที่นับถือความอาวุโสตามอายุยกให้พี่มีฐานะสูงกว่าน้อง

3.2 การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นทางการ แสดงถึงการยกย่องให้เกียรติผู้สนทนา กล่าวคือผู้พูดต้องการแสดงความสัมพันธ์แบบระบบการบังคับบัญชา มากกว่าความสัมพันธ์แบบส่วนตัวเป็นกันเอง แม้การใช้คำเรียกขานแบบนี้จะดูห่างเหินมากกว่าการใช้คำเรียกขานแบบเครือญาติ แต่ให้ความรู้สึกยกย่องให้เกียรติผู้สนทนาแบบเป็นทางการมากกว่า กล่าวคือทำให้ผู้สนทนา รู้สึกถึงความมีอำนาจเหนือกว่าด้วยระบบชั้นยศและตำแหน่งที่สูงกว่า

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้ผู้สนทนา รู้สึกถึงการยกย่องให้เกียรติแบบเป็นทางการ แสดงถึงการมีอำนาจสูงกว่าด้วยระบบชั้นยศและตำแหน่ง กลวิธีแสดงความสุภาพด้วยการใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานนี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง

เนื่องจากผู้พูดแสดงการยกย่องคู่สนทนาด้วยการเรียกตามตำแหน่งในสายงาน อันแสดงถึงการให้อำนาจตามระบบการบังคับบัญชา

4. กลวิธีการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหมครับ”

การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังซึ่งอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่าในการตัดสินใจ และอีกประการก็คือผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเป็นฝ่ายผิดเองที่ต้องรบกวนจึงต้องการขอร้องผู้ฟัง แต่ก็ต้องให้เกียรติผู้ฟังซึ่งมีอำนาจสูงกว่าตัดสินใจพิจารณาเองว่าสมควรหรือไม่ เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง

ดังนั้นการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” จึงเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการให้อำนาจสูงกว่าและการไม่บีบบังคับ โดยกลวิธีแสดงความรู้สึกด้วยการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ด้านกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีการพูด ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น จัดเป็นกลวิธีการกล่าวขอร้องต่อผู้บังคับบัญชาที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด คือ พบร้อยละ 54.81 เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดกล่าวข้อเท็จจริง และความจำเป็นเร่งด่วนให้ผู้ฟังซึ่งผู้บังคับบัญชาทราบในฐานะเป็นผู้สั่งการ รวมทั้งในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่าตน และยังเป็นการให้เกียรติผู้บังคับบัญชาในลักษณะรายงานให้ทราบถึงข้อขัดข้องตาม

ความเป็นจริงให้ผู้บังคับบัญชาได้รับรู้ แม้จะเป็นความผิดพลาดของตนแต่ก็แสดงข้อเท็จจริงให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควรเอง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น เป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งสอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผลตามแนวคิดเรื่องคุณภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อเป็นเหตุผลประกอบการขอร้องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควร

2. กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า

กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า เป็นการกล่าวขอร้องที่มีการหวานล้อมให้ได้คำตอบที่ต้องการด้วยการนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้ฟัง อาจมีการสัญญาว่าจะต้องดีกว่าเดิม ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงคุณภาพกลวิธีหนึ่ง เนื่องจากไม่ใช่แค่การขอร้องตามสิ่งที่ตนเองปรารถนาเท่านั้น แต่ยังเป็น การนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าให้กับผู้ฟัง ซึ่งเท่ากับเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน กล่าวคือถ้าผู้ฟังยอมตามคำขอร้อง ผู้ฟังก็จะได้สิ่งที่ดีกว่า

ซึ่งกลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า จัดเป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันตามแนวคิดเรื่องคุณภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากผู้พูดใช้กลวิธีการกล่าวขอร้องในลักษณะนำเสนอทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อดึงดูดใจผู้ฟังให้ยอมแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ความรู้สึกละม่อมกัน ไม่มีใครได้ไม่มีใครเสีย

3. กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง

การกล่าวสารภาพตามตรงจัดเป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องในลักษณะการสารภาพตามตรงถึงเหตุที่ต้องมีการขอร้อง โดยไม่มีการให้เหตุผลหรือรายละเอียดอื่นที่ชัดเจน แต่เน้นสารภาพตามตรงคือไม่ส่งงาน ซึ่งแม้ไม่มีการให้ทางเลือกแบบประโยคคำถาม แต่ก็ไม่ใช่การล้ง เพราะเป็นประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบทั้งข้อเท็จจริง คือ ทำงานไม่ทัน และความต้องการของผู้พูด คือ ขอลื่อนส่งงาน

กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่แม้จะไม่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) แต่มีข้อเปรียบเทียบได้กับกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล ซึ่งมีหลักการว่า เป็นการที่ผู้พูดบอกเหตุผลว่าทำไมตนจึงต้องการสิ่งนั้น ๆ โดยผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังต้องการจะให้อะไรในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ แต่กลวิธีสารภาพตามตรง ผู้พูดจะไม่มี การบอกเหตุผลใด ๆ จะแสดงเพียงความต้องการของตนเท่านั้นในลักษณะสารภาพความคิดเพราะ คิดว่าผู้ฟังคงเกิดความเห็นใจ และยอมตามที่ขอร้อง กลวิธีนี้ผู้พูดคาดว่าคู่สนทนาต้องเกิดความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และยอมโอนอ่อนผ่อนตามตามคำขอร้อง เนื่องจากผู้พูดกล่าวสารภาพความจริง

4. กลวิธีการกล่าวคำถาม

กลวิธีการกล่าวคำถาม เป็นกลวิธีการกล่าวขอร้องที่ผู้พูดไม่ได้คาดหวังคำตอบจากผู้ฟัง เพียงแต่เป็นกลวิธีการแสดงออกถึงการลดการทำให้เสียหน้าด้วยการให้เลือก แต่แทนที่จะใช้ ประโยคคำถามในการขอร้องอย่างเดียว กลับมีการถามกลับนำก่อนเข้าสู่ประโยคขอร้องจริง ๆ เหมือนเป็นเชิงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความจำเป็นของผู้ฟัง แต่ตนเองก็ต้องการนำเสนอว่ามี จำเป็นยิ่งกว่า

กลวิธีการกล่าวคำถาม จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของ กำลังพลกองทัพไทย ซึ่งตรงกับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกแบบไม่ตรงประเด็น ประเภทการใช้คำถามย้อนกลับ เนื่องจากเป็นการที่ผู้พูดถามโดยไม่มุ่งหมายจะให้ตอบ คือผู้พูดแค่ต้องการแสดงให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดก็ใส่ใจความจำเป็นของผู้ฟัง จึงต้องมีการถามคำถามเพื่อความแน่ใจว่าผู้ฟังจะสะดวกตามคำ ขอร้องหรือไม่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการนำเสนอถึงความจำเป็นของตนซึ่งมีมากกว่า

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ ปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้ตัวแปลงให้น้อยลงด้วยการใช้คำว่า “น้อย”

การใช้คำว่า “น้อย” เป็นกลวิธีการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ ด้วยการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราความละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นกลวิธีผู้พูดลดการบังคับผู้ฟังด้วยการใช้ถ้อยคำสละสลวยแทน

การใช้คำว่า “น้อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำที่ถูกรบกวนไม่ใช่เรื่องลำบากใหญ่โตมาก ซึ่งโดยปกติแล้วในสังคมนายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหารมาด้วยกันจะมีความผูกพันกันมาก ดังนั้นการจะไหว้วานขอความช่วยเหลือมักปรากฏได้อย่างสามัญและเสมอ แต่ลักษณะการใช้ภาษาในการขอร้องที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่าง สามารถแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจและเกรงใจซึ่งกันและกันอันเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของสังคมไทย

ดังนั้นแม้ว่าทหารภายนอกจะดูเข้มแข็ง แต่ในเรื่องการใช้ภาษาในการขอร้องสามารถสะท้อนให้เห็นความอ่อนโยนจากการใช้คำสุภาพนี้ได้

2. กลวิธีการใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง

การใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “กู, มึง” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพด้วยกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า เป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังเห็นความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ด้วยการใช้ภาษาถิ่น ภาษาสแลง ภาษาที่รู้เฉพาะกลุ่ม หรือคำที่แสดงความเป็นกันเอง โกลීซิด ดังนั้นการใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “กู, มึง” ก็ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความใกล้ชิด ผูกพัน และเป็นกันเองของผู้พูด ซึ่งก่อให้เกิดความรับรู้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มเพื่อนร่วมรุ่น ทำให้รู้สึกว่าการขอร้องรบกวนครั้งนี้ น่าเห็นใจ และน่าที่จะเอื้อเพื่อให้ได้เห็นแก่เพื่อนร่วมรุ่นเดียวกันซึ่งผูกพันกัน เคยลำบากร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกันสมัยเป็นนักเรียนทหาร เรื่องรบกวนครั้งนี้จึงให้ความรู้สึกที่เล็กน้อยมากสำหรับคนเป็นเพื่อนกัน

3. กลวิธีการใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, วะ”

การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, วะ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพด้วยกลวิธีความสุขภาพด้านบวกประเภทใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม ตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นการใช้คำคะนองโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย ให้ความรู้สึกเป็นกันเองและดูใกล้ชิดสนิทสนมกัน ไม่ต้องวางตัวหรือเกรงใจกันมาก ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความ เป็นพรรคเป็นพวกเดียวกัน

4. กลวิธีการใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกววน”

การใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกววน” เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, รบกววน” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, รบกววน” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอร้องอันเป็นการรบกววน จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำแต่ผู้พูดให้วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอน

5. กลวิธีการใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม”

การใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังแม้จะมีสถานภาพเท่ากัน แต่เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง ผู้พูดจึงมีการกล่าวเพื่อให้ทางเลือกอันแสดงถึงความเกรงใจของผู้พูด

การใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ที่กล่าวต่อเพื่อนร่วมงานด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความเกรงใจและการไม่บีบบังคับ กลวิธีแสดงความสุขภาพด้วยการใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงความเกรงใจ ห่วงใยและให้อำนาจในการตัดสินใจ รวมถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีการพูด ปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ กล่าวคือ ผู้พูดต้องการนำเสนอความจำเป็นของตนในการขอร้องครั้งนี้ด้วยการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นอย่างจริงใจ ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงความจริงใจของผู้พูด และเกิดความเห็นใจตามคำขอร้อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุขภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอร้อง อันแสดงถึงความจริงใจของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และพิจารณาตามคำขอร้อง

2. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวถามความสมัครใจ

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ ด้วยการถามความสะดวกของผู้ฟัง เป็นการใช้กลวิธีแสดงความสุขภาพผสมกันในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความห่วงใยผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกห่วงใยผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถามความสะดวกของผู้ฟังด้วย

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และถามความสะดวกของผู้ฟัง จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการเน้น

ว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงห่วงใย และใส่ใจผู้ฟังในเรื่องความสะดวก

3. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน ซึ่งคล้ายกับกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตนและถามความสะดวกของผู้ฟัง กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพแบบผสม เพื่อขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการผลิตละเมิด โดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง โดยผู้พูดพยายามใช้คำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเรื่องที่ตนรบกวนเป็นเรื่องเล็กน้อย ด้วยการใช้คำว่า “หน่อย”

4. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกทั้งความจริงใจ และการเสนอให้ผลตอบแทน ซึ่งการเสนอผลตอบแทนนี้แสดงออกในลักษณะสำนึกบุญคุณมากกว่าการต้องการจ้างวาน

ดังนั้นการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวเสนอการตอบแทน จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยแบบผสม ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้ของขวัญ โดยเป็นการที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังพอใจตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องในลักษณะการเสนอให้ผลตอบแทน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสำนึกบุญคุณ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงถึงการให้ความหวังด้วยการให้สัญญาผู้ฟังด้วย

5. กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่พบน้อยที่สุด เป็นกลวิธีที่แสดงออกถึงความจริงใจ ห่วงใย และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน จัดเป็นกลวิธีที่สุภาพมากสำหรับการกล่าวกับเพื่อนร่วมงานซึ่งมีสถานภาพเท่ากัน แสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรบกวนครั้งนี้อย่างสูง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสมในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพถึง 3 แนวคิด ได้แก่ กลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง กลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราความละเมียดโดยการใช้น้ำคำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งกลวิธีนี้เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องในลักษณะที่ผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรบกวนครั้งนี้เป็นอย่างสูง

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้คำเรียกขาน ประกอบด้วย 1.1 การใช้คำเรียกยศ 1.2 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน 1.3 การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน และ 1.4 การใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน

1.1 การใช้คำเรียกยศ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟังตามสายการบังคับบัญชา กล่าวคือถ้าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียก จะให้ความรู้สึกห่างเหิน ห้วน และดูไม่ให้เกียรติผู้ฟัง

การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกผู้ฟัง จะช่วยลดความขัดแย้งในใจของผู้ฟังมากกว่าการพูดโดยไม่มีคำเรียก เนื่องจากการเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียกจะให้ความรู้สึกที่ผู้พูดไม่ให้เกียรติผู้ฟัง ดังนั้นกลวิธีนี้จึงจัดเป็นการลดอัตรา การล่วงละเมิดด้วยการใช้คำเรียกที่เป็นทางการเพื่อให้เกียรติผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด

1.2 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟัง กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้คำเรียกยศอย่างเดียวจะให้ความรู้สึกแบบสั่งการมากกว่าขอร้อง เนื่องจากยศของผู้ฟังต่ำกว่าผู้พูดทำให้รู้สึกถึงการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา แต่เมื่อผู้พูดเติมคำเรียกชื่อเข้าไปด้วย สามารถให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น รวมทั้งแสดงถึงความใส่ใจในการจดจำชื่อผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าได้ด้วย

การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้วยการใช้ตัวปลงให้น้อยลง ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการเรียกชื่อหลังยศให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น ลดความขัดแย้งในใจผู้ฟังจากความรู้สึกว่าตนมีสถานภาพต่ำกว่า แต่ก็ยังแฝงไปด้วยอำนาจการบังคับบัญชาตามชั้นยศ

1.3 การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพบแต่การใช้คำเรียกขาน “น้อง” ซึ่งพบเฉพาะกรณีที่ผู้ฟังเป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นรุ่นน้อง ซึ่งหมายถึงเป็นนักเรียนทหาร รุ่นน้องแต่ก็เป็นนายทหารสัญญาบัตรเช่นเดียวกัน ดังนั้นนัยยะของคำว่า “น้อง” จึงคล้ายกับคำว่า “พี่” ที่ใช้เรียกผู้บังคับบัญชา ซึ่งก็คือให้ความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนที่สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันทางทหารเดียวกัน แต่ผู้วิจัยไม่พบการใช้คำเรียกเครือญาติ “น้อง” เป็นคำ เรียกขานกับผู้บังคับบัญชาที่ต่ำกว่าสัญญาบัตร

การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการ ขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาความเป็นเฉพาะกลุ่ม คือ การใช้คำแสดงความใกล้ชิด ตามแนวคิดเรื่อง ความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากทำให้คู่สนทนารับรู้ได้ถึงความเป็นพวก พ้องเดียวกันซึ่งทำให้การขอร้องรบกวนดูเป็นเรื่องเล็กน้อย สมควรให้การช่วยเหลือ

1.4 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้อง ผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟัง กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้คำเรียกยศอย่างเดียวจะให้ความรู้สึกแบบสั่ง การมากกว่าขอร้อง เนื่องจากยศของผู้ฟังต่ำกว่าผู้พูดทำให้รู้สึกถึงการสั่งการตามสายการบังคับ บัญชา แต่เมื่อผู้พูดเติมคำเรียกชื่อเข้าไปด้วย สามารถให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น รวมทั้งแสดง ถึงความใส่ใจในการจดจำชื่อผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าได้ด้วย

การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการ ขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้วยการใช้ตัวแปลงให้สั้นลง ที่สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ประเภท การลดอัตราความรุนแรงลงโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียง เล็กน้อย เนื่องจากการเรียกชื่อหลังยศให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น ลดความขัดแย้งในใจผู้ฟังจาก ความรู้สึกที่ตนมีสถานภาพต่ำกว่า แต่ก็ยังแฝงไปด้วยอำนาจการบังคับบัญชาตามชั้นยศ

2. กลวิธีการใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน”

การใช้คำแสดงความสุขภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน” ในการขอร้อง เป็นกลวิธีแสดง ความสุขภาพที่อาจจัดให้อยู่ในแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธี

ความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอร้องอันเป็นการรบกวน จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำซึ่งผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าสามารถปฏิบัติได้ แต่ผู้พูดให้วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอนเพื่อแสดงถึงความเกรงใจผู้ฟัง

3. กลวิธีการใช้คำว่า “หน่อย”

การใช้คำว่า “หน่อย” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพชนิดการใช้ตัวแปลงให้น้อยลงที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งการใช้คำว่า “หน่อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำที่ถูกรบกวนไม่ใช่เรื่องลำบากใหญ่โตมาก แต่ก็แสดงถึงความใส่ใจของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง จึงเพิ่มตัวแปลงนี้เข้ามาในประโยคขอร้องทำให้การรบกวนดูเบาลง และไม่ดูเป็นการสั่งมากจนเกินไปแม้ผู้ฟังจะเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีหน้าที่รับคำสั่งอยู่แล้วก็ตาม

4. การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่พบน้อย คือ พบเพียง 14 ตัวอย่าง เนื่องจากตามสายการบังคับบัญชาทางทหาร ผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่รับคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่สำหรับบางกรณีและบางคน อาจมีความรู้สึกว่าการจบข้อความแบบไม่มีคำลงท้ายให้ความรู้สึกห้วนและดูเป็นการสั่งการมากเกินไป ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างบางคนจึงมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เพื่อให้การขอร้องดูเป็นการขอร้องมากกว่าเป็นการสั่ง การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาวิธีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงความเกรงใจผู้ฟังในระดับหนึ่ง

ด้วยการเติมคำลงท้ายแสดงความสุภาพในประโยคขอเรื่อง เพื่อให้ความรู้สึกว่าเป็นการขอเรื่องจริงๆ ไม่ใช่การสั่ง และเพื่อลดความขัดแย้งในจิตใจของผู้ฟังถึงความรู้สึกว่ามีสถานภาพต่ำกว่า

กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธี การพูด ปรากฏ 3 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่ผู้พูดแสดงออกถึงความต้องการให้เห็นความสำคัญของการรบกวนครั้งนี้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงความจำเป็น และจริงจังของผู้พูด ซึ่งจะทำให้เห็นความสำคัญที่ต้องปฏิบัติตามคำขอเรื่อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอเรื่องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอเรื่อง อันแสดงถึงความจำเป็นและจริงจังของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และปฏิบัติตามคำขอเรื่อง

2. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพแบบผสม ในการขอเรื่องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตามในการขอเรื่องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงการขอบคุณ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ประเภทการขอบคุณ (แสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง) ตามหลักการความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง

3. กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่คล้ายกับกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น + การกล่าวแสดงการขอบคุณ กล่าวคือแสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน แม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตามในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำถามความสมัครใจด้วยคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ผู้พูดต้องการถามเพื่อแสดงความไม่บีบบังคับเท่านั้น ไม่ใช่การถามแบบให้ทางเลือก เนื่องจากผู้พูดได้กำหนดคำตอบไว้ในใจอยู่แล้วว่าผู้ฟังต้องปฏิบัติตาม แต่ก็ไม่ต้องการใช้ประโยคคำสั่ง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง และกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผลตามหลักการความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องลักษณะไม่ตั้งบีบบังคับผู้ฟังจนเกินไป จึงมีการใช้คำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ก็เป็นการถามเพื่อมารยาทเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อหวังผล

บทที่ 5

ภาพสะท้อนค่านิยมหลักของกองทัพไทยจากกลวิธีในการขอร้อง ของกำลังพลกองทัพไทย

จากผลวิเคราะห์กลวิธีแสดงความรู้สึกภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยในบทที่ 5 ซึ่งพบกลวิธีแสดงความรู้สึกภาพในการขอร้องทั้งสิ้น 10 กลวิธี ได้แก่

1. การกล่าวถึงเหตุจำเป็นหรือความต้องการของตน
2. การกล่าวแสดงการขอบคุณ
3. การสารภาพตามตรง
4. การกล่าวคำถาม
5. การกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า
6. การกล่าวถามความสมัครใจ
7. การกล่าวเสนอการตอบแทน
8. การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ
9. การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง
10. การใช้คำแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม

ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน โดยไม่มีคำอธิบายหรือเงื่อนไขอื่นมาประกอบการขอร้อง เป็นกลวิธีที่พบการใช้มากที่สุด ทั้งต่อคู่สนทนาทั้ง 3 สถานภาพ คือ พบร้อยละ 54.81 ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา พบร้อยละ 31.48 ในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน และพบร้อยละ 81.11 ในการกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกใช้กลวิธีนี้ พบว่า เป็นกลวิธีที่ผู้พูดรู้สึกว่าจะแสดงออกถึงความจริงใจและความจำเป็นในการขอร้องมากที่สุด ด้วยการนำเสนอปัญหา เหตุจำเป็น หรือความต้องการของตน ให้ผู้ฟังรับทราบโดยตรง โดยปราศจากการแนะนำหรือสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความสำคัญ จำเป็นในการขอร้องครั้งนี้อย่างเปิดเผย จริงใจ และตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาตัดสินใจเองว่าจะสนองตามคำขอร้องหรือไม่

เมื่อนำแต่ละกลวิธีมาพิจารณาควบคู่กับค่านิยมหลักของกองทัพไทย ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีของกองทัพไทย ทั้ง 4 ประการ ได้แก่

1. ภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพ
2. ภาพสะท้อนถึงความจงรักภักดี
3. ภาพสะท้อนถึงความกล้าหาญ
4. ภาพสะท้อนถึงการทำงานเป็นทีม

ผู้วิจัยนำกลวิธีในการขอร้องเหล่านี้ที่คาดว่าจะสามารถสะท้อนให้เห็นค่านิยมหลักของกำลังพลกองทัพ อันปรากฏอยู่ในตัวกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งแสดงออกทางการใช้ภาษาในการสื่อสารกับกำลังพลกองทัพไทยด้วยกัน มาวิเคราะห์หาภาพสะท้อนค่านิยมหลักของกองทัพไทยจากการใช้ภาษาในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย โดยอาศัย “หลักนิยมทางทหาร” หรือค่านิยมหลัก (Core Values) ซึ่งกำหนดใช้โดยกองบัญชาการกองทัพไทย สำหรับให้กำลังพลในกองทัพไทยใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“ค่านิยมหลัก” เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอันหนึ่งขององค์กร ซึ่งจะบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ว่าต้องการให้บุคลากรทุกคนในองค์กรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร (แผ่นประชาสัมพันธ์ “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย”)

กองบัญชาการกองทัพไทยจึงได้กำหนด “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย” ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของกองทัพไทย ไว้ดังนี้

“ค่านิยมหลักกองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของกองบัญชาการกองทัพไทย เป็นสิ่งที่กำหนดให้กำลังพลทุกคนที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการกองทัพไทย มีพฤติกรรมในการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ค่านิยมหลักนี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้กองบัญชาการกองทัพไทยสามารถบรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนด และเป็นรากฐานในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่พึงประสงค์ของกองบัญชาการกองทัพไทยไปสู่วัฒนธรรมองค์กรที่ดีต่อไป” (แผ่นประชาสัมพันธ์ “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย”)

ค่านิยมหลักของบัญชีการกองทัพไทย กำหนดให้กำลังพลมีลักษณะดังต่อไปนี้

ความเป็นทหารอาชีพ

ความเป็นทหารอาชีพ (Professionalism) คือ ความมุ่งมั่นสำหรับสิ่งที่ดีที่สุดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยการทำงานอย่างทุ่มเทและทำให้ดีที่สุดตามขีดความสามารถที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง ยังผลให้เกิดความภาคภูมิใจถึงผลของงานที่ปรากฏออกมา รวมถึงมุ่งแสวงหาหนทางที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการพยายามค้นหาเพื่อขจัดสิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพและไร้ประโยชน์ ซึ่งในการปฏิบัติงานนั้น จะต้องพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งหน้าที่จะต้องให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ทันเวลา ครอบคลุม และ ยุติธรรม รวมทั้งประพฤติปฏิบัติตนให้แสดงออกถึงมาตรฐานสูงสุดของความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง

ในการปกครองและกำกับดูแลกำลังพล ผู้บังคับบัญชาแต่ละลำดับชั้นจะต้องมีความยุติธรรมและพร้อมรับผิดชอบต่อการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง จะไม่ยินยอมให้มีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ขัดต่อจรรยาวิชาชีพทหารด้วยการปกปิดพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การเสื่อมเสียชื่อเสียงของหน่วย

1.1 ความหมายของพฤติกรรมความเป็นทหารอาชีพ สรุปได้ดังนี้

- ความมีวินัย
- ความเป็นผู้นำ
- ความมุ่งสัมฤทธิ์ผล
- ความซื่อสัตย์
- การสร้างนวัตกรรม

1.2 พฤติกรรมบ่งชี้การเป็นทหารอาชีพ มีดังต่อไปนี้

- ประพฤติปฏิบัติตามวินัย แบบธรรมเนียมทหาร และจรรยาวิชาชีพทหารอย่างเคร่งครัด

- มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามค้นหาแนวทางปฏิบัติที่ดีกว่าในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน เพื่อปรับปรุงและขจัดสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จากขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน
- มั่นฝึก ศึกษา และพัฒนาตนเองเพื่อแสวงหากระบวนการและวิธีการทำงานตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
- มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

ภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพจากกลวิธีแสดงการขอร้อง

การขอร้องทุกกลวิธีที่พบ แสดงภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพซึ่งหมายถึงการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง โดยจะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างพยายามหาหนทางที่คิดว่าดีที่สุดในการขอร้องเพื่อให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย แม้จะต้องเสี่ยงในการลดขั้นตอนตามแบบแผนบางประการลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชา หรือถูกโต้แย้ง ทักท้วงจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เช่น การขอรับการสนับสนุนกำลังพลเพิ่ม โดยปกติจะต้องมีการทำหนังสือราชการให้ถูกแบบแผน เนื่องจากการติดต่อด่วนวาจา โดยเฉพาะทางโทรศัพท์นั้น ถือเป็นกรกระทำที่ข้ามขั้นตอน ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนจริง ๆ ไม่สมควรกระทำ เนื่องจากการเพิ่มภาระความรับผิดชอบให้กับผู้ถูกขอร้อง แต่ก็เลือกที่จะกระทำ ทั้งนี้เนื่องจากมุ่งเป้าที่ความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจมากกว่าห่วงสวัสดิภาพของตน

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน แสดงออกเรื่องความมีวินัยในการทำงาน มุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น

(1) “ที่ครับขออนุญาต ขอรับการสนับสนุนคนเพื่อเอาไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่---
เนื่องจากคนในหน่วยผมไม่พอ เดี่ยวผมจะทำหนังสือตามไปที่หลัง แต่ขอคนไปก่อนครับ”

(2) “สำหรับงานที่ได้สั่งการเอาไว้นะครับ ผมขออนุญาตส่งเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ เนื่องจากว่าผมมีภารกิจสำคัญ ถ้าเกิดไม่เป็นงานเร่งด่วน หรือกระทบกับภารกิจอะไรก็ ผมขออนุญาตส่งวันพรุ่งนี้ก็แล้วกันนะครับ”

(3) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

จากตัวอย่างที่ (1) จะเห็นได้ว่า ผู้พูดแสดงให้เห็นถึงมุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ คือ การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความกล้าตัดสินใจในตอนในการปฏิบัติด้วยการรายงานเหตุขัดข้องตามความเป็นจริงด้วยวาจา เพื่อความรวดเร็วในการประสานแล้วจึงค่อยปฏิบัติตามหลักการภายหลัง ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ตัวอย่างที่ (2) – (3) แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง คือ ความติดขัดในการปฏิบัติภารกิจ เนื่องจากมีภารกิจอื่นที่เร่งด่วนกว่า หรือมีเหตุผลส่วนตัว

กลวิธีแสดงการขอร้องที่พบยังแสดงถึงการพยายามปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจ กำลังพลกองทัพไทยจะพยายามหาวิธีในการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ไปสู่หนทางที่คิดว่าดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับภาษาทหารที่ว่า “คำสั่งทหารมีความอ่อนตัวสูง” หรือ “เด็ดขาด แต่ไม่แน่นอน” นั้นหมายถึง

สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการไปยังเป้าหมายได้ โดยที่เป้าหมายยังเหมือนเดิม แต่ทั้งนี้ต้องอาศัย การพิจารณาที่ถี่ถ้วน รวมทั้งอาศัยอำนาจการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาประกอบด้วย

ความจงรักภักดี

ความจงรักภักดี (Loyalty) คือ การยึดมั่นและแสดงออกซึ่งการปกป้อง เทิดทูนและ พิทักษ์รักษา 3 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยแสดงออกซึ่ง พฤติกรรมที่น้อมนำพระบรมราโชวาทและคำสัจย์ปฏิญาณในการปฏิบัติราชการ มาใช้ในการ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบในความรับผิดชอบ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมการปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่และ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดของปวงชนชาวไทยและประเทศชาติ ส่งผลต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักให้คงอยู่ตลอดไป

พฤติกรรมบ่งชี้ความจงรักภักดี มีดังต่อไปนี้

1. น้อมนำพระบรมราโชวาทและคำสัจย์ปฏิญาณในการปฏิบัติราชการ มาใช้ในการ ปฏิบัติงานของตนเอง
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น
3. ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่และเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกัน
4. ปฏิบัติงานที่สร้างคุณค่าและความคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและ ประเทศชาติ

ภาพสะท้อนด้านความจงรักภักดีจากกลวิธีแสดงการขอร้อง

ด้านความจงรักภักดี กลวิธีในการขอร้องแต่ละกลวิธีแสดงถึงการปฏิบัติกับผู้ร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ด้วยการพยายามรักษาหน้าเมื่อต้องมีการรบกวน เช่น

(4) “จำใจ พอดีทหารที่ทางหน่วยผมขออิมตัวมา ทางหน่วยผมจะส่งคืนให้ 6 โมงเย็น ไม่ทราบว่าจะติดขัดตรงไหนไหม”

(5) “ห่มุแจ๊จ ห่มุแจ๊จไปเอามือถือให้หน่อย พอดีผมลืมโทรศัพท์ไว้ในรถ ตอนนี้อยู่ไม่สะดวกผมประชุมอยู่ ยังไงก็เอามาให้ทีใน ห้องประชุมเลยนะ ขอบคุณมาก”

(6) “จำแดงครับ พอดีผมลืมของไว้ในรถครับ จำช่วยเอาคุณแจ๊จรถผมไปไซรด์แล้วหยิบของมาให้ผมหน่อยนะครับ”

ตัวอย่างที่ (4) – (6) แสดงให้เห็นการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน โดยการแสดงความเกรงใจด้วยการใช้กลวิธีแสดงความรู้สึก เช่น การใช้คำเรียกขานแบบเรียกยศ “จำ” หรือแบบเรียกตำแหน่ง “ห่มุ” เพื่อเป็นการให้เกียรติ รวมทั้งการให้คำแสดงการรบกวน เช่น “ช่วย” และยังพบการแสดงการขอบคุณด้วย เช่น ในตัวอย่างที่ (6)

ในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา แม้ว่าตามระบบอาวุโสซึ่งกำหนดด้วยชั้นยศ อันเป็นสิ่งที่กำลังพลกองทัพไทยทุกนายตระหนักกันดีอยู่แล้ว กำหนดให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่รองรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่มีชั้นยศสูงกว่า แต่จากการศึกษาพบว่า กำลังพลกองทัพไทยพยายามหา กลวิธีในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างประณีตประนอม แสดงถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเราด้วยการพยายามลดการทำให้เสียหน้าจากการถูกลังหรือรบกวน เช่น การกล่าวแสดงการขอบคุณ และการกล่าวถามความสมัครใจ ทั้งนี้เพื่อการเป้าหมายสำคัญคือการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น

ความกล้าหาญ

ความกล้าหาญ (Courage) ประกอบด้วย

- ความกล้าหาญด้านจิตใจ (Moral Courage) หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูก กล้าเปิดเผยในสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง กล้ายอมรับคำวิจารณ์ที่มีเหตุผล และยอมรับข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และปรับปรุง รวมถึงให้ข้อมูลในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง

- ความกล้าหาญทางกาย (Physical Courage) หมายถึง ความไม่กลัวในการเผชิญหน้าต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งที่เกิดผลต่อชีวิตโดยตรงและโดยอ้อม (ไม่เกิดกับร่างกายโดยตรง)

พฤติกรรมบ่งชี้ความกล้าหาญ มีดังต่อไปนี้

- มีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูก กล้าเปิดเผยในสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง ไม่โอนอ่อนผ่อนตามอิทธิพลใด ๆ

- กล้ายอมรับคำวิจารณ์ที่มีเหตุผล และยอมรับข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และปรับปรุงให้ดีขึ้น

- ให้ข้อมูลในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง ทั้งในฐานะผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน

- ไม่เกรงกลัวในการเผชิญหน้าต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งที่เกิดผลต่อชีวิตโดยตรงและโดยอ้อม

ภาพสะท้อนด้านความกล้าหาญจากกลวิธีแสดงการขอร้อง

ด้านความกล้าหาญ จากการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการสารภาพตามตรง แสดงถึงการมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องอย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากการให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง โดยไม่เกรงกลัวในการเผชิญหน้ากับคำตอบที่จะได้รับ ทั้งนี้ก็เพื่อความถูกต้อง และความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เช่น

(7) “ผู้พันครับคือว่าเย็นนี้ผมไม่ว่างครับ ผมมีธุระ ผมขอเลื่อนเป็นส่งวันพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

(8) “พี่ครับขออนุญาตครับ งานนี้มันรีบมากไหมครับพี่ ก็ผมดูแล้วว่ามันรายละเอียดเยอะเย็นนี้คงไม่เสร็จแน่ครับพี่ ยังไงผมขอส่งเป็นพรุ่งนี้แล้วกันนะครับพี่ แต่ถ้ามันด่วนจริง ๆ ผมก็เร่งให้พี่ได้แต่กลัวว่ามันจะออกมาไม่เรียบร้อยอะครับพี่”

(9) “โทษทีนะครับพี่ พอดีผมคงทำงานให้เสร็จไม่ทันตามเวลา ผมขอเลื่อนไปส่งวันต่อไปในวันพรุ่งนี้ พอดีได้ไหมครับ ถ้าไม่ได้ยังไงจะรีบทำให้เสร็จให้เร็วที่สุดครับ”

กลวิธีการขอร้องแบบกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการของตนอย่างตรงไปตรงมา และการสารภาพตามตรง ถือเป็นการแสดงออกซึ่งความกล้าหาญ คือการกล้าเผชิญหน้ากับความเป็นจริงของคำตอบการขอร้อง ที่อาจเป็นการยินยอม หรือการปฏิเสธก็ได้ เช่นตัวอย่างที่ (7) ผู้พูดกล้าสารภาพว่าตนมีธุระส่วนตัว ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงได้ ตัวอย่างที่ (8) ผู้พูดกล้ายอมรับกับผู้บังคับบัญชาว่า ภารกิจที่ตนได้รับมีรายละเอียดมาก ต้องอาศัยเวลาในการปฏิบัติพอสมควร ดังนั้นถ้าผู้พูดรีบส่งให้ทันกำหนด ผลงานที่ได้อาจไม่ดีเพียงพอ ผู้พูดจึงกล้าขอร้องให้ผู้บังคับบัญชาขยายเวลาให้ ส่วนตัวอย่างที่ (9) ผู้พูดกล้าสารภาพเพื่อยอมรับความจริงว่าตนทำงานไม่เสร็จ โดยไม่มีการอ้างเหตุผลหวานล่อม แต่ใช้วิธีการสารภาพตามตรง

แม้ว่าสถานการณ์สมมติบางสถานการณ์ เป็นสถานการณ์ที่เป็นเหตุผลส่วนตัว แต่กำลังพลกองทัพไทยก็เลือกใช้กลวิธีกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้เนื่องจากต้องการแสดงความจริงใจต่อผู้ฟัง รวมทั้งให้เกียรติผู้ฟังในฐานะที่ผู้ฟังก็มีชีวิตจิตใจ

เข้าใจความจำเป็นของสมาชิกในองค์กร ดังนั้นไม่ว่าผู้ฟังจะตอบการขอร้องเช่นใด ผู้พูดก็กล้าหาญพอที่จะยอมรับการตัดสินใจนั้นได้

การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) คือ การปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วมของทุกคน การทำงานเป็นทีมจะได้รับการปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมที่เข้มแข็งทั่วทั้งกองบัญชาการกองทัพไทย รวมถึงการมีภาวะผู้นำด้านบวกและการรับฟังความเห็น เพื่อนำไปสู่ความต้องการร่วมกันของสมาชิกในทีม การทำงานเป็นทีมของกองบัญชาการกองทัพไทย ถือเป็นกรรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในทุกสิ่งที่ทำ แสดงถึงความสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกันภายในกองบัญชาการกองทัพไทย ให้ประจักษ์ต่อหน่วยงานอื่น ๆ โดยผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับจะต้องสนับสนุนให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นและใช้ความได้เปรียบในความหลากหลายของความรู้และประสบการณ์เฉพาะตนของกำลังพล

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มีความหมายโดยรวมสรุปได้ดังนี้

- การบูรณาการ
- การปฏิบัติกรร่วม
- เป็นหนึ่งเดียวกัน

พฤติกรรมบ่งชี้การทำงานเป็นทีม มีดังต่อไปนี้

- ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม
- รับฟังความเห็นของเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในกลุ่มอย่างมีหลักการและเหตุผล

- ส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผยและแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ รวมถึงสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็นของกำลังพล (เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ)

- สื่อสารกันอย่างเปิดเผยและยอมรับวิธีการที่หลากหลายเพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกัน

- กล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา

- สามารถบูรณาการรวมแนวความคิดของหมู่คณะ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตรงตามสิ่งที่สมาชิกของทีมต้องการร่วมกัน

ภาพสะท้อนด้านการทำงานเป็นทีมจากกลวิธีแสดงการขอร้อง

ด้านการทำงานเป็นทีม กลวิธีในการขอร้องแต่ละกลวิธีแสดงถึงความพยายามในการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย จริงใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาคือเป็นหมู่คณะ เนื่องจากการปฏิบัติภารกิจของกำลังพลกองทัพไทยแต่ละนาย เป็นการปฏิบัติภารกิจแบบเป็นหมู่คณะ ไม่ใช่การทำงานคนเดียว ดังนั้นการไปสู่ความสำเร็จของการทำงานเป็นทีมก็คือ ความสำเร็จซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึง ความสามัคคี นั่นเอง ตัวอย่างเช่น

(10) “เฮ้ย กูขอยืมคนหน่อยนะ จะเอาไปช่วยเหลือคนน้ำท่วม เดี่ยวกูทำหน้าที่ตามไปขอใบใจวะ”

(11) “เฮ้ยเพื่อน เดี่ยวทหารที่กูขอมาช่วยกูนะ กูขอมีงไว้ถึงเที่ยงได้ไหม”

(12) “เฮ้ย ช่วยไปส่งนี้ให้กูหน่อยดิ กูต้องรีบใช้ด่วนเลย อันนี้ก็ต้องรีบส่งเหมือนกันขอใบใจมากเพื่อน”

(13) “เฮ้ย เพื่อน วานเอานี้ไปส่งให้หน่อยสิวะ กูไม่วางวะผู้พันเรียกใช้ด่วน”

ตัวอย่างที่ (10) – (13) แสดงออกถึงความสามัคคีประการหนึ่งก็คือ การให้ความร่วมมือ และการจะได้มาซึ่งความร่วมมือ ย่อมมาจากความยินยอมพร้อมใจ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ด้วยการแสดงถึงความเป็นพวกพ้อง เช่น การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง หรือการกล้าบอกความจำเป็นของตน ไม่ว่าจะเป็เหตุผลส่วนตัว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟัง ดังนั้นกำลังพลกองทัพไทยจึงมุ่งเน้นที่การ “ให้ใจ” กับผู้ร่วมงาน กล่าวคือ เน้นที่การยินยอมพร้อมใจ เต็มใจมากกว่าการบังคับ และการแสดงออกถึงความจริงใจในการขอร้อง ขอความร่วมมือ ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการได้มาซึ่งความสามัคคี อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

สรุปและอภิปรายผล

ภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพจากกลวิธีแสดงการขอร้อง แสดงให้เห็นจากการความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง โดยจะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างพยายามหาหนทางที่คิดว่าดีที่สุดในการขอร้องเพื่อให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย แม้จะต้องเสี่ยงในการลดขั้นตอนตามแบบแผนบางประการลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชา หรือถูกโต้แย้ง ทักท้วงจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้ เช่น การขอรับการสนับสนุนกำลังพลเพิ่ม โดยปกติจะต้องมีการทำหนังสือราชการให้ถูกแบบแผน เนื่องจากการติดต่อด้วยวาจา โดยเฉพาะทางโทรศัพท์นั้น ถือเป็นกรกระทำที่ข้ามขั้นตอน ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนจริง ๆ ไม่สมควรกระทำ เนื่องจากการเพิ่มภาระความรับผิดชอบให้กับผู้ถูกขอร้อง แต่ก็เลือกที่จะกระทำ ทั้งนี้เนื่องจากมุ่งเป้าที่ความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจมากกว่าห่วงสวัสดิภาพของตน

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน แสดงให้เห็นเรื่องความมีวินัยในการทำงาน มุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

กลวิธีแสดงการขอร้องยังแสดงถึงการพยายามปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจ กำลังพลกองทัพไทยจะพยายามหาวิธีในการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ไปสู่หนทางที่คิดว่าดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับภาษาทหารที่ว่า “คำสั่งทหารมีความอ่อนตัวสูง” หรือ “เด็ดขาด แต่ไม่แน่นอน” นั้นหมายถึง สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการไปยังเป้าหมายได้ โดยที่เป้าหมายยังเหมือนเดิม แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยการพิจารณาที่ดีถ้วน รวมทั้งอาศัยอำนาจการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาประกอบด้วย

ภาพสะท้อนด้านความจงรักภักดีจากกลวิธีแสดงการขอร้องแสดงให้เห็นจากการปฏิบัติกับผู้ร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ด้วยการพยายามรักษาหน้าเมื่อต้องมีการรบกวน

ในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา แม้ว่าตามระบบอาวุโสซึ่งกำหนดด้วยชั้นยศ อันเป็นสิ่งที่กำลังพลกองทัพไทยทุกคนตระหนักกันดีอยู่แล้ว กำหนดให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่รองรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่มีชั้นยศสูงกว่า แต่จากการศึกษาพบว่า กำลังพลกองทัพไทยพยายามหาวิธีในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างประนีประนอม แสดงถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเราด้วยการพยายามลดการทำให้เสียหน้าจากการถูกสั่งหรือรบกวน เช่น การกล่าวแสดงการขอบคุณ และการกล่าวถามความสมัครใจ ทั้งนี้เพื่อการเป้าหมายสำคัญคือการ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น

ภาพสะท้อนด้านความกล้าหาญจากกลวิธีแสดงการขอร้อง แสดงให้เห็นชัดเจนจากกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และกลวิธีการสารภาพตามตรง ซึ่งแสดงถึงการมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกอย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากการให้การให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง โดยไม่เกรงกลัวในการเผชิญหน้ากับคำตอบที่จะได้รับ ทั้งนี้ก็เพื่อความถูกต้อง และความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

กลวิธีการขอร้องแบบกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการของตนอย่างตรงไปตรงมา และการสารภาพตามตรง ถือเป็น การแสดงออกซึ่งความกล้าหาญ คือการกล้าเผชิญหน้ากับความ เป็นจริงของคำตอบการขอร้อง ที่อาจเป็นการยินยอม หรือการปฏิเสธก็ได้

แม้ว่าสถานการณ์สมมติบางสถานการณ์ เป็นสถานการณ์ที่เป็นเหตุผลส่วนตัว แต่กำลังพลกองทัพไทยก็เลือกใช้กลวิธีกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้เนื่องจากต้องการแสดงความจริงใจต่อผู้ฟัง รวมทั้งให้เกิดมิติผู้ฟังในฐานะที่ผู้ฟังก็มีชีวิตจิตใจ เข้าใจความจำเป็นของสมาชิกในองค์กร ดังนั้นไม่ว่าผู้ฟังจะตอบการขอร้องเช่นใด ผู้พูดก็กล้าหาญพอที่จะยอมรับการตัดสินใจนั้นได้

ส่วนภาพสะท้อนด้านการทำงานเป็นทีม กลวิธีในการขอร้องแต่ละกลวิธีแสดงถึงความพยายามในการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย จริงใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นหมู่คณะ เนื่องจากการปฏิบัติการกิจของกำลังพลกองทัพไทยแต่ละนาย เป็นการปฏิบัติการกิจแบบเป็นหมู่คณะ ไม่ใช่การทำงานคนเดียว ดังนั้นการไปสู่ความสำเร็จของการทำงานเป็นทีมก็คือ ความสำเร็จซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึง ความสามัคคี นั่นเอง

การแสดงออกถึงความสามัคคีประการหนึ่งก็คือ การให้ความร่วมมือ และการจะได้มาซึ่งความร่วมมือ ย่อมมาจากความยินยอมพร้อมใจ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ด้วยการแสดงถึงความเป็นพวกพ้อง เช่น การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง หรือการกล้าบอกความจำเป็นของตน ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลส่วนตัว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟัง ดังนั้นกำลังพลกองทัพไทยจึงมุ่งเน้นที่การ “ให้ใจ” กับผู้ร่วมงาน กล่าวคือ เน้นที่การยินยอมพร้อมใจ เต็มใจ มากกว่าการบังคับ และการแสดงออกถึงความจริงใจในการขอร้อง ขอความร่วมมือ ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการได้มาซึ่งความสามัคคี อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

บทที่ 6

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

1. โครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

จากการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของประโยคแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งจะพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง 2. การใช้คำในประโยคแสดงการขอร้อง และ 3. โครงสร้างประโยคแสดงการขอร้อง

ในประเด็นที่ 1. รูปประโยคแสดงการขอร้อง พบรูปประโยคแสดงการขอร้องโดยแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดได้ดังนี้

1. ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด: การกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดการขอร้องโดยอ้อมด้วยรูปประโยคคำถามมากที่สุด คือพบร้อยละ 72.23 โดยใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธว่า “ได้ไหม, ดีไหม” รวมทั้งพบการใช้รูปประโยคบอกเล่าร้อยละ 27.77 ซึ่งน้อยกว่ารูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ โดยพบการใช้คำว่า “ขอ” ขึ้นต้น เพื่อแสดงการบอกเล่าเชิงขออนุญาต

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่ 1. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และ 2. รูปประโยคบอกเล่า สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้การขอร้องโดยอ้อมเท่านั้น

การที่นายทหารส่วนมากเลือกใช้รูปประโยคคำถามซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อมในการกล่าวขอร้องผู้บังคับบัญชา เนื่องจากไม่เป็นการบิบบังคับผู้บังคับบัญชา กล่าวคือไม่เป็นการสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งผิดหลักอาวุโสทางทหาร รวมทั้งไม่เป็นกะเกณฑ์ผู้บังคับบัญชาให้ตัดสินใจ เพราะการใช้รูปประโยคคำถามเป็นการให้ทางเลือกแก่ท่านว่าอำนาจการตัดสินใจยังคงเป็นของท่านอยู่ ท่านมีสิทธิที่จะให้ตามคำขอร้อง หรือไม่ให้ก็ได้ ซึ่งแสดงถึงการเคารพและการให้เกียรติ

ทั้งยังให้ความรู้สึกว่ายับกับบัญชาเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าตัวผู้พูด มีอำนาจในการตัดสินใจแทนผู้พูด

2. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้พูด : การกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอร้องโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.04 โดยพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลงว่า “หน่อย, นิดนึง” ซึ่งเป็นการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง และยังพบการใช้รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ การขอร้องโดยอ้อม ซึ่งพบได้น้อย คือพบร้อยละ 12.96 โดยพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่ 1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องเพื่อนร่วมงาน ผู้พูดใช้ทั้งการขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้พูดเลือกใช้ประโยคคำสั่ง ซึ่งเป็นการขอร้องโดยตรงมากที่สุด ในการขอร้องเพื่อนร่วมงาน คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ใกล้ชิดกัน และที่สำคัญคือสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ทั้งยังเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นหล่อหลอมความรักและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นการขอร้องระดับเพื่อนกันจึงถือเป็นเรื่องเล็กน้อยมากในสังคมทหาร เหตุผลนี้จึงเป็นอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกใช้ภาษาของผู้พูด

3. ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด : การกล่าวขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งการขอร้องโดยตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.63 โดยใช้คำแสดงการสั่งเชิงขอร้อง ได้แก่ “ช่วย, รบกวน” มากที่สุด และใช้อนุภาคลงท้ายแสดงการสั่งเชิงขอร้องว่า “หน่อย, หน่อยนะ, นิดนึง” ซึ่งเป็นการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย และยังพบการใช้รูปแบบรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อม พบน้อยคือพบเพียงร้อยละ 10.37 โดยพบการใช้คำลงท้ายแสดงการถามเพื่อให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “ได้ไหม” และพบการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง “รบกวนช่วย”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรูปประโยคแสดงการขอร้อง ซึ่งพบรูปประโยค 2 แบบ ได้แก่

1. รูปประโยคคำสั่ง และ 2. รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ สามารถสรุปได้ว่า ในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ผู้พูดใช้ทั้งการขอร้องโดยตรง และการขอร้องโดยอ้อม

ผู้พูดใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยตรง และรูปประโยคคำถาม ซึ่งจัดเป็นการขอร้องโดยอ้อมในการกล่าวขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด และตามลักษณะสายงานผู้ได้บังคับบัญชามีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่ภารกิจนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา การขอร้องให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นก็ยอมทำได้แต่โดยมากมักใช้วิธีการขอร้องมากกว่าการสั่ง เนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่งานตามหน้าที่ ดังนั้นแม้ผู้พูดจะรู้ว่าตัวมีอำนาจสูงกว่าผู้ฟัง จึงเลือกกล่าวขอร้องโดยตรง คือ การใช้รูปประโยคคำสั่ง และแม้จะให้ความรู้สึกว่าเป็นการกล่าวที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า แต่ด้วยการขึ้นต้นที่ใช้คำแสดงการขอร้อง เช่น “ช่วย, วาน, รบกวน” รวมทั้งการใช้ชื่อนุภาคลงท้ายที่ให้ความรู้สึกเบาลง เช่น “หน่อย, นิด, หน่อยนะ” มาประกอบประโยค สามารถทำให้โครงสร้างประโยคคำสั่งนั้นกลายเป็นประโยคคำสั่งที่นุ่มนวลลงได้

2. กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องกำลังพลกองทัพไทย

จากการศึกษากลวิธีแสดงสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งพิจารณาเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1. การใช้คำ และ 2. กลวิธีการพูด ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

2.1 กลวิธีการใช้คำสุภาพแสดงการขอร้อง “ขออนุญาต” ขึ้นต้นบทสนทนา

การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” จัดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของทหารในการสนทนากับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นการแสดงความเคารพด้วยการให้เกียรติผู้บังคับบัญชา โดยการกล่าวขออนุญาตให้ผู้บังคับบัญชารับฟังถ้อยคำของตน ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหารไม่ว่าจะเป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นการ ผู้ได้บังคับบัญชาก็จะใช้คำขึ้นต้นนี้เสมอ ทั้งนี้เพราะตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร การที่ผู้ได้บังคับบัญชาจะกล่าวถ้อยคำต่อ

ผู้บังคับบัญชาไม่ว่าจะด้วยเรื่องใด ถือเป็นกรรบกวนผู้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้ได้บังคับบัญชา จึงต้องกล่าวขออนุญาตก่อนทุกครั้ง

ฉะนั้น การใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขออนุญาต” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพ ในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยแบบหนึ่ง ด้วยการใช้คำกล่าวที่แสดงความสุภาพในเชิงขอ การอนุญาตให้รับฟังการขอร้อง ซึ่งกลวิธีแสดงความสุภาพด้วยการใช้คำขึ้นต้นบทสนทนา “ขอ อนุญาต” นี้ สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านลบ ด้านการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อม ตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการ ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาให้รับฟังคำพูดของตน เท่ากับเป็นการยกย่องคู่สนทนาว่าอยู่ในฐานะที่ สูงกว่าผู้พูด ผู้พูดจึงจำเป็นต้องแสดงความสุภาพด้วยการนอบน้อมขอร้องให้คู่สนทนาอนุญาตให้ ตนได้มีโอกาสดู ทั้งนี้ตามธรรมเนียมปฏิบัติของทหาร ถ้าการขออนุญาตพูดไม่เป็นการขัดจังหวะ ระหว่างที่ผู้บังคับบัญชากำลังพูดอยู่ ถือว่าเมื่อกล่าวขออนุญาตแล้วผู้พูดสามารถกล่าวด้วยคำของ ตนได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำอนุญาต

2.2 กลวิธีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้อง ของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่พบในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทุกคน เนื่องจากสังคมไทย การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เป็นคำสุภาพสำหรับบุรุษที่ ใช้กล่าวกับผู้ที่มีอาวุโสหรือมีสถานภาพสูงกว่าตน แม้จะมีคำอื่นด้วย เช่น “ฮะ” แต่คำว่า “ครับ” มีลักษณะความเป็นทางการมากกว่า

ดังนั้น การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพ ในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชากลวิธีหนึ่ง คือ การต่อมตัวและยก ย่องผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธี ความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจาก เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าคู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าตน จึงต้องแสดงความสุภาพด้วยการ ลงท้ายบทสนทนาว่า “ครับ” ซึ่งให้ความรู้สึกเป็นทางการมากกว่าการลงท้ายว่า “ฮะ” หรือไม่มีคำ ลงท้ายใดๆ เลย เพราะถ้าไม่มีคำลงท้ายใด ๆ เลย จะให้ความรู้สึกว่าการกล่าวขอร้องนี้ห้วนเกินไป จนดูเป็นการสั่งมากกว่าการขอร้อง

3. กลวิธีการใช้คำเรียกขาน

ได้แก่ 3.1 การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน และ 3.2 การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน

3.1 การใช้คำเรียกเครือญาติ “พี่” เป็นคำเรียกขาน

การใช้คำเรียกขาน “พี่” สำหรับนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนเหล่าทัพ ถือเป็นคำเรียกขานมีนัยลึกซึ้ง อันแสดงถึงความเคารพและความผูกพันกลมเกลียวกันฉันพี่น้องในหมู่นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน การใช้คำเรียกขาน “พี่” ของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพจะใช้กับผู้บังคับบัญชาที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพเช่นเดียวกันเท่านั้น กล่าวคือถ้าคู่สนทนาเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าทัพ ผู้พูดก็ไม่นิยมใช้คำเรียกขาน “พี่” แต่จะใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขานแทน

การใช้คำเรียกขาน “พี่” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกภาพในการขอร้องของกำลังพล กองทัพอากาศที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำแบบหนึ่ง เนื่องจากทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงการให้ความนับถือแบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ซึ่งเน้นถึงความผูกพันกลมเกลียวกันทางจิตใจมากกว่าตามสายการบังคับบัญชา กลวิธีแสดงความรู้สึกภาพด้วยการใช้คำเรียกขาน “พี่” นี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องความรู้สึกภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดอ้อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงถึงการอ้อมตนด้วยการยกให้คู่สนทนาอยู่ในฐานะพี่ ซึ่งสังคมไทยอันเป็นสังคมที่นับถือความอาวุโสตามอายุยกให้พี่มีฐานะสูงกว่าน้อง

3.2 การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นทางการ แสดงถึงการยกย่องให้เกียรติคู่สนทนา กล่าวคือผู้พูดต้องการแสดงความสัมพันธ์แบบระบบการบังคับบัญชา มากกว่าความสัมพันธ์แบบส่วนตัวเป็นกันเอง แม้การใช้คำเรียกขานแบบนี้จะดูห่างเหินมากกว่า การใช้คำเรียกขานแบบเครือญาติ แต่ให้ความรู้สึกยกย่องให้เกียรติคู่สนทนาแบบเป็นทางการ

มากกว่า กล่าวคือทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงความมีอำนาจเหนือกว่าด้วยระบบชั้นยศและตำแหน่งที่สูงกว่า

การใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงการขย่งให้เกิดิแบบเป็นทางการ แสดงถึงการมีอำนาจสูงกว่าด้วยระบบชั้นยศและตำแหน่ง กลวิธีแสดงคุณภาพด้วยการใช้คำเรียกตำแหน่งเป็นคำเรียกขานนี้ สอดคล้องกับการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและขย่งผู้ฟัง ตามแนวคิดเรื่องคุณภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและขย่งผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงการขย่งคู่สนทนาด้วยการเรียกตามตำแหน่งในสายงาน อันแสดงถึงการให้อำนาจตามระบบการบังคับบัญชา

4. กลวิธีการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหมครับ”

การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังซึ่งอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่าในการตัดสินใจ และอีกประการก็คือผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเป็นฝ่ายผิดเองที่ต้องรบกวนจึงต้องการขอร้องผู้ฟัง แต่ก็ต้องให้เกิดิผู้ฟังซึ่งมีอำนาจสูงกว่าตัดสินใจพิจารณาเองว่าสมควรหรือไม่ เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง

ดังนั้นการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” จึงเป็นกลวิธีแสดงคุณภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกถึงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการให้อำนาจสูงกว่าและการไม่บีบบังคับ โดยกลวิธีแสดงคุณภาพด้วยการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้หรือไม่ครับ, ได้ไหมครับ” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องคุณภาพของ Brown and Levinson (1987) ด้านกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงการให้เกียรติและให้อำนาจในการตัดสินใจ แสดงถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีการพูด ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น จัดเป็นกลวิธีการกล่าวขอร้องต่อผู้บังคับบัญชาที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด คือ พบร้อยละ 54.81 เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพที่ผู้พูดกล่าวข้อเท็จจริง และความจำเป็นเร่งด่วนให้ผู้ฟังซึ่งผู้บังคับบัญชาทราบในฐานะเป็นผู้สั่งการ รวมทั้งในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่าตน และยังเป็นการให้เกิดริผู้บังคับบัญชาในลักษณะรายงานให้ทราบถึงข้อขัดข้องตามความเป็นจริงให้ผู้บังคับบัญชาได้รับรู้ แม้จะเป็นความผิดพลาดของตนแต่ก็แสดงข้อเท็จจริงให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควรเอง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น เป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งสอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผลตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อเป็นเหตุผลประกอบการขอร้องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามสมควร

2. กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า

กลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า เป็นการกล่าวขอร้องที่มีการหวานล่อมให้ได้คำตอบที่ต้องการด้วยการนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้ฟัง อาจมีการสัญญาว่าจะต้องดีกว่าเดิม ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพกลวิธีหนึ่ง เนื่องจากไม่ใช่แค่การขอร้องตามสิ่งที่ตนเองปรารถนาเท่านั้น แต่ยังเป็นกรนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าให้กับผู้ฟัง ซึ่งเท่ากับเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน กล่าวคือถ้าผู้ฟังยอมตามคำขอร้อง ผู้ฟังก็จะได้สิ่งที่ดีกว่า

ซึ่งกลวิธีการกล่าวให้ทางเลือกที่ดีกว่า จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากผู้พูดใช้กลวิธีการกล่าวขอร้องในลักษณะนำเสนอทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อดึงดูดใจผู้ฟังให้ยอมแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ความรู้สึกเสมอกัน ไม่มีใครได้ไม่มีใครเสีย

3. กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง

การกล่าวสารภาพตามตรงจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอเรื่องในลักษณะการสารภาพตามตรงถึงเหตุที่ต้องมีการขอเรื่อง โดยไม่มีการให้เหตุผลหรือรายละเอียดอื่นที่ชัดเจน แต่เน้นสารภาพตามตรงคือไม่ส่งงาน ซึ่งแม้ไม่มีการให้ทางเลือกแบบประโยคคำถาม แต่ก็ไม่ใช่การล้ง เพราะเป็นประโยคที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบทั้งข้อเท็จจริง คือ ทำงานไม่ทัน และความต้องการของผู้พูด คือ ขอเลื่อนส่งงาน

กลวิธีการกล่าวสารภาพตามตรง จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอเรื่องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่แม้จะไม่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) แต่มีข้อเปรียบเทียบได้กับกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล ซึ่งมีหลักการว่า เป็นการที่ผู้พูดบอกเหตุผลว่าทำไมตนจึงต้องการสิ่งนั้น ๆ โดยผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังต้องการจะให้ในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ แต่กลวิธีสารภาพตามตรง ผู้พูดจะไม่มีการบอกเหตุผลใด ๆ จะแสดงเพียงความต้องการของตนเท่านั้นในลักษณะสารภาพความผิดเพราะคิดว่าผู้ฟังคงเกิดความเห็นใจ และยอมตามที่ขอเรื่อง กลวิธีนี้ผู้พูดคาดว่าคู่สนทนาต้องเกิดความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และยอมโอนอ่อนผ่อนตามตามคำขอเรื่อง เนื่องจากผู้พูดกล่าวสารภาพความจริง

4. กลวิธีการกล่าวคำถาม

กลวิธีการกล่าวคำถาม เป็นกลวิธีการกล่าวขอเรื่องที่ผู้พูดไม่ได้คาดหวังคำตอบจากผู้ฟัง เพียงแต่เป็นกลวิธีการแสดงออกถึงการลดการทำให้เสียหน้าด้วยการให้เลือก แต่แทนที่จะใช้ประโยคคำถามในการขอเรื่องอย่างเดียว กลับมีการถามกลับนำก่อนเข้าสู่ประโยคขอเรื่องจริง ๆ เหมือนเป็นเชิงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความจำเป็นของผู้ฟัง แต่ตนเองก็ต้องการนำเสนอว่ามีจำเป็นยิ่งกว่า

กลวิธีการกล่าวคำถาม จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอเรื่องผู้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งตรงกับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกแบบไม่ตรงประเด็น ประเภทการใช้คำถามย้อนกลับ เนื่องจากเป็นการที่ผู้พูดถามโดยไม่มุ่งหมายจะให้ตอบ ก็คือผู้พูดแต่ต้องการแสดงให้ผู้ฟังรู้สึกว่ามี

พูดก็เข้าใจความจำเป็นของผู้ฟัง จึงต้องมีการถามคำถามเพื่อความแน่ใจว่าผู้ฟังจะสะดวกตามคำขอร้องหรือไม่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการนำเสนอถึงความจำเป็นของตนซึ่งมีมากกว่า

กลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้ตัวแปลงให้น้อยลงด้วยการใช้คำว่า “น้อย”

การใช้คำว่า “น้อย” เป็นกลวิธีที่การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ ด้วยการให้ตัวแปลงให้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุขภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นกลวิธีผู้พูดลดการบังคับผู้ฟังด้วยการใช้ถ้อยคำสละสลวยแทน

การใช้คำว่า “น้อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำที่ถูกรบกวนไม่ใช่เรื่องลำบากใหญ่โตมาก ซึ่งโดยปกติแล้วในสังคมนายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหารมาด้วยกันจะมีความผูกพันกันมาก ดังนั้นการจะไหว้วานขอความช่วยเหลือมักปรากฏได้อย่างสามัญและเสมอ แต่ลักษณะการใช้ภาษาในการขอร้องที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่าง สามารถแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจและเกรงใจซึ่งกันและกันอันเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของสังคมไทย

ดังนั้นแม้ว่าทหารภายนอกจะดูเข้มแข็ง แต่ในเรื่องการใช้ภาษาในการขอร้องสามารถสะท้อนให้เห็นความอ่อนโยนจากการใช้คำสุภาพนี้ได้

2. กลวิธีที่ใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง

การใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “กู, มึง” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุขภาพด้วยกลวิธีความสุขภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม ตามแนวคิดเรื่องความสุขภาพของ Brown and Levinson (1987) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า เป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังเห็นความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ด้วยการให้ภาษาถิ่น ภาษาสแลง ภาษาที่รู้เฉพาะกลุ่ม หรือคำที่แสดงความเป็นกันเอง โกลัซิด ดังนั้นการใช้สรรพนามแสดงความเป็นกันเอง “กู, มึง” ก็ทำให้คู่สนทนา รู้สึก

ถึงความใกล้ชิด ผูกพัน และเป็นกันเองของผู้พูด ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มเพื่อนร่วมรุ่น ทำให้รู้สึกว่าการขอเรื่องรบกวนครั้งนี้ น่าเห็นใจ และน่าที่จะเอื้อเพื่อให้ได้เห็นแก่เพื่อนร่วมรุ่นเดียวกันซึ่งผูกพันกัน เคยลำบากร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกันสมัยเป็นนักเรียนทหาร เรื่องรบกวนครั้งนี้จึงให้ความรู้สึกที่เล็กน้อยมากสำหรับคนเป็นเพื่อนกัน

3. กลวิธีการใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, วะ”

การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง “วะ, วะ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกดีด้วยกลวิธี ความสุภาพด้านบวกประเภทใช้รูปภาษาแสดงความเป็นเฉพาะกลุ่ม ตามแนวคิดเรื่องความรู้สึกดีของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากการใช้คำคะนองโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย ให้ความรู้สึกเป็นกันเองและดูใกล้ชิดสนิทสนมกัน ไม่ต้องวางตัวหรือเกรงใจกันมาก ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความเป็นพรรคเป็นพวกเดียวกัน

4. กลวิธีการใช้คำแสดงความรู้สึกดี “ช่วย, วาน, รบกวน”

การใช้คำแสดงความรู้สึกดี “ช่วย, วาน, รบกวน” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกดีซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกดีของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟัง เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูด รู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอเรื่องอันเป็นการรบกวน จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำแต่ผู้พูดให้ วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอน

5. กลวิธีการใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม”

การใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกดี ในลักษณะที่ผู้พูดเลือกใช้โครงสร้างประโยคคำถามแบบใช้อุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้ไหม” เพื่อเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังแม้จะมีสถานภาพเท่ากัน แต่เพื่อจะไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง ผู้พูดจึงมีการกล่าวเพื่อให้ทางเลือกอันแสดงถึงความเกรงใจของผู้พูด

การใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้”ใหม่” เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย ที่กล่าวต่อเพื่อนร่วมงานด้านการใช้คำที่ทำให้คู่สนทนา รู้สึกถึงความเกรงใจและการไม่บีบบังคับ กลวิธีแสดงความรู้สึกด้วยการใช้อนุภาคลงท้ายแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ได้”ใหม่” นี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดแสดงความเกรงใจ ห่วงใยและให้อ่านใจในการตัดสินใจ รวมถึงการพยายามลดความขัดแย้งด้วยการไม่บีบบังคับคู่สนทนา ให้คู่สนทนามีทางเลือกตามการตัดสินใจของตนเอง

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธีการพูด ปรากฏ 5 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงจัง กล่าวคือ ผู้พูดต้องการนำเสนอความจำเป็นของตนในการขอร้องครั้งนี้ด้วยการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นอย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความจริงใจของผู้พูด และเกิดความเห็นใจตามคำขอร้อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอร้อง อันแสดงถึงความจริงใจของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และพิจารณาตามคำขอร้อง

2. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวถามความสมัครใจ

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กลวิธีการกล่าวถาม

ความสมัครใจ ด้วยการถามความสะดวกของผู้ฟัง เป็นการใช้กลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความห่วงใยผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม่ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกห่วงใยผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถามความสะดวกของผู้ฟังด้วย

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และถามความสะดวกของผู้ฟัง จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง ตามหลักการความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงห่วงใย และใส่ใจผู้ฟังในเรื่องความสะดวก

3. กลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน ซึ่งคล้ายกับกลวิธีกรกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตนและถามความสะดวกของผู้ฟัง กล่าวคือแม่ผู้พูดจะคาดหวังความสำเร็จในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว จึงนำเสนอด้วยการอ้างเหตุผลจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ แต่ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และการกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกัน เพื่อขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลดอัตราความล้มเหลวโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตามแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกผสมกันในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง โดยผู้พูดพยายามใช้คำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเรื่องที่ตนรบกวนเป็นเรื่องเล็กน้อย ด้วยการใช้คำว่า “หน่อย”

4. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวเสนอการตอบแทน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกทั้งความจริงใจ และการเสนอให้ผลตอบแทน ซึ่งการเสนอผลตอบแทนนี้แสดงออกในลักษณะสำนึกบุญคุณมากกว่าการต้องการจ้างวาน

ดังนั้นการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวเสนอการตอบแทน จึงจัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยแบบผสม ที่สอดคล้องกับกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้ของขวัญ โดยเป็นการที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังพอใจตามแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องในลักษณะการเสนอให้ผลตอบแทน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสำนึกบุญคุณ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงถึงการให้ความหวังด้วยการให้สัญญาผู้ฟังด้วย

5. กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องเพื่อนร่วมงานของกำลังพลกองทัพไทยที่พบน้อยที่สุด เป็นกลวิธีที่แสดงออกถึงความจริงใจ ห่วงใย และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน จัดเป็นกลวิธีที่สุภาพมากสำหรับการกล่าวกับเพื่อนร่วมงานซึ่งมีสถานภาพเท่ากัน แสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรับทวงครั้งนี้ของผู้พูดเป็นอย่างสูง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + กล่าวแสดงความรู้สึกเกรงใจ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสมในการขอร้องเพื่อนร่วมงานที่สอดคล้องกับกลวิธีความรู้สึกถึง 3 แนวคิด ได้แก่ กลวิธีความรู้สึกด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง กลวิธีความรู้สึกด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลดอัตราค่าล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ตามหลักการความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987)

ซึ่งกลวิธีนี้เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องในลักษณะที่ผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใย ใส่ใจผู้ฟังต่อการรบกวนครั้งนี้เป็นอย่างสูง

กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านการใช้คำ ปรากฏ 4 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้คำเรียกขาน ประกอบด้วย 1.1 การใช้คำเรียกยศ 1.2 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน 1.3 การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน และ 1.4 การใช้คำเรียกเครือญาติ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน

1.1 การใช้คำเรียกยศ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟังตามสายการบังคับบัญชา กล่าวคือถ้าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียก จะให้ความรู้สึกห่าเหว ห้วน และดูไม่ให้เกียรติผู้ฟัง

การใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความรู้สึกด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการใช้คำเรียกยศเป็นคำเรียกผู้ฟัง จะช่วยลดความขัดแย้งในใจของผู้ฟังมากกว่าการพูดโดยไม่มีคำเรียก เนื่องจากการเรียกผู้ฟังโดยไม่มีคำเรียกจะให้ความรู้สึกที่ผู้พูดไม่ให้เกียรติผู้ฟัง ดังนั้นกลวิธีนี้จึงจัดเป็นการลดอัตราการล่วงละเมิดด้วยการใช้คำเรียกที่เป็นทางการเพื่อให้เกียรติผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด

1.2 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟัง กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้คำเรียกยศอย่างเดียวจะให้ความรู้สึกแบบสั่งการมากกว่าขอร้อง เนื่องมาจากยศของผู้ฟังต่ำกว่าผู้พูดทำให้รู้สึกถึงการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา แต่เมื่อผู้พูดเติมคำเรียกชื่อเข้าไปด้วย สามารถให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น รวมทั้งแสดงถึงความใส่ใจในการจดจำชื่อผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าได้ด้วย

การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้วยการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ที่สอดคล้องกับแนวคิด

เรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการเรียกชื่อหลังยศให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น ลดความขัดแย้งในใจผู้ฟังจากความรู้สึกว่าตนมีสถานภาพต่ำกว่า แต่ก็ยังแฝงไปด้วยอำนาจการบังคับบัญชาตามชั้นยศ

1.3 การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพบแต่การใช้คำเรียกขาน “น้อง” ซึ่งพบเฉพาะกรณีที่ผู้ฟังเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นรุ่นน้อง ซึ่งหมายถึงเป็นนักเรียนทหารรุ่นน้องแต่ก็เป็นนายทหารสัญญาบัตรเช่นเดียวกัน ดังนั้นนัยยะของคำว่า “น้อง” จึงคล้ายกับคำว่า “พี่” ที่ใช้เรียกผู้บังคับบัญชา ซึ่งก็คือให้ความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันทางทหารเดียวกัน แต่ผู้วิจัยไม่พบการใช้คำเรียกเครือญาติ “น้อง” เป็นคำเรียกขานกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่ต่ำกว่าสัญญาบัตร

การใช้คำเรียกเครือญาติ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการใช้รูปภาษาความเป็นเฉพาะกลุ่ม คือ การใช้คำแสดงความใกล้ชิด ตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากทำให้คู่สนทนารับรู้ได้ถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ซึ่งทำให้การขอร้องรบกวนดูเป็นเรื่องเล็กน้อย สมควรให้การช่วยเหลือ

1.4 การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาแบบให้เกียรติผู้ฟัง กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้คำเรียกยศอย่างเดียวจะให้ความรู้สึกแบบสั่งการมากกว่าขอร้อง เนื่องจากยศของผู้ฟังต่ำกว่าผู้พูดทำให้รู้สึกถึงการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา แต่เมื่อผู้พูดเติมคำเรียกชื่อเข้าไปด้วย สามารถให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น รวมทั้งแสดงถึงความใส่ใจในการจดจำชื่อผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าได้ด้วย

การใช้คำเรียกยศ + ชื่อ เป็นคำเรียกขาน จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้วยการใช้ตัวแปรลง ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการเรียกชื่อหลังยศให้ความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น ลดความขัดแย้งในใจผู้ฟังจากความรู้สึกว่าตนมีสถานภาพต่ำกว่า แต่ก็ยังแฝงไปด้วยอำนาจการบังคับบัญชาตามชั้นยศ

2. กลวิธีการใช้คำแสดงความสุภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน”

การใช้คำแสดงความสุภาพ “ช่วย, วาน, รบกวน” ในการขอร้อง เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพที่อาจจัดให้อยู่ในแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากการใช้คำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจของผู้พูดซึ่งแสดงออกด้วยการใช้คำพูดในลักษณะถ่อมตน คือขอความช่วยเหลือผ่านคำว่า “ช่วย, วาน, รบกวน” เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกเกรงใจที่จะต้องขอร้องอันเป็นการรบกวน จึงแทนที่จะใช้การขอร้องแบบสั่งให้ทำ ซึ่งผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าสามารถปฏิบัติได้ แต่ผู้พูดให้วิธีขอร้องแบบลดตัวลงมาอ่อนวอนเพื่อแสดงถึงความเกรงใจผู้ฟัง

3. กลวิธีการใช้คำว่า “หน่อย”

การใช้คำว่า “หน่อย” เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพชนิดการใช้ตัวแปลงให้น้อยลง ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการลดอัตราการล่วงละเมิดโดยการใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการรบกวนเพียงเล็กน้อย ซึ่งการใช้คำว่า “หน่อย” เป็นการทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าการรบกวนนั้นไม่ใช่ว่าเรื่องลำบากใหญ่โตมาก แต่ก็แสดงถึงความใส่ใจของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง จึงเพิ่มตัวแปลงนี้เข้ามาในประโยคขอร้องทำให้การรบกวนดูเบาลง และไม่ดูเป็นการสั่งมากจนเกินไปแม้ผู้ฟังจะเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีหน้าที่รับคำสั่งอยู่แล้วก็ตาม

4. การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” ซึ่งจัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพลกองทัพอากาศที่กล่าวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้านการใช้คำที่พบน้อย คือ พบเพียง 14 ตัวอย่าง เนื่องจากตามสายการบังคับบัญชาทางทหาร ผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่รับคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว แต่สำหรับบางกรณีและบางคน อาจมีความรู้สึกว่าการจบข้อความแบบไม่มีคำลงท้ายให้ความรู้สึกห้วนและดูเป็นการสั่งการมากจนเกินไป ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างบางคนจึงมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” เพื่อให้การขอร้องดูเป็นการขอร้องมากกว่าเป็นการสั่ง การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” จัดเป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องของกำลังพล

กองทัพไทยที่กล่าวต่อผู้ใต้บังคับบัญชากลวิธีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ในกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อตัวและยกย่องผู้ฟังได้ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงให้ความสนใจผู้ฟังในระดับหนึ่ง ด้วยการเติมคำลงท้ายแสดงความสุภาพในประโยคขอร้อง เพื่อให้ความรู้สึกว่าเป็นการขอร้องจริงๆ ไม่ใช่การสั่ง และเพื่อลดความขัดแย้งในจิตใจของผู้ฟังถึงความรู้สึกว่ามีสถานภาพต่ำกว่า

กลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยด้านกลวิธี การพูด ปรากฏ 3 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่ผู้พูดแสดงออกถึงความต้องการให้เห็นความสำคัญของการรบกวนครั้งนี้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอื่นประกอบ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงความจำเป็น และจริงจังของผู้พูด ซึ่งจะแสดงให้เห็นความสำคัญที่ต้องปฏิบัติตามคำขอร้อง

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่อาจจัดให้อยู่ในกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผล ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ได้ เนื่องจากผู้พูดเน้นการนำเสนอเหตุผลจำเป็นของตนเป็นหลักในการกล่าวขอร้อง อันแสดงถึงความจำเป็นและจริงจังของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และปฏิบัติตามคำขอร้อง

2. กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ เป็นกลวิธีแสดงความสุภาพแบบผสม ในการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่แสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน กล่าวคือแม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตาม

ในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำแสดงการขอบคุณ

การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน + การกล่าวแสดงการขอบคุณ จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทย ที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการให้เหตุผล และกลวิธีความสุภาพด้านลบ ประเภทการขอบคุณ (แสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง) ตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องลักษณะแสดงออกถึงเกรงใจในการรบกวนผู้ฟัง

3. กลวิธีการกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน เป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่คล้ายกับกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น + การกล่าวแสดงการขอบคุณ กล่าวคือแสดงออกถึงความจริงใจ และความเกรงใจผู้ฟังผสมกัน แม้ผู้พูดจะคาดหวังการปฏิบัติตามในการขอร้องครั้งนี้ไว้ในใจอยู่แล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง จึงต้องมีการกล่าวถ้อยคำถามความสมัครใจด้วยคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ผู้พูดต้องการถามเพื่อแสดงความไม่บีบบังคับเท่านั้น ไม่ใช่การถามแบบให้ทางเลือก เนื่องจากผู้พูดได้กำหนดคำตอบไว้ในใจอยู่แล้วว่าผู้ฟังต้องปฏิบัติตาม แต่ก็ไม่ต้องการใช้ประโยคคำสั่ง

การกล่าวถามความสมัครใจ + การกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน จัดเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกแบบผสม ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชาของกำลังพลกองทัพไทยที่สอดคล้องกับกลวิธีความสุภาพด้านบวกประเภทการเน้นว่าผู้พูดมีความสนใจหรือห่วงใยผู้ฟัง และกลวิธีความสุภาพด้านบวก ประเภทการให้เหตุผลตามหลักการความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เนื่องจากเป็นกลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องลักษณะไม่ตั้งบีบบังคับผู้ฟังจนเกินไป จึงมีการใช้คำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ “ได้ไหม” แต่ก็เป็นคำถามเพื่อมารยาทเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อหวังผล

3. ภาพสะท้อนค่านิยมหลักของกองทัพไทยจากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

ภาพสะท้อนถึงความเป็นทหารอาชีพจากกลวิธีแสดงการขอร้อง แสดงให้เห็นจากการความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง โดยจะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างพยายามหาหนทางที่คิดว่าดีที่สุดในการขอร้องเพื่อให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย แม้จะต้องเสี่ยงในการลดขั้นตอนตามแบบแผนบางประการลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชา หรือถูกโต้แย้ง ทักท้วงจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เช่น การขอรับการสนับสนุนกำลังพลเพิ่ม โดยปกติจะต้องมีการทำหนังสือราชการให้ถูกแบบแผน เนื่องจากการติดต่อด่วนๆ โดยเฉพาะทางโทรศัพท์นั้น ถือเป็นกรกระทำที่ข้ามขั้นตอน ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนจริงๆ ไม่สมควรกระทำ เนื่องจากการเพิ่มภาระความรับผิดชอบให้กับผู้ถูกขอร้อง แต่ก็เลือกที่จะกระทำ ทั้งนี้เนื่องจากมุ่งเป้าที่ความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจมากกว่าห่วงสวัสดิภาพของตน

กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน แสดงให้เห็นเรื่องความมีวินัยในการทำงาน มุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

กลวิธีแสดงการขอร้องยังแสดงถึงการพยายามปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจ กำลังพลกองทัพไทยจะพยายามหาวิธีในการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ไปสู่หนทางที่คิดว่าดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับภาษาทหารที่ว่า “คำสั่งทหารมีความอ่อนตัวสูง” หรือ “เด็ดขาด แต่ไม่แน่นอน” นั้นหมายถึง สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการไปยังเป้าหมายได้ โดยที่เป้าหมายยังเหมือนเดิม แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยการพิจารณาที่ดีถ้วน รวมทั้งอาศัยอำนาจการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาประกอบด้วย

ภาพสะท้อนด้านความจงรักภักดีจากกลวิธีแสดงการขอร้องแสดงให้เห็นจากการปฏิบัติกับผู้ร่วมงานในทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ด้วยการพยายามรักษาหน้าเมื่อต้องมีการรบกวน

ในการขอร้องผู้ได้บังคับบัญชา แม้ว่าตามระบบอาวุโสซึ่งกำหนดด้วยชั้นยศ อันเป็นสิ่งที่กำลังพลกองทัพไทยทุกนายตระหนักกันดีอยู่แล้ว กำหนดให้ผู้ได้บังคับบัญชามีหน้าที่รองรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่มีชั้นยศสูงกว่า แต่จากการศึกษาพบว่า กำลังพลกองทัพไทยพยายามหาวิถีในการสื่อสารกับผู้ได้บังคับบัญชาอย่างประนีประนอม แสดงถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเราด้วยการพยายามลดการทำให้เสียหน้าจากการถูกสั่งหรือรบกวน เช่น การกล่าวแสดงการขอบคุณ และการกล่าวถามความสมัครใจ ทั้งนี้เพื่อการเป้าหมายสำคัญคือการ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น

ภาพสะท้อนด้านความกล้าหาญจากวิถีแสดงการขอร้อง แสดงให้เห็นชัดเจนจากวิถีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน และวิถีการสารภาพตามตรง ซึ่งแสดงถึงการมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกอย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากการให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง โดยไม่เกรงกลัวในการเผชิญหน้ากับคำตอบที่จะได้รับ ทั้งนี้ก็เพื่อความถูกต้อง และความสัมฤทธิ์ผลของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

วิถีการขอร้องแบบกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการของตนอย่างตรงไปตรงมา และการสารภาพตามตรง ถือเป็น การแสดงออกซึ่งความกล้าหาญ คือการกล้าเผชิญหน้ากับความเป็นจริงของคำตอบการขอร้อง ที่อาจเป็นการยินยอม หรือการปฏิเสธก็ได้

แม้ว่าสถานการณ์สมมติบางสถานการณ์ เป็นสถานการณ์ที่เป็นเหตุผลส่วนตัว แต่กำลังพลกองทัพไทยก็เลือกใช้วิถีกล่าวถึงเหตุผลจำเป็น หรือความต้องการอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้เนื่องจากต้องการแสดงความจริงใจต่อผู้ฟัง รวมทั้งให้เกียรติผู้ฟังในฐานะที่ผู้ฟังก็มีชีวิตจิตใจ เข้าใจความจำเป็นของสมาชิกในองค์กร ดังนั้นไม่ว่าผู้ฟังจะตอบการขอร้องเช่นใด ผู้พูดก็กล้าหาญพอที่จะยอมรับการตัดสินใจนั้นได้

ส่วนภาพสะท้อนด้านการทำงานเป็นทีม วิถีในการขอร้องแต่ละวิถีแสดงถึงความพยายามในการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึงจุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย จริงใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นหมู่คณะ เนื่องจากการปฏิบัติภารกิจของกำลังพลกองทัพไทยแต่ละนาย เป็นการปฏิบัติภารกิจแบบเป็นหมู่คณะ ไม่ใช่การ

ทำงานคนเดียว ดังนั้นการไปสู่ความสำเร็จของการทำงานเป็นทีมก็คือ ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึง ความสามัคคี นั่นเอง

การแสดงออกถึงความสามัคคีประการหนึ่งก็คือ การให้ความร่วมมือ และการจะได้อะไร ซึ่งความร่วมมือ ย่อมมาจากความยินยอมพร้อมใจ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ด้วยการแสดงถึงความ เป็นพวกพ้อง เช่น การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง หรือการกล้าบอกความจำเป็นของตน ไม่ว่าจะ เป็นเหตุผลส่วนตัว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟัง ดังนั้นกำลังพลกองทัพไทยจึง มุ่งเน้นที่การ “ให้ใจ” กับผู้ร่วมงาน กล่าวคือ เน้นที่การยินยอมพร้อมใจ เต็มใจ มากกว่าการบังคับ และการแสดงออกถึงความจริงใจในการขอร้อง ขอความร่วมมือ ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการได้มา ซึ่งความสามัคคี อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

สรุปจากการศึกษา พบกลวิธีแสดงการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทยทั้งสิ้น 10 กลวิธี ซึ่งกลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของตน พบเป็นจำนวนสูงสุด ทั้งต่อคู่สนทนาทั้ง 3 สถานภาพ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พบว่า กลวิธีการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความต้องการของ ตน โดยไม่มีคำอธิบายหรือเงื่อนไขอื่นมาประกอบการขอร้อง เป็นกลวิธีที่ผู้พูดรู้สึกว่าจะแสดงออก ถึงความจริงใจ และความจำเป็นในการขอร้องมากที่สุด ด้วยการนำเสนอปัญหา เหตุจำเป็น หรือ ความต้องการของตน ให้ผู้ฟังรับทราบโดยตรง โดยปราศจากการแนะนำหรือสอดแทรกความ คิดเห็นส่วนตัวลงไป ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความสำคัญ จำเป็นในการขอร้องครั้งนี้อย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาตัดสินใจเองว่าจะสนองตามคำขอร้องหรือไม่

กลวิธีในการขอร้องสามารถสะท้อนให้เห็นค่านิยมหลักของกองทัพไทย อันปรากฏ อยู่ในตัวกำลังพลกองทัพไทย ซึ่งแสดงออกทางการใช้ภาษาในการสื่อสารกับกำลังพลกองทัพไทย ด้วยกัน ทั้งความเป็นทหารอาชีพ ที่แสดงออกเรื่องความมีวินัยในการทำงาน มุ่งมั่นความสัมฤทธิ์ผล ของภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นสำคัญ รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และ ไม่ปกปิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ด้านความจงรักภักดี แสดงถึงการปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานใน ทุกระดับชั้นด้วยความเท่าเทียม ดูแลเอาใจใส่ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ด้วยการพยายาม รักษาหน้าเมื่อต้องมีการรบกวน ด้านความกล้าหาญ จากการกล่าวถึงเหตุผลจำเป็นหรือความ ต้องการของตน แสดงถึงการมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา กล้าแสดงออกและยืนหยัดในสิ่งที่ถูก และด้านการทำงานเป็นทีม แสดงถึงปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ เชื่อถือ และตระหนักถึง

จุดประสงค์ของการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศการทำงานที่มีการช่วยเหลือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย จริงใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นหมู่คณะ

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรต้น คือ ความแตกต่างทางสถานภาพของกลุ่มสนทนาเท่านั้น ไม่ได้กำหนดเรื่องกาลเทศะในการสนทนา ซึ่งจากการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับกาลเทศะในการสนทนา เนื่องจากพบว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีแสดงความรู้สึกในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย

2. งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเป็นกำลังพลหลักของกองทัพไทยซึ่งมีจำนวนจำกัด และปฏิบัติการกระจายครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร โดยภารกิจที่ปฏิบัติส่วนมากก็อยู่ในพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งมีบางส่วนที่ปฏิบัติการเกินราชอาณาจักร จึงทำให้การเก็บข้อมูลกำลังพลที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ สามารถทำได้เฉพาะกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกพื้นที่เสี่ยงซึ่งมีจำนวนจำกัด

3. ในประเด็นการขอร้องผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับกรณีที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นบุคลากรของผู้พูด จะมีลักษณะการพูดแบบใด กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า เหตุการณ์ที่พ้องกับลูกจะรับราชการในหน่วยงานเดียวกัน เป็นโอกาสที่พบได้น้อยมาก เนื่องจากโดยปกติกำลังพลจะเลียงการลงหน่วยงานเดียวกัน ในกรณีที่ลูกมีอาวุโสทางชั้นยศสูงกว่าพ่อ แต่ถ้าบังเอิญเกิดกรณีนี้ขึ้นมา กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า ในกาลเทศะที่เป็นส่วนตัว การพูดจากับพ่อก็ใช้คำพูดแบบพ่อลูกตามปกติ แต่ถ้าในกรณีที่เป็นการทางราชการ เช่น ในที่ประชุม หรือการสั่งการที่เป็นทางการ ก็ใช้การปฏิบัติเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั่วไป

4. การศึกษาภาพสะท้อนค่านิยมหลักของกองทัพไทยจากกลวิธีในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย และกำหนดทิศทางของวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งหวังได้ เนื่องจากมองเห็นบทบาทพิสูจน์ความสัมฤทธิ์ผลของนโยบายเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ควรมีการทำการวิจัยกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของข้าราชการตำรวจในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้าราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยด้วย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะกลวิธีแสดงความสุขภาพในการขอร้องของบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งเน้นระบบอาวุโส

6. ควรมีการศึกษาในประเด็นกลวิธีตอบรับการขอร้องด้วย เพื่อจะได้มองเห็นภาพการสื่อสารในการขอร้องได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีทั้งกลวิธีแสดงการขอร้อง และกลวิธีตอบรับการขอร้อง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมยุทธศึกษาทหารบก. 2540ก. คู่มือการฝึกกว่าด้วยแบบฝึกบุคคลท่ามือเปล่า. ม.ป.ท.

_____. 2540ข. คู่มือการฝึกกว่าด้วยแบบฝึกบุคคลท่าอาวุธ. ม.ป.ท.

กรองแก้ว วัฒนะมงคลรักษ์. 2545. การสื่อสารกับอัตลักษณ์ถนนข้าวสาร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษดาพรรณ หงส์คารมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวณิช. 2551. วัจนปฏิบัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กองบัญชาการกองทัพไทย. ม.ป.ป. แผ่นประชาสัมพันธ์ “ค่านิยมหลัก (Core Values) กองบัญชาการกองทัพไทย”. กรุงเทพมหานคร: กองบัญชาการกองทัพไทย.

กาญจนา แก้วเทพ. 2540. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์: แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.).

_____. 2542. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์.

_____. 2543. สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์ จำกัด.

_____. 2544. ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์ จำกัด.

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา. 2535. รายงานผลการวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาในการตรวจโรคของอายุรแพทย์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี. **กองทัพไทย**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539. **ตำราประกอบการสอนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2540. **ตำราประกอบการสอนวิชาภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จูไรรัตน์ ถิ่นเกษศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ. 2547. **การใช้ภาษาไทย**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฉันทณี รักธรรมยิ่ง. 2538. **การใช้ภาษาของแพทย์: การปนภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. 2541. **วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤพร สันตมนัส. 2547. **การตอบรับคำชมในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นววรรณ พันธุเมธา. 2513. **การใช้ภาษา**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.

_____. 2551. **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปนัดดา เลอเลิศยุติธรรม. 2549. **การศึกษาความสุภาพในการขอร้องและการปฏิเสธในการติดต่อธุรกิจทางจดหมายในภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทีป วาทิกทินกร. 2523. **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ. 2539. **ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ กาย์กลอน. 2534. **หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 751 ภาษากับวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์. 2530. **การใช้ภาษาในวงราชการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะวัลย์ วิรุฬหชัยพงษ์. 2543. **โครงสร้างและกลวิธีการขอร้องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน: การศึกษาวิจัยปฏิบัติการศาสตร์เปรียบเทียบ**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2546. **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เมตตา วิวัฒน์านุกูล. 2546. **การสื่อสารต่างวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทยและสื่อสารการแสดง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2534. **การวิเคราะห์ผู้รับสาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุพดี จิตติกุลเจริญ. 2537. **ทฤษฎีการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

เยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์. 2529. **กลวิธีการทำภาษาให้สุภาพในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

โยธิน แสงวดี. 2553. เอกสารโครงการอบรมสัมมนาเรื่อง การทำวิจัยเชิงคุณภาพในสาย
มนุษยศาสตร์. 10 กุมภาพันธ์ 2553. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. 2550. วิชาทหาร เล่ม 1. ม.ป.ท.

_____. 2550ข. วิชาทหาร เล่ม 2. ม.ป.ท.

_____. 2550ค. วิชาทหาร เล่ม 3. ม.ป.ท.

_____. 2552. คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 53. ม.ป.ท.

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. 2531. การจัดการความขัดแย้งและการขอโทษ. นนทบุรี: สถาบัน
พระปกเกล้า.

วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ. 2543. กลวิธีการปฏิเสธในการตอบวจนกรรมที่แสดงความ
ปรารถนาดีในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2521. ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2537. รายงานผลการวิจัยเรื่อง ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรทัศน์.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สมโภชน์ จินดาวัฒนะ, พลโท. 2547. ประวัติกองทัพไทย. บรรยายในหลักสูตรหลักประจำ
วทบ.สบส. รุ่นที่ 49. 20 มกราคม 2547. ม.ป.ท.

ศรียา ทับตัน. 2543. กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำน ถามติง ในการพิจารณาคดี.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิน พันธุ์พินิจ. 2547. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชซิ่ง จำกัด.

สุจริตลักษณ์ ศีผดุง และ สุขุมมาดี ขำหิรัญ. 2548. **รายงานการวิจัยเรื่องการขอร้องและการ ปฏิเสธการขอร้องในภาษาไทย**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุจริตลักษณ์ ศีผดุง. 2552. **วิจัยปฏิบัติการเบื้องต้น**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ. 2540. **วัฒนธรรมองค์กร แนวคิด งานวิธี และประสบการณ์**. กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช.

สุนทร เพราะสุนทร. 2539. **อัตลักษณ์ของอธิบดีกรมตำรวจไทย**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนัดดา วิริยา. 2544. **การศึกษาการขอร้องในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาสินี โพธิวิทย์. 2547. **กลวิธีการแสดงความเห็นโต้แย้งในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุริยา รัตนกุล. 2544. **อรรถศาสตร์เบื้องต้น**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. 2531. **ภาษาศาสตร์เชิงสังคม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. แปลจาก Peter Trudgill. 1974. **Sociolinguistics : An Introduction**. Middlesex: Penguin Books, Ltd.

อนันต์ อ่วมศาสตร์ และ เนาวรัตน์ อ่วมศาสตร์. 2520. **ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

อภิญา เพื่อองฟูสกุล. 2546. **อัตลักษณ์ (Identity): การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด.**
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2548. **ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2550. **ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา พงศาพิชญ์. 2538. **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2541. **วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์. พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2543. **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม วโรตม์สถิตติ์. 2537. **ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: ต้นธรรม.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2541. **หลักภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

Austin J.L. 1962. **How to do things with words: the William James lectures delivered at Harvard University in 1955; edited by J.O. Urmson and Marina Sbisa.** Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Beaugrande, R. and W. Dressler. 1981. **Introduction to Text Linguistics.** London: Longman.

- Brown P. and S. C. Levinson. 1987. **Politeness : some universals in language usage**. Cambridge [Cambridgeshire]: Cambridge University Press.
- Chomsky, N. 1965. **Aspects of the Theory of Syntax**. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Deephuenton, P. 1992. **Politeness in Thai: Strategies of refusing and Disagreeing**. Ph.D. Thesis in Linguistics. University of Kansas.
- France, B. 1990a. **Perspectives on politeness**. Journal of Pragmatics 14(2): 219 - 236.
- France, P. 1992. **Politeness and its Discontents : Problems in French Classical Culture**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gabriele K. and S. Blum-Kulka. 1993. **Interlanguage pragmatics**. New York: Oxford University Press.
- Goffman, E. 1963. **Behavior in Public**. New York: Free Press.
- _____. 1967. **Interaction Ritual**. New York: Anchor Books.
- Goody, E. N. 1978. **Questions and Politeness**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grice, P. H. 1975. **Syntax and Semantics 3 : Speech Acts**. New York: Academic Press.
- _____. 1978. **Syntax and Semantics 9 : Pragmatics**. New York: Academic Press.
- _____. 1981. **Radical Pragmatics**. New York: Academic Press.
- Gumperz, J. 1982. **Discourse Strategies**. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hall, S. 1982. **The Rediscovery of Ideology: Return of the Repressed in Media Studies.** In Gurevitch, M., et al. (eds), **Culture, Society and the Media.** London: Methuen & Co. Ltd.
- Hoult, T. F. 1974. **Dictionary of Modern Sociology.** 3rd ed. Totowa: Littlefield, Adam & Co.
- Intachakra, S. 2001. **Linguistic Politeness in British English and Thai : A Comparative Analysis of Three Expressive Speech Acts.** Ph. D. dissertation, Queen Mary and Westfield College, University of London.
- Labov, W. and D. Fanshel. 1977. **Therapeutic Discourse.** New York: Academic Press.
- Lakoff, R. 1973. The logic of politeness : or minding your p's and q's. **Chicago Linguistics Society 8:** 252 – 305.
- _____. 1989. The limits of politeness : the napeutic and courtroom discourse. **Multilingual 8 (2/3):** 101 – 129.
- Leech, G. N. 1983. **Principle of Pragmatics.** London: Longman.
- Levinson, S. 1983. **Pragmatics.** Cambridge: Cambridge University Press.
- McQuail, D. 1987. **Mass Communication Theory.** (2nd ed.). London: Sage Publication.
- _____. 1994. **Mass Communication Theory.** (3rd ed.). London: Sage Publication.
- Mey, J. L. 1979. **Pragmalinguistics.** Belgium: Mouton Publishers.

- Panpothong, N. 1996. **A Pragmatic Study of Verbal Irony in Thai**. Ph. D. dissertation, University of Hawaii.
- Piyasantiwong, P. 1981. **A Study of Final Particles in conversational Thai**. Ph. D. dissertation, University of Michigan.
- Schenkein J. (ed). 1978. **Studies in the Organization of Conversational Interaction**. New York: Academic Press.
- Searle, J. R. 1970. **Speech Acts: an essay in the philosophy of language**. Cambridge: the Univ. Press.
- Sifianou, M. 1999. **Politeness Phenomena In England And Greece: A Cross-Cultural Perspective**. London: Oxford University Press.
- Tannen, D. 1993. **Gender and Conversational Interaction**. London: Oxford University Press.
- Trudgill, P. 1974. **Sociolinguistics : An Introduction**. Middlesex: Penguin Books, Ltd.
- Ukosakul, M. 2005. The significance of 'face' and Politeness in social interaction as revealed through Thai 'face' idioms. In R Lakoff and Ide S. (eds.), **Broadening the Horizon of Linguistic Politeness**, pp 117 – 127. Amsterdam: John Benjamins.
- Watts, R. J. 2003. **Politeness**. Cambridge: Cambridge University Press.
- _____. 2005. **Politeness in language : studies in its history, theory, and practice / with a new introduction by; edited by Richard J. Watts, Sachiko Ide, Konrad Ehlich**. New York: Mouton de Gruyter.

แบบสัมภาษณ์ “กลวิธีแสดงการขอร้องและกลวิธีแสดงความสุภาพ
ในการขอร้องของกำลังพลกองทัพไทย”

วิธีการสัมภาษณ์

- ผู้วิจัย : อ่านคำถาม พร้อมจดบันทึกและบันทึกเสียงคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
- กลุ่มตัวอย่าง : ฟังคำถาม พร้อมอ่านคำถามเพื่อความชัดเจน ตอบคำถามผู้วิจัย
ด้วยปากเปล่า
- ขั้นตอนการสัมภาษณ์ : ใช้วิธีการถามตอบแบบสนทนาโต้ตอบ ไม่จำกัดเวลา โดยใช้การจด
บันทึกและบันทึกเสียงประกอบ
- จำนวนคำถาม : 9 สถานการณ์
- จำนวนกลุ่มตัวอย่าง : 90 นาย
- ระยะเวลาเก็บข้อมูล : เดือนกุมภาพันธ์ – ตุลาคม พ.ศ. 2552 รวมทั้งสิ้น 9 เดือน

ยศ _____ ชื่อ _____ นามสกุล _____

สังกัด _____

สถานการณ์ที่ 1

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้พันของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหน่วยของท่านมาสนับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า..”

สถานการณ์ที่ 2

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงผู้หมวด(ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน)ของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งกำลังพลในหมวดของเขามาสับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า...”

สถานการณ์ที่ 3

“คุณโทรศัพท์ด่วนถึงจ่าของหน่วยทหารใกล้เคียง ให้ส่งทหารเกณฑ์ในความดูแลของเขามาสับสนุนการอพยพประชาชนที่ประสบอุทกภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย คุณจะพูดโทรศัพท์ว่า...”

สถานการณ์ที่ 4

“คุณบอกผู้พันเพื่อขอใช้รถยนต์หน่วยเกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งคืนเวลา 1630 เป็นส่งคืนเช้าวันรุ่งขึ้น คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 5

“คุณบอกผู้หมวด (ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน) เพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 6

“คุณบอกจำเพื่อขอใช้ทหารเกณฑ์เกินเวลาที่ทำหนังสือขออนุญาตไว้ จากส่งกลับเวลา 1200 เป็นส่งกลับเวลา 1800 คุณจะพูดว่า...”

สถานการณ์ที่ 7

“ผู้บังคับบัญชามอบหมายภาระงานให้คุณส่งภายในเย็นวันนี้ แต่คุณรู้ตัวว่าติดธุระสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ปฏิบัติภารกิจไม่แล้วเสร็จภายในวันนี้ คุณจะพูดเพื่อส่งงานเป็นเช้าวันพรุ่งนี้ได้อย่างไร...”

สถานการณ์ที่ 8

“คุณบอกให้เพื่อนนำเอกสารไปส่งแทน เนื่องจากคุณติดภารกิจสำคัญอื่นอยู่ คุณจะพูดกับเพื่อนอย่างไร...”

สถานการณ์ที่ 9

“คุณมีประชุมด่วนและลืมโทรศัพท์มือถือไว้ที่รถ คุณจะบอกให้ลูกน้องนำกุญแจรถไปไว้เพื่อหยิบโทรศัพท์มือถือมาให้อะไร...”

ตารางแสดงรายละเอียดของนายทหารที่ทำการศึกษา

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายทหาร สังกัดกองทัพบก จำนวน 30 นาย มีดังนี้

ยศ	สังกัดในกองทัพบก	คุณวุฒิขั้นต่ำ - สถาบัน	จำนวน (นาย)
ร้อยตรี	- ฝ่ายเสนาธิการ - ฝ่ายยุทธบริการ - ส่วนการศึกษา - กองทัพอากาศที่ 1-4	: ปริญญาตรี : โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	7
ร้อยโท	- ฝ่ายเสนาธิการ - ฝ่ายยุทธบริการ - ส่วนการศึกษา - กองทัพอากาศที่ 1-4	: ปริญญาตรี : โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	11
ร้อยเอก	- ฝ่ายเสนาธิการ - ฝ่ายยุทธบริการ - ส่วนการศึกษา - กองทัพอากาศที่ 1-4	: ปริญญาตรี : โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า	12

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายทหาร สังกัดกองทัพเรือ จำนวน 30 นาย มีดังนี้

ยศ	สังกัดในกองทัพเรือ	คุณวุฒิขั้นต่ำ - สถาบัน	จำนวน (นาย)
เรือตรี	- ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษาและวิจัย - หน่วยงานอื่น ๆ ส่วนบัญชาการ	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรือ	10
เรือโท	- ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษาและวิจัย - หน่วยงานอื่น ๆ ส่วนบัญชาการ	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรือ	9
เรือเอก	- ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษาและวิจัย - หน่วยงานอื่น ๆ ส่วนบัญชาการ	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรือ	11

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายทหาร สังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 30 นาย
มีดังนี้

ยศ	สังกัดในกองทัพเรือ	คุณวุฒิขั้นต่ำ - สถาบัน	จำนวน (นาย)
เรืออากาศตรี	- ส่วนบัญชาการ - ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษา	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรืออากาศ	8
เรืออากาศโท	- ส่วนบัญชาการ - ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษา	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรืออากาศ	10
เรืออากาศเอก	- ส่วนบัญชาการ - ส่วนกำลังรบ - ส่วนการศึกษา	: ปรินญาตรี : โรงเรียนนายเรืออากาศ	12

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	ร้อยเอกหญิง ธนิกา พรหมประสิทธิ์
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	- พ.ศ. 2545 ศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาภาษาไทย คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ - พ.ศ. 2549 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเขมรศึกษา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย ศิลปากร วังท่าพระ
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์กองวิชาภาษาไทย โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเรียนเตรียมทหาร จังหวัดนครนายก